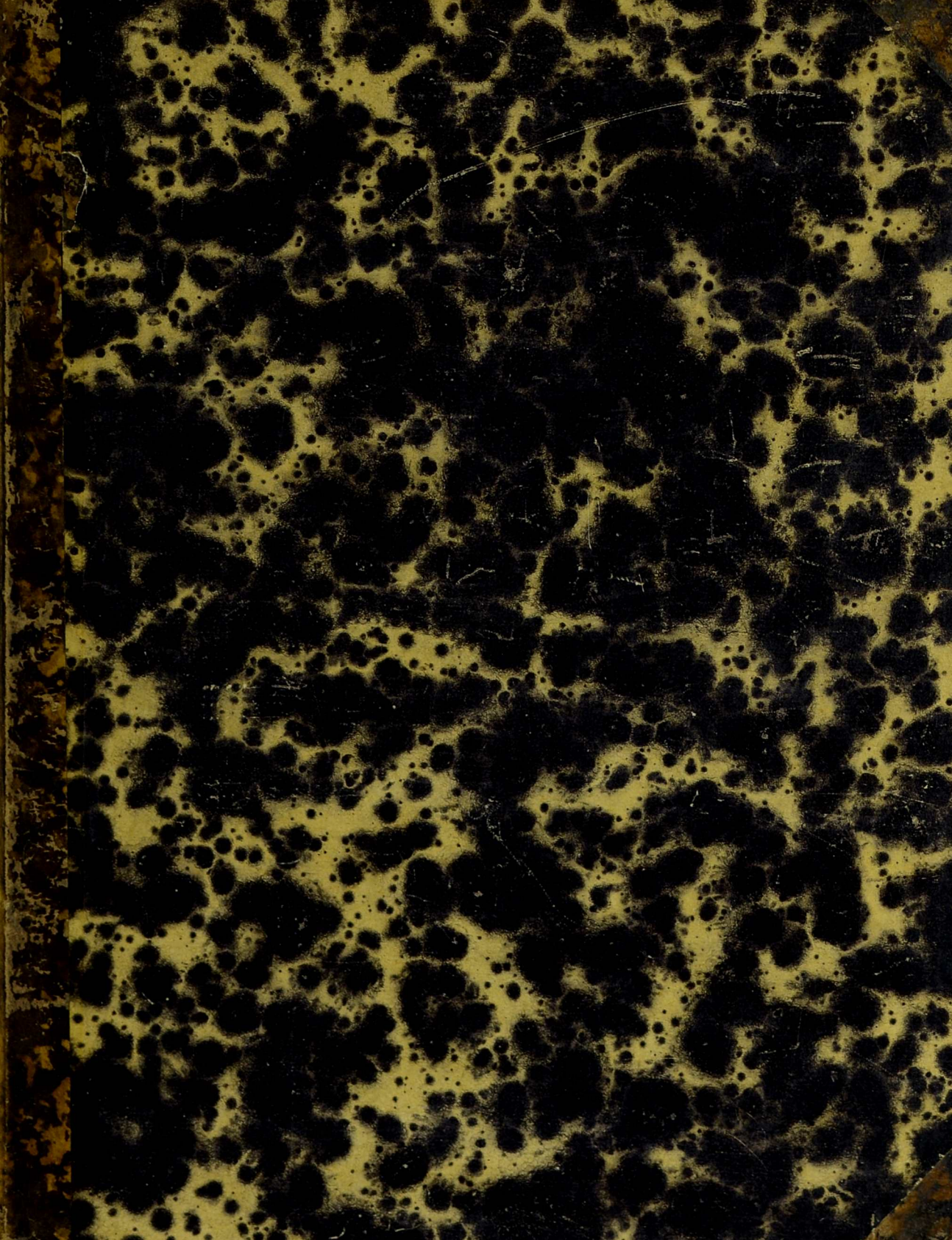

OSB
FT
ANDERSEN
ENYE EVENTYR
1872

THE
JOHN SULLIVAN HAYES
COLLECTION

A Bequest to
THE OSBORNE COLLECTION - TORONTO PUBLIC LIBRARY
in memory of

JOHN SULLIVAN HAYES & JO ANN ELLIOTT HAYES
from their children
ANN ALCIN AND ELLIOTT HAYES

37131 062 357 595

Series III

Reynolds 1 and 2

First printing of the
Bender and Nalle family in P 1

First printing of all four in P 1

Eventyr og Historier

af

H. C. Andersen.

Ny Samling.

1872.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

Bianco Lunos Bogtrykkeri ved J. S. Mühle.

Forlæggerne af mine Skrifter,

Brødrene

Theodor Reitzel og Carl Reitzel

venstabeligst

tilægnet.

I n d h o l d .

	Side
Lykken kan ligge i en Pind	1.
Kometen	5.
Ugedagene	11.
Solstins-Historier	14.
Oldefa'er	19.
Hvem var den Lykkeligste?	25.
Hyjene	31.
Det Utroligste	35.
Hvad hele Familien sagde	41.
„Dandse, dandse Duffe min!“	45.
Spørg Amagermo'er!	48.
Den store Søslange	50.
✓ Gartneren og Herskabet	64.

Lykken kan ligge i en Vind.

Nu skal jeg fortælle en Historie om Lykken. Vi kjende Alle sammen Lykken: Nogle see den Nar ud, Nar ind, Andre kun i visse Aaringer, paa en enkelt Dag, ja, der gives de Mennesker, som kun een eneste Gang i deres Liv see den, men see den gjør vi Alle.

Nu behøver jeg ikke at fortælle, for det veed Enhver, at Vor Herre sender det lille Barn og lægger det i en Moders Skød, — det kan være i det rige Slot og i den velhavende Stue, men ogsaa paa aaben Mark, hvor den kolde Vind blæser; dog Enhver veed nok ikke, og vist er det alligevel, at Vor Herre, idet han bringer Barnet, ogsaa bringer en Lykkesgave til det, men den lægges ikke aabenlyst lige ved Siden af; den lægges et Sted i Verden, hvor man mindst tænker paa at finde den, og dog findes den altid; det er det Glædelige. Den kan være lagt i et Æble; det var den for en lærd Mand, som hed Newton: Æblet drattede, og saa fandt han sin Lykke. Kjender Du ikke Historien, saa bed dem om at fortælle

den, som kan den; jeg har en anden Historie at fortælle, og det er en Historie om en Pære.

Der var en stakkels Mand, som var født i Armod, groet op i Armod, og paa den havde han giftet sig. Han var forresten Dreier af Profession og dreiede især Paraplystaster og Paraplyringe; men han havde det neppe fra Haanden i Munden.

„Jeg finder aldrig Lykken!“ sagde han. Det er en virkelig oplevet Historie, og man kan nævne Landet og Stedet, hvor Manden boede, men det er nu det Samme.

De røde, sure Kønnebær voxte som den rigeste Pynt omkring hans Huus og Have. I den var dog ogsaa et Pæretæ, men det bar ikke en eneste Pære, og dog var Lykken lagt i dette Pæretæ, lagt i de usynlige Pærer.

En Nat stormede Vinden ganske forfærdeligt; man fortalte i Uviserne, at den store Diligence blev af Stormen løftet op fra Veien og kastet hen som en Klud. Sagtens kunde da en stor Green blive knækket af Pæretæet.

Greenen blev lagt ind i Bærkstedet, og Manden dreiede, i Spøg, af den en stor Pære og saa nok en stor, derpaa en mindre og saa nogle ganske smaa.

Træet maatte dog engang sætte Pærer, sagde Manden, og saa gav han dem til Børnene at lege med.

Til Livets Nødvendighed i et vaadt Land hører nu rigtignok en Paraply. Hele Huset havde til fælles Brug kun een; blæste Vinden for stærkt, saa vendte Paraplyen sig, ja den knækkede endog saa et Par Gange, men Manden satte den

strax i god Stand igjen; dog ærgerligst var det, at Knappen, der skulde holde den sammen, naar den var slaaet ned, altfor tidt sprang af, eller Ringen, der blev sat om den, gik itu.

En Dag sprang Knappen; Manden søgte efter den paa Gulvet og fik der fat i een af de allermindste dreiede Smaapærer, en af dem, Børnene havde faaet til at lege med.

„Knappen er ikke til at finde!“ sagde Manden, „men den lille Ting kan nok gjøre samme Gavn!“ Saa borede han et Hul i den, trak en Fidsje igjennem, og den lille Pære sluttede godt i den knækkede Ring. Det var sandelig den allerbedste Sammenholder, Paraplyen endnu havde havt.

Da Manden næste Aar skulde sende Paraplyskaster til Hovedstaden, hvor han leverede det Slags, sendte han ogsaa et Par af de dreiede smaa Træpærer med en halv Ring om, og bad om, at de maatte prøves, og saaledes kom de til Amerika. Der mærkede man snart, at den lille Pære holdt langt bedre end nogen anden Knap, og nu forlangte man af Kjøbmanden, at alle Paraplyer, som fulgte efter, skulde lukkes med en lille Pære.

Naa, der blev Noget at bestille! Pærer i Tusindvis! Træpærer paa alle Paraplyer! Manden maatte tage fat. Han dreiede og dreiede. Hele Pæretræet gik op i de smaa Træpærer! Det gav Skillingen, det gav Dalere!

„I det Pæretræ var min Lykke lagt!“ sagde Manden. Han fik nu et stort Bærksted med Svende og Dreng. Altid var han i godt Humeur og sagde: „Lykken kan ligge i en Pind!“

Det siger ogsaa jeg, som fortæller Historien.

Man har den Talemaade: „Tag en hvid Pind i Munden, saa er Du usynlig!“ men det maa da være den rigtige Pind, den, som gives os i Lykkeligaf af Vor Herre. Den fik jeg, og jeg kan ogsaa ligesom Manden hente klingende Guld, blinkende Guld, det allerbedste, det, der blinker fra Barneøine, det, der klinger fra Barnemund, og fra Fader og Moder med. De læse Historierne, og jeg staaer midt i Stuen hos dem, men usynlig, thi jeg har den hvide Pind i Munden; fornemmer jeg nu, at de ere glade ved hvad jeg fortæller, ja, saa siger jeg ogsaa: Lykken kan ligge i en Pind!

Kometen.

Dg Kometen kom, skinnede med sin Ildfjarne og truede med sit Riis; der blev seet paa den fra det rige Slot, fra det fattige Huus, fra Stimlen paa Gaden og af den Gensomme, der gik hen over den veiløse Hede; hver havde sin Tanke derved.

„Kom og see det Himlens Tegn! kom og see det pragtfulde Syn!“ blev der sagt, og Alle skyndte sig at see.

Men inde i Stuen sad endnu en lille Dreng og hans Moder; Tællelyset brændte, og Moder syntes at der var et Hovlspaan i Lyset; Tællen stod op i Spids og krollede, Idet betød, troede hun, at den lille Dreng maatte snart døe, Hovlspaanen vendte jo mod ham.

Det var en gammel Dvertro, og den havde hun.

Den lille Dreng skulde just leve mange Aar paa Jorden, leve og see Kometen, naar den efter mere end tressindstyve Aar viste sig igjen.

Den lille Dreng saae ikke Hovlspaanen i Lyset, havde heller

ikke Tanke om Kometen, der første Gang i hans Liv skinnede fra Himlen. Han sad med en klinket Spølkumme foran sig; i den var pidsket Sæbevand, og ned i den dyppede han Hovedet af en lille Kridtpibe, satte saa Stikken for Munden og blæste Sæbebobler, smaa og store; de bævede og svævede med de deiligste Couleurer, der skiftede fra Gult til Rødt, Villa og Blaat, og saa blev det grønt som Skovens Blad, naar Solen skinner gjennem det.

„Gud unde Dig Nar her paa Jorden, saa mange, som de Bobler Du blæser!“

„Saa mange, saa mange!“ sagde den Lille. „Sæbevandet kan aldrig blæses op!“ og den Lille blæste Boble paa Boble.

„Der flyver et Nar! der flyver et Nar, see hvor de flyve!“ sagde han ved hver Boble, der løsenede sig og fløi. Et Par foer ham lige ind i Dinene; det sved, brændte, han fik Taarer i Dinene. I hver Boble saae han lagt et Fremtids-Syn, skinnende, glimrende.

„Nu kan man see Kometen!“ raabte Naboerne. „Kom dog ud; sid ikke derinde!“

Og Moder tog den Lille ved Haanden; han maatte lægge Kridtpiben, slippe Vegetoiet med Sæbeboblerne; Kometen var der.

Og den Lille saae den lysende Ildfugle med den straalende Hale; Nogle sagde, at den viste sig tre Aen lang, Andre, at den var Millioner Aen; man seer saa forskjelligt.

„Børn og Børnebørn kunne være døde før den viser sig igjen!“ sagde Folk.

De Fleste af dem, som sagde det, vare ogsaa døde og

borte, da den atter viste sig; men den lille Dreng, for hvem Hovlspaanen stod i Ryset og Moderen troede om: „han døer snart!“ han levede endnu, var gammel og hvidhaaret. „Hvide Haar er Alderens Blomster!“ siger Ordsproget, og han havde mange af de Blomster; han var nu en gammel Skolemester.

Skolebørnene sagde, at han var saa klog, vidste saa Meget, kjendte Historie, Geographi og hvad man veed om Himmellegerne.

„Alt kommer igjen!“ sagde han; „bid bare Mærke i Personer og Begivenheder og I skulle kjende, at de altid komme igjen, i anden Kjole, i andet Land.“

Og Skolemester havde da fortalt om Vilhelm Tell, der maatte skyde et Hble af sin Sønns Hoved, men før han udskød Pilen, gjemte han paa sit Bryst en anden Piil til at skyde i Brystet paa den onde Gefler. Det var i Schweiz det skete, men mange Aar forud skete det Samme i Danmark med Palnatøke; han maatte ogsaa skyde et Hble af sin Sønns Hoved og gjemte som Tell en Piil til at hevne sig med; og før mere end tusinde Aar længere tilbage, blev nedskrevet den samme Historie som hændet i Egypten; det Samme kommer igjen ligesom Kometerne, de fare hen, blive borte og komme igjen.

Og han talte om Kometen, som var i Vente, Kometen, han havde seet som lille Dreng. Skolemester vidste om Himmellegerne, tænkte over dem, men glemte derfor ikke Historie og Geographi.

Sin Have havde han anlagt i Skikkelse af et Danmarks

Landfort. Her stode Urter og Blomster, som de bedst høre hjemme i Landets forskjellige Egne. „Hent mig Urter!“ sagde han, og saa gik man til det Bed, der forestillede Holland. „Hent mig Boghvede!“ og saa gik man til Lange-land. Den deilige blaae Entian og Forsurten vare at finde oppe paa Skagen, den glindsende Christtjørnovre ved Silkeborg. Byerne selv vare antydede ved Postamenter. Her stod St. Knud med Lindormen, det betød Odense. Abfalon med Bispestav betød Sorø; det lille Fartoi med Klarer var Mærke for, at her laae Byen Aarhus. Af Skolemesters Have lærte man godt Danmarks Landfort; men man maatte jo først belæres af ham, og det var saa fornøieligt.

Nu var Kometen i Vente, og om den fortalte han og hvad Folk i gamle Dage, da den sidst var her, havde sagt og dømt. „Komet=Maret er et godt Viin=Mærke“, sagde han, „man kan spæde Vinen med Vand, det mærkes ikke. Viinhandlerne skulde holde saa meget af Komet=Mærke.“

Luften stod med Skyer hele fjorten Nætter og Dage, Kometen kunde ikke sees, men den var der.

Den gamle Skolemester sad i sit lille Kammer tæt op til Skolestuen. Det bornholmske Uhr fra hans Forældres Tid stod i Krogen, de tunge Vhlodder hverken løftedes eller sank, Perpendikelen rørte sig ikke; den lille Gjøg, som fordum kom frem og kuffede Klokkeslettet, havde i flere Mærke siddet taus bag lukket Laage; Alt var stumt og stille derinde, Uhret gik ikke mere. Men det gamle Glaveer tæt ved, ogsaa fra Forældrenes Tid, havde Liv endnu, Strængene kunde klinge, rigtignok lidt

hæst, klinge en heel Menneskealders Melodier. Den gamle Mand erindrede derved saa Meget, baade Glædeligt og Bedrøveligt, i den Række af Aar, fra han som Lille saa Kometen, og til nu den var her igjen. Han huskede hvad Moder havde sagt ved Høvlspaanen i Lyset, han huskede de deilige Sæbebobler, han blæste; hver var et Leveaar, havde han sagt, hvor skinnende, hvor farvesprængt! alt Deiligt og Glædeligt saa han deri: Barnelege og Ungdomslyst, hele den vide Verden aaben i Solskin, og ud i den skulde han! det var Fremtidshobler. Som gammel Mand fornam han fra Claverets Strænge Melodier fra den svundne Tid: Erindringsbobler med Mindernes Farveskjar; der klang Bedstemoders Strikkeviser:

„Vist ingen Amazone
Den første Strømpe bandt.“

Der klang Visen, som Husets gamle Pige havde sunget for ham som Barn:

„Her er saa mangen Fare
I Verden gjennemgaae,
For Den, som ung mon være
Og Lidet kan forstaae.“

Nu lode Melodier fra det første Val, en Menuet og Molinasti; nu lode bløde, veemodsfulde Toner, der kom Taarer i den gamle Mands Øine, nu bruste en Krigsmarsch, nu Psalmesang, nu muntre Toner, Boble paa Boble, som da han som lille Dreng blæste dem af Sæbeband.

Hans Dine vare heftede mod Vinduet, en Sky derude paa Himlen gled bort, han saa i den klare Luft Kometen, dens skinnende Kjerne, dens lysende Taageflor.

Det var som om han havde seet det den Aften igaar, og dog laae et heelt rigt Menneſkeliv imellem den Tid og nu; dengang var han Barn og saa i Boblerne „fremad“, nu viste Boblerne „tilbage“. Han folte Barneſind og Barne-tro, hans Dine lyſte, hans Haand ſank ned paa Tangenterne; — det klang ſom ſprang der en Stræng.

„Kom dog og ſee, Kometen er her!“ blev der raabt af Naboerne. „Himlen er ſaa deilig klar! kom dog for rigtig at ſee!“

Den gamle Skolemester ſvarede ikke, han var afſted for rigtig at ſee; hans Sjæl var afſted paa ſtørre Bane, i et videre Rum, end Kometen gjennemflyver. Og den blev der igjen ſeet paa fra det rige Slot, fra det fattige Huus, af Stimen paa Gaden og af den Enſomme paa den veiløſe Hede. Hans Sjæl blev ſeet paa af Gud og af de kjære Forudgangne, dem, han længtes efter.

Ugedagene.

Ugedagene vilde ogsaa engang slaae sig løs, komme sammen og holde Gilde. Hver Dag var iøvrigt saa optaget, at de, Aaret rundt, ikke havde Fritid at raade over; de maatte have en aparte heel Dag, men den havde de da ogsaa hvert fjerde Aar: Skuddagen, der lægges i Februar for at bringe Orden i Tidsregningen.

Paa Skuddagen vilde de altsaa komme sammen til Gilde, og da Februar er Fastelavns-Maaned, vilde de komme carnevalsflødte efter hvers Fornemmelse og Bestemmelse; spise godt, drikke godt, holde Taler og sige hverandre Behageligheder og Ubehageligheder i ugeneert Kammeratsskab. Oldtidens Kæmper fastede hverandre, ved Maaltiderne, de afgnavede Kjødbeen i Hovedet, Ugedagene vilde derimod dænge hverandre over med Mundgodt af Brandere og skarnagtige Vit-tigheder, som de kunne falde i uskyldige Fastelavns-Vøier.

Saa var det Skuddag, og saa kom de sammen.

Søndag, Formand for Ugedagene, traadte op i fort

Silkefappe; fromme Mennesker vilde troe, at han var præsteklædt til at gaae i Kirke; Verdensbørn saae, at han var i Domino for at gaae paa Eystighed, og at den blussende Melise, han bar i Knaphullet, var Theatrets lille røde Lygte, som sagde: „Alt er udsolgt, see nu til at I more Eder!“

Mandag, ungt Menneske, i Familie med Søndagen, og særligt hengiven til Fornøielse, fulgte efter. Han forlod Børkstedet, sagde han, naar Vagtparaden trak op.

„Jeg maa ud at høre Dffenbachs Musik; den gaaer mig ikke til Hovedet og ikke til Hjertet, den kriller mig i Been=Musklerne, jeg maa dandse, have en Sviir, saae et blaat Die at sove paa og saa tage fat paa Arbeidet næste Dag. Jeg er Nyet i Ugen!“

Tirsdag o: Tyrs Dag, Kraftens Dag. —

„Ja, det er jeg!“ sagde Tirsdag. „Jeg tager fat paa Arbeidet, spænder Merkurs Binger paa Kjøbmandens Støvler, seer til i Fabrikkerne om Hjulene ere smurte og dreie sig, holder over at Skrædderen sidder paa Bordet og Brolæggeren paa Brostenene; hver passse sin Dont! jeg holder Die med det Hele, derfor møder jeg i Politi=Uniform og kalder mig Polititirsdag. Er det en daarlig Brander, forsøg I Andre at give een, der er bedre!“

„Saa kommer jeg!“ sagde Onsdag. „Jeg staaer midt i Ugen. Tydsken kalder mig Hr. Mittwoch. Jeg staaer som Svend i Boutiken, som Blomst midt imellem de andre arede Ugedage! Marschere vi Alle op, saa har jeg tre Dage for, tre Dage bag, det er som en Wresvagt; jeg maa troe, at jeg er den anseeligste Dag i Ugen!“

Torsdag mødte klædt som Robbersmed med Hammer og Robberkjedel, det var hans Adels Attribut.

„Sag er af den høieste Byrd!“ sagde han, „hedensk, guddommelig! i Nordens Lande er jeg kaldt op efter Thor, og i Sydens Lande efter Jupiter, som begge forstode at tordne og lyne; det er blevet i Familien!“

Og saa slog han paa Robberkjedelen og beviste sin høie Byrd.

Fredag var klædt ud som ung Pige og kaldte sig Freia, ogsaa til en Forandring Venus, det kom an paa Sprogbrugen i de Lande hvor hun traadte op. Hun var iøvrigt af en stille, blid Charakteer, sagde hun, men i Dag slot og fri; det var jo Skuddag, og den giver Frihed for Qvinden, da tør hun, efter gammel Brug, frie selv og behøver ikke at lade sig frie til.

Løverdag traadte op som gammel Huusholderste med Kost og Renselses-Attribut. Hendes Liv-Net var Ællebrød, dog forlangte hun ikke, at den ved denne festlige Leilighed skulde sættes med paa Bordet for dem Alle, men kun at hun maatte faae den, og hun fik den.

Og saa bænkedes Ugedagene sig.

Her ere de nedtegnede alle syv, brugbare for Tableauer i Familiefredse; der kunne de gives saa morsomme, man magter det, vi give dem her kun som en Spøg i Februar, den eneste Maaned, der faaer en Dag i Tillæg.

Solskins-Historier.

„Nu skal jeg fortælle!“ sagde Blæsten.

„Nei, tillader De,“ sagde Regnveiret, „nu er det min Tour! De har længe nok staaet ved Gadehjørnet og tudet alt hvad De kunde tude!“

„Er det Tak,“ sagde Blæsten, „fordi jeg til Ære for Dem har vendt mangan Paraply, ja knækket den, naar Folk ikke vilde have med Dem at gjøre!“

„Jeg fortæller!“ sagde Solskinnet, „Stille!“ og det blev sagt med Glands og Majestæt, saa Blæsten lagde sig saa lang den var, men Regnveiret ruskede i Blæsten og sagde: „Det skulle vi taale! hun bryder altid igjennem, denne Madame Solskin. Vi ville ikke høre efter! det er ikke Umagen værdt at høre efter!“

Og Solskinnet fortalte:

„Der fløi en Svane hen over det rullende Hav; hver Fjer paa den skinnede som Guld; een Fjer faldt ned paa det

store Kjøbmands-Skib, som for fulde Seil gled forbi; Fjeren faldt i det krøllede Haar paa den unge Mand, Tilsynsmand over Varerne, Supercargo kaldte de ham. Lykkesfuglens Fjer berørte hans Pande, blev Pen i hans Haand, og han blev snart den rige Kjøbmand, der nok kunde kjøbe sig Sporer af Guld, forvandle Guldsfad til Adelsffjold; jeg har skinnnet ind i det!" sagde Solskinnet.

"Svanen fløi hen over den grønne Eng, hvor den lille Faarevogter, en Dreng paa syv Aar, havde lagt sig i Skyggen af det gamle, eneste Træ herude. Og Svanen i sin Flugt kysfede et af Træets Blade, det faldt i Drengens Haand, og det ene Blad blev til tre, blev til ti, blev til en heel Bog, og han læste i den om Naturens Underværker, om Modersmaalet, om Tro og Viden. Mod Sengetid lagde han Bogen under sit Hoved for ikke at glemme hvad han havde læst, og Bogen bar ham til Skolebænk, til Lærdoms Bord. Jeg har læst hans Navn mellem de Lærdes!" sagde Solskinnet.

"Svanen fløi ind i Skoveensomhed, hvilede sig der paa de stille mørke Søer, hvor Alakanden groer, hvor de vilde Skovæbler groe, hvor Gjøg og Skovdue har hjemme.

En fattig Kone samlede Brændsel, nedfaldne Grene, bar dem paa sin Ryg, sit lille Barn bar hun ved Brystet og gif sin Hjemvei. Hun saae den gyldne Svane, Lykkes Svane, løste sig fra den sivgroede Bred. Hvad skinnede der? Et gyldent Æg; hun lagde det ved sit Bryst og Barmen blev; der var vist Liv i Ægget. Ja, det pikkede indenfor Skallen;

hun fornam det og troede, det var hendes eget Hjerter, der slog.

Hjemme i sin fattige Stue tog hun Guld-Egget frem. „Tif! tif!“ sagde det, som var det et kosteligt Gulduhr, men et Eg var det med levende Liv. Egget revnede, en lille Svaneunge, fjedret, som af det pure Guld, stak Hovedet frem; den havde om Halsen fire Ringe, og da den fattige Kone netop havde fire Drengene, tre hjemme og den fjerde, som hun havde baaret med i Skoveensomheden, saa begreb hun strax, at her var en Ring til hver af Børnene, og idet hun begreb det, fløi den lille Guldfugl.

Hun kyskede hver Ring, lod hvert Barn kysse een af Ringene, lagde den ved Barnets Hjerter, satte den paa Barnets Fingere.

„Seg saa det!“ sagde Solskinnet. „Seg saa hvad der fulgte!“

Den ene Dreng satte sig i Leergraven, tog en Klump Leer i sin Haand, dreiede det med Fingrene, og det blev en Vasen = Skikkelse, der havde hentet det gyldne Skind.

Den anden af Drengene løb strax ud paa Engen hvor Blomsterne stode med alle tænkelige Farver; han plukkede en Haandfuld, klemte dem saa fast, at Safterne sprøitede ham ind i hans Dine, vædede Ringen, det friblede og krablede i Tanker og i Haand, og efter Aar og Dag talte den store Stad om den store Maler.

Den tredie af Drengene holdt Ringen saa fast i sin Mund, at den gav Klang, Gjenlyd fra Hjertebunden; Tølelser

og Tanker løftede sig i Toner, løftede sig, som syngende Svaner, dukkede sig, som Svaner, ned i den dybe Sø, Tankens dybe Sø; han blev Tonerens Mester, hvert Vand kan nu tænke: „mig tilhører han!“

Den fjerde Lille, ja han var Skumpelsstud; han havde Pip, sagde de, han skulde have Peber og Smør, som de syge Kyllinger! de sagde nu Ordene med den Betoning de vilde: „Peber og Smør!“ og det fik han; men af mig fik han et Solskins-Kys,“ sagde Solskinnet, „han fik ti Kys for eet. Han var en Digter-Natur, han blev knubsat og kysset; men Kyfferingen havde han fra Kyffens gyldne Svane. Hans Tanker fløi ud som gyldne Sommerfugle, Udødeligheds-Symbolet!“

„Det var en lang Historie den!“ sagde Blæsten.

„Og kjedelig!“ sagde Regnveiret. „Blæs paa mig, at jeg kan komme mig igjen!“

Og Blæsten blæste, og Solskinnet fortalte:

„Kyffens Svane fløi hen over den dybe Havbugt, hvor Fiskerne havde spændt deres Garn. Den Fattigste af dem tænkte paa at gifte sig og han giftede sig.

Til ham bragte Svanen et Stykke Rav; Rav drager til sig, det drog Hjerter til Huset. Rav er den deiligste Røgelse. Der kom en Duft, som fra Kirken, der kom en Duft fra Guds Natur. De folte ret Huuslivets Kyffe, Tilfredshed i de smaa Raar, og da blev deres Liv en heel Solskins-Historie.“

„Skulle vi nu bryde af!“ sagde Blæsten. „Nu har Solskinnet længe nok fortalt. Jeg har kjedet mig!“

„Jeg ogsaa!“ sagde Regnveiret.

„Hvad sige nu vi Andre, som have hørt Historierne?“

„Vi sige: „nu ere de ude!““

Oldefa'er.

Oldefa'er var saa velsignet, klog og god, vi saa Alle op til Oldefa'er; han kaldtes egentlig, saa langt jeg kunde huske tilbage, Fa'ersa'er, ogsaa Mo'ersaer, men da min Broder Frederiks lille Søn kom i Familien, avancerede han til Oldefa'er; høiere op kunde han ikke opleve! Han holdt saa meget af os Allesammen, men vor Tid syntes han ikke at holde rigtig af: „Gammel Tid var god Tid!“ sagde han; „sindig og solid var den! nu er der saadan en Galop og Venden op og ned paa Alt. Ungdommen fører Ordet, taler om Kongerne selv, som om de vare dens Eigemænd. Enhver fra Gaden kan dyppe sin Klud i raaddent Vand og vride den af paa Hovedet af en Fædersmand!“

Bed saadan Tale blev Oldefa'er ganske rød i Ansigtet; men lidt efter kom igjen hans venlige Smil og da de Ord: „Naa, ja! maaskee tager jeg noget feil! jeg staaer i gammel Tid og kan ikke saa ret Godsfæste i den nye, Vor Herre lede og føre den!“

Naar Oldefa'er talte om gammel Tid, var det ligesom om den kom tilbage til mig. I Tanterne hjorte jeg da i Guld-Karreer med Heidukker, saae Laugene flytte Skilt i Optog med Musik og Faner, var med i de morsomme Julestuer med Panteleg og Udflaeding. Der var jo rigtignok ogsaa i den Tid meget Fælt og Grueligt, Steiler, Hjul og Blods-Udgydelse, men alt det Gruelige havde noget Loffende og Bæfende. Jeg fornemte om de danske Adelsmænd, der gav Bonden fri, og Danmarks Kronprinds, der ophævede Slavehandelen.

Det var yndigt at høre Oldefa'er fortælle derom, høre fra hans Ungdomsdage; dog Tiden foran den var dog den allerdeiligste, saa kraftig og stor.

„Kaa var den!“ sagde Broder Frederik, „Gud skee Lov at vi ere ud over den!“ og det sagde han reent ud til Oldefa'er. Det stikkede sig ikke, og dog havde jeg megen Respekt for Frederik; han var min ældste Broder, han kunde være min Fader, sagde han; han sagde nu saa meget Løierligt. Student var han med bedste Charakter og saa flink paa Faders Contor, at han kunde snart gaae med ind i Forretningerne. Han var Den, Oldefa'er meest indlod sig med, men de kom altid op at disputere. De To forstode ikke hinanden og vilde aldrig komme til det, sagde hele Familien, men i hvor lille jeg end var, mærkede jeg dog snart, at de To ikke kunde undvære hinanden.

Oldefa'er hørte til med lysende Øine naar Frederik fortalte eller læste op om Fremfærd i Videnskaben, om Op-

dagelser af Naturens Kræfter, om alt det Mærkelige i vor Tid.

„Menneskene blive klogere, men ikke bedre!“ sagde da Oldefa'er. „De opfinde de forfærdeligste Ødelæggelsesvaaben mod hverandre!“

„Des hurtigere er Krigen forbi!“ sagde Frederik, „man venter ikke syv Aar paa Fredens Betsignelse! Verden er fuldblodig, den maa imellem have en Aareladning, det er fornødent!“

En Dag fortalte Frederik ham noget virkeligt Oplevet i vor Tid i en lille Stat. Borgemeesterens Uhr, det store Uhr paa Raadhuset, angav Tiden for Byen og dens Befolkning; Uhret gik ikke ganske rigtigt, men hele Byen rettede sig dog derefter. Nu kom ogsaa der i Landet Jernbaner, og de staae i Forbindelse med alle andre Landes, man maa derfor vide Tiden nøiagtig, ellers løber man paa. Jernbanen fik sit solrettede Uhr, det gik rigtigt, men ikke Borgemeesterens, og nu rettede alle Byens Folk sig efter Jernbane-Uhret.

Seg loe og fandt at det var en morsom Historie, men Oldefa'er loe ikke, han blev ganske alvorlig.

„Der ligger en heel Deel i hvad Du der fortæller!“ sagde han, „og jeg forstaaer ogsaa din Tanke ved at Du fortæller mig det. Der er Lærdom i dit Uhrværk. Seg kommer fra det til at tænke paa et andet, mine Forældres gamle, simple, bornholmske Uhr med Blylodder; det var deres og min Barndoms Tidsmaaler; det gik vel ikke saa ganske nøiagtigt, men det gik, og vi saa til Viseren, den troede vi paa og

tænkte ikke paa Hjulene indeni. Saadan var ogsaa dengang Statsmaskinen, man saa trygt paa den, og troede paa Biseren. Nu er Statsmaskinen bleven et Uhr af Glas, hvor man kan see lige ind i Maskineriet, see Hjulene dreie og snurre, man bliver ganske angst for den Tap, for det Hjul! hvorledes skal det gaar med Klokkeslettet, tænker jeg, og har ikke længer min Barnetro. Det er Nutids Skrøbelighed!"

Og saa talte Oldefa'er sig ganske vred. Han og Frederik kunde ikke komme ud af det sammen, men skilles kunde de heller ikke, „ligesom den gamle og den nye Tid"! — det fornam de begge To og hele Familien, da Frederik skulde paa Rejse, langt bort, til Amerika. Det var i Husets Anliggende Rejsen maatte gøres. Det var en tung Skilsmisse for Oldefa'er, og Rejsen var saa lang, heelt over Verdenshavet, til en anden Deel af Jordkloden.

„Hver fjortende Dag vil Du have Brev fra mig!" sagde Frederik, „og hurtigere end alle Breve, vil Du gjen- nem Telegraphtraaden kunne høre fra mig; Dagene blive Timer, Timerne Minutter!"

Gjennem Telegraphtraaden kom Hilsen da Frederik i England gif ombord. Tidligere end et Brev, selv om de flyvende Skyer havde været Postbud, kom Hilsen fra Amerika, hvor Frederik var stegen i Land; det var kun nogle Timer siden.

„Det er dog en Guds Tanke, der er forundt vor Tid!" sagde Oldefa'er; „en Velsignelse for Menneskeheden!"

„Dg i vort Land bleve de Naturkræfter først forstaaede og udtalte, har Frederik sagt mig.“

„Ja,“ sagde Oldefa'er og kysede mig. „Ja, og jeg har seet ind i de to milde Dine, som først saae og forstode denne Naturkraft; det var Barneøine som dine! og jeg har trykket hans Haand!“ Dg saa kysede han mig igjen.

Mere end en Maaned var gaaet, da der i et Brev fra Frederik kom Efterretning om, at han var bleven forlovet med en ung, yndig Pige, som bestemt hele Familien vilde være glad ved. Hendes Photographi sendtes og blev beseet med bare Dine og med Forstørrelsesglas, for det er det Rare ved de Billeder, at de kunne taale at sees efter i de allerstærpeste Glas, ja at da kommer Ligheden endnu mere frem. Det har ingen Maler formaaet, selv de allerstørste i de gamle Tider.

„Havde man dog dengang kjendt den Opfindelse!“ sagde Oldefa'er, „da havde vi kunnet see Ansigt til Ansigt Verdens Belgjørerere og Stormænd! — Hvor dog Pigebarnet her seer mild og god ud!“ sagde han og stirrede gjennem Glasset. „Jeg kjender hende nu, naar hun træder ind ad Døren!“

Men nær var det aldrig skeet; lykkeligviis horte vi hjemme ikke ret om Faren, før den var forbi.

De unge Nygifte naaede i Glæde og Velbefindende England, derfra vilde de med Dampskib gaae til Kjøbenhavn. De saae den danske Kyst, Vestjyllands hvide Sandflitter; da reiste sig en Storm, Skibet stødte mod en af Reolerne og sad fast; Soen gik høit og vilde bryde Fartøiet; ingen Redningsbaad kunde virke; Ratten fulgte, men midt i Mølmet foer fra Kysten en

lysende Raket hen over det grundstødte Skib; Raketten kastede sit Tong hen over det, Forbindelsen var lagt mellem dem derude og dem paa Land, og snart droges, gennem tunge, rullende Søer, i Redningskurven en ung, smuk Qvinde, lyslevende; og uendelig glad og lykkelig var hun, da den unge Huusbond snart stod hos hende paa Landjorden. Alle ombord bleve frelst; det var endnu ikke lys Morgen.

Vi laae i vor søde Sovn i Kjøbenhavn, tænkte hverken paa Sorg eller Fare. Da vi nu samlede os om Bordet til Morgen-Kaffe, kom et Rygte, bragt ved et Telegram, om et engelsk Dampskibs Undergang paa Vestkysten. Vi fik stor Hjerteangst, men i samme Time kom Telegram fra de frelst, kjære Hjemkomne, Frederik og hans unge Hustru, der snart vilde være hos os.

De græd Allesammen; jeg græd med, og Oldefa'er græd, foldede sine Hænder, og — jeg er vis derpaa — velsignede den nye Tid.

Den Dag gav Oldefa'er to hundrede Rigsdaler til Monumentet for Hans Christian Ørsted.

Da Frederik kom hjem med sin unge Kone og hørte det, sagde han: „det var Ret, Oldefa'er! nu skal jeg ogsaa læse for Dig hvad Ørsted allerede for mange Aar tilbage skrev om gammel Tid og vor Tid!“

„Han var vel af din Mening?“ sagde Oldefa'er.

„Ja, det kan Du nok vide!“ sagde Frederik, „og Du er med, Du har givet til Monumentet for ham!“

Hvem var den Lykkeligste?

„Hvilke deilige Roser!“ sagde Solskinnet. „Og hver Knop vil springe ud og blive ligesaa smuk. Det er mine Børn! Jeg har kysset dem til Live!“

„Det er mine Børn!“ sagde Duggen. „Jeg har diet dem op med mine Taarer.“

„Jeg skulde dog troe, at jeg er deres Moder!“ sagde Rosenhækken. „I Andre ere kun Faddere, som gave Fadergave efter Evne og god Villie.“

„Mine deilige Rosenbørn!“ sagde de alle Tre, og ønskede hver Blomst den største Lykke; men kun Een kunde blive den Lykkeligste og Een maatte blive den mindst Lykkelige; men hvilken af dem?

„Det skal jeg faae at vide!“ sagde Vinden. „Jeg jager vidt om, trænger igjennem den snevreste Kevne, veed Bested ude og inde.“

Hver udsprungne Rose horte hvad der blev sagt, hver svolmende Knop fornam det.

Da kom der gjennem Haven en sorgfyldt, kjærlighedsfuld Moder, klædt i Sort; hun plukkede een af Roserne, der stod halvt udsprungen, frisk og fyldig, og forekom hende at være den smukkeste af dem Alle. Hun bragte Blomsten ind i det stille, tause Kammer, hvor for faa Dage siden den unge, livsglade Datter tumlede sig, men nu laae udstrakt som et sovende Marmorbillede i den sorte Kiste. Moderen kyskede den Døde, kyskede derpaa den halvt udsprungne Rose og lagde den ved den unge Piges Bryst, som om den ved sin Friskhed og en Moders Kys kunde faae Hjertet til at banke igjen.

Det var som Rosen spulmede; hvert Blad bævede i Tanke og Glæde: „Hvilken Kjærligheds Bei blev mig forundt! Jeg bliver som et Menneskes Varn, faaer en Moders Kys, faaer Betsignelsens Ord og gaaer med ind i det ubekjendte Rige, drømmende ved den Dødes Bryst! Tilvisse, jeg blev den Lykkeligste af alle mine Søstre!“

I Haven, hvor Rosentræet stod, gif den gamle Lugekone; hun betragtede ogsaa Træets Herlighed, og heftede Dinene paa den største, fuldtudfoldede Rose. En Dugdraabe og en varm Dag til, saa vilde Bladene falde; det saa Konen og fandt, at den havde gjort sit Skjønheds Gavn, nu skulde den ogsaa gjøre Nyttens. Og saa plukkede hun den og lagde den i en Avis, den skulde hjem med til andre afbladede Roser og med dem fyltes, blive Potpourri; føres sammen med de smaa blaae Dreng, som kaldes Lavendler, balsameres med Salt. Balsameres, det blive kun Roser og Konger.

„Jeg bliver den meest Hædrede!“ sagde Rosen, idet

Lugekonen tog den. „Jeg bliver den Lykkeligste! Jeg skal balsameres.“

Der kom i Haven to unge Mænd, den ene var en Maler, den anden var en Digter; hver af dem plukkede en Rose, deilig at see.

Og Maleren gav paa Værredet et Billede af den blomstrende Rose, saa at den troede at speile sig.

„Saaledes,“ sagde Maleren, „skal den leve i mange Menneſkealder, i hvilke Millioner og atter Millioner af Roser visne og døe!“

„Jeg blev den meest Begunstigede!“ sagde Rosen, „jeg vandt den største Lykke!“

Digteren betragtede sin Rose, skrev et Digt om den, et heelt Myſterie, Alt hvad han læste paa Blad ved Blad, i Rosen: „Kjærligheds-Billedbog“, det var en udødelig Digtning.

„Jeg er udødelig med den!“ sagde Rosen, „jeg er den Lykkeligste!“

Der var dog, i al den Pragt af Roser, een, som næsten sad skjult af de andre; tilfældigviis, heldigviis maaskee, den havde en Skavank, sad skjemt paa Stilkens, og ved den ene Side svarede Bladene ikke til dem paa den modsatte Side; ja midt i Blomsten selv voxede frem ligesom et lille forkrøblet grønt Blad; det hænder med Roser!

„Stakkels Barn!“ sagde Binden, og kyskede den paa Rinden. Rosen troede det var en Hilsen, en Hyldest; den havde en Fornemmelse af at den var lidt anderledes skabt,

end de andre Roser, og at der voksede den et grønt Blad ud af dens Indvendige, og det betragtede den som en Udmærkelse. Der fløi en Sommerfugl ned paa den og kysfede dens Blade, det var en Frier; hun lod ham flyve igjen. Der kom en voldsom stor Græshoppe; den satte sig rigtignok paa en anden Rose, gned i Forelskelse sit Skinneebeen, det er Kjærligheds-tegnet hos Græshopperne; Rosen, den sad paa, forstod det ikke, men det gjorde Rosen med Udmærkelsen, det grønne froblede Blad, thi paa hende saae Græshoppen med Dine, som sagde: „Seg kunde spise Dig af bare Kjærlighed!“ og yderligere kan aldrig Kjærligheden gaae: den Ene-gaaer op i den Anden! Men Rosen vilde ikke gaae op i Springshyren. Nattergalen sang i den stjerneklare Nat.

„Det er alene for mig!“ sagde Rosen med Skavanken eller Udmærkelsen. „Hvorfor skal jeg saaledes i Alt udmærkes fremfor alle mine Søstre! Hvorfor fik jeg dette Særegne, der gjør mig til den Lykkeligste?“

Da kom i Haven to cigarrygende Herrer; de talte om Roser og om Tobak: Roser skulle ikke kunne taale Røgen, de skifte Farve, blive grønne; det skulde prøves. De nænte ikke at tage en af de allerprægtigste Roser, de toge den med Skavanken.

„Hvilken ny Udmærkelse!“ sagde den. „Seg er overbættets lykkelig! Den Allerlykkeligste!“

Og den blev grøn i Bevidsthed og Tobaksrøg.

En Rose, halvt Knop endnu, maaskee den skjønneste paa Træet, fik Hædersplads i Gartnerens kunstbundne Bouquet;

den blev bragt til Husets unge, bydende Herre, og fjørte med ham i Karreet; den sad som Skjønhedsblomst mellem andre Blomster og deiligt Grønt; den kom til Fest og Glands: Mand og Qvinder sadde saa pynteligt belyste af tusinde Lamper; Musikken klang; det var i Theatrets Ushav; og da under den stormende Jubel den feirede unge Dandsferinde svævede frem paa Scenen, fløi Bouquet ved Bouquet som en Blomsteregn for hendes Fodder. Der faldt Bouquetten, hvori den deilige Rose sad som Edelsteen; den solte hele sin navnløse Lykke, den Hæder og Glands, som den svævede ind i; og idet den berørte Gulvet, dandsede den med, den sprang, foer hen over Bræderne, knækket af sin Stilk, idet den faldt. Den kom ikke i den Hylledes Hænder, den trillede om bag Couliissen, hvor en Maskinkarl tog den op, saae hvor smuk den var, hvor fuld af Duft den var, men Stilk var der ikke paa den. Saa puttede han den i sin Lomme, og da han om Aftenen kom hjem, fik den Plads i et Snapseglass og laae der paa Blandet hele Natten. I den tidlige Morgen blev den stillet foran Bedstemoder, der gammel og kraftløs sad i Vænestolen. Hun saae paa den afknækkede, deilige Rose, glædede sig ved den og dens Duft.

„Ja, Du kom ikke paa den rige, fine Frokens Bord, men til den fattige, gamle Kone; dog her er Du som et heelt Rosentræ; hvor er Du deilig!“

Og hun saae med Barneglæde paa Blomsten, tænkte vist ogsaa paa sin egen længst henfarne friske Ungdomstid.

„Der var Hul paa Ruden,“ sagde Vinden, „jeg kom

let derind, saae den gamle Rones ungdomslifsende Dine og den afknækkede, deilige Rose i Snapseglasset. Den Lykkeligste af Alle! Jeg veed det! Jeg kan fortælle det!”

Hver Rose paa Træet i Haven havde sin Historie. Hver Rose troede og tænkte sig at være den Lykkeligste, og Troen gjør salig. Den sidste Rose var dog den Allerlykkeligste, meente den.

„Jeg overlevede dem Alle! Jeg er den Sidste, den Eneste, Moders kjæreste Barn!”

„Og jeg er Moderen for dem!” sagde Rosenhækken.

„Jeg er det!” sagde Solskinnet.

„Og jeg!” sagde Vind og Veir.

„Hver har Deel i dem!” sagde Binden. „Og hver skal faae Deel af dem!” og saa strøede Binden dens Blade ud over Hækken, hvor Dugdraaberne laae, hvor Solen skinnede. „Ogsaa jeg fik min Deel,” sagde Binden. „Jeg fik alle Rosernes Historie, som jeg vil fortælle ud i den vide Verden! Siig mig saa, hvem var den Lykkeligste af dem Alle? Ja, det maa Du siige, jeg har sagt nok!”

Lysene.

Der var et stort Børllys, det vidste nok hvad det var.

„Jeg er født i Bøx og støbt i Form!“ sagde det. „Jeg lyser bedre og brænder i længere Tid end andre Lys; min Plads er i Lysekrone eller Solbstage!“

„Det maa være en deilig Tilværelse!“ sagde Tællelyset. „Jeg er kun af Tælle, kun Spiddelys, men jeg troster mig ved, at det altid er lidt Mere end at være en Praas; den dyppes kun to Gange, jeg er dyppet otte Gange for at faae min anstændige Tykkelse. Jeg er tilfreds! det er vistnok finere og lykkeligere stillet at være født i Bøx og ikke i Tælle, men man stiller sig jo ikke selv i denne Verden. De kommer i Storstuen i Glaskrone, jeg bliver i Rjøkkenet, men det er ogsaa et godt Sted, derfra faaer hele Huset Maden!“

„Men der er Noget, der er vigtigere end Maden!“ sagde Børllyset: „Selskabeligheden! see den straale og selv at straale! Her er Bal i Aften, nu bliver jeg og hele min Familie snart afhentede!“

Neppe var det sagt, saa bleve alle Vordlysene afhentede, men ogsaa Tællelyset kom med. Fruen selv tog det i sin fine Haand og bar det ud i Kjøkkenet; der stod en lille Dreng med en Kurv, den blev fyldt med Kartofler, ogsaa et Par Æbler kom deri. Alt det gav den gode Frue den fattige Dreng.

„Der har Du et Lys til, min lille Ven!“ sagde hun. „Din Moder sidder og arbejder heelt ud paa Natten, hun kan bruge det!“

Husets lille Datter stod tæt ved, og da hun hørte de Ord: „ud paa Natten“, sagde hun med inderlig Glæde: „Jeg skal ogsaa være oppe til ud paa Natten! vi skal have Bal, og jeg faaer de store, røde Gloiser paa!“

Hvor straaede hendes Ansigt! det var Glæde! Intet Vordlys kan straaale som to Barneøine!

„Det er velsignet at see!“ tænkte Tællelyset, „det glemmer jeg aldrig, og det seer jeg vist aldrig meer!“

Og saa blev det lagt i Kurven under Laaget, og Drengen gik med det.

„Hvor skal jeg nu hen!“ tænkte Lyset; „jeg skal til fattige Folk, faaer maaskee ikke engang en Messingstage, mens Vordlyset sidder i Solv og seer de fineste Folk. Hvor det maa være deiligt at lyse for de fineste Folk! det blev nu min Lod at være Tælle og ikke Vord!“

Og Lyset kom til Fattigfolk, en Enke med tre Børn i en lille lav Stue lige overfor det rige Huus.

„Gud velsigne den gode Frue for hvad hun gav!“ sagde

Moderen, „det er jo et deiligt Lys! det kan brænde til ud paa Matten.“

Og Lyset blev tændt.

„Fut—foi!“ sagde det. „Det var en sæl lugtende Svovlstikke, hun tændte mig med! Sligt byder man neppe et Børns lys ovre i det rige Huus!“

Ogsaa der tændtes Lysene; de straaledede ud over Gaden; Vognene rumlede med de pyntede Balgjester, Musikken klang.

„Nu begynde de derovre!“ fornam Tællelyset og tænkte paa den lille, rige Piges straalende Ansigt, mere straalende end alle Børnslysene. „Det Syn seer jeg aldrig meer!“

Da kom det Mindste af Børnene i det fattige Huus, en lille Pige var det; hun tog Broder og Søster om Halsen, hun havde noget meget Vigtigt at fortælle, det maatte hvijses: „Vi skal i Aften — tænkt! — vi skal i Aften have varme Kartofler!“

Og hendes Ansigt straalende af Lyksalighed; Lyset skinnede lige ind deri, det saae en Glæde, en Lykke saa stor som ovre i det rige Huus, hvor den lille Pige sagde: „Vi skulle have Bal i Aften, og jeg skal have de store røde Sløifer paa!“

„Er det at faae varme Kartofler ligesaa meget!“ tænkte Lyset. „Her er jo lige stor Glæde hos de Smaa!“ Og det nos derpaa; det vil sige, det spruttede, mere kan et Tællelys ikke.

Bordet blev dækket, Kartoflerne spiste. O, hvor de smagte! det var et heelt Festmaalid, og saa fik hver et Gble ovenpaa, og det mindste Barn fremsagde det lille Vers:

„Du gode Gud, jeg takker Dig,
 At Du igjen har mættet mig!
 Amen.“

„Var det ikke peent sagt, Moder!“ udbrod derpaa den Lille.

„Det maa Du ikke spørge om, eller sige!“ sagde Moderen. „Du skal alene tænke paa den gode Gud, som har mættet Dig!“

De Smaa kom i Seng, fik et Kys og sov lige strax, og Moder sad og syede til ud paa Natten for at faae sit Udkomme til dem og sig. Og ovre fra det rige Huus skinnede Lysene og Musikken klang. Stjernerne blinkede over alle Huse, over de Riges og over de Fattiges, lige klare, lige velsignede.

„Det var i Grunden en rar Aften!“ meente Tællelyset. „Mon Børlysene havde det bedre i Sølvstige? Det gad jeg nok vide før jeg er brændt ud!“

Og det tænkte paa de to lige Ulykkelige, den Ene bestraalet af Børlys, den Anden af et Tællelys!

Saa, det er hele Historien!

Det Utroligste.

Den som kunde gjøre det Utroligste skulde have Kongens Datter og det halve Rige.

De unge Menneſker, ja de gamle med, anspændte alle deres Tanker, Sener og Muskler; To spiste sig til Døde og Een drak sig ihjel for at gjøre det Utroligste efter deres Smag, men det var ikke paa den Maade, det skulde gøres. Smaa Gadedrenge øvede sig hver i at spytte sig selv paa Ryggen, det ansaae de for det Utroligste.

Paa en bestemt Dag skulde det fremvise, hvad Enhver havde at fremvise som det Utroligste. Der var ansat som Dommere Børn fra tre Aar til Folk op i de halvfems. Der blev en heel Udstilling af utrolige Ting, men Alle vare snart enige om at det Utroligste var her et stort Stue-Uhr i Foderal, mærkværdigt ndspeculeret uden og inden. Ved hvert Klokketog kom der levende Billeder, som viste hvad Klokken var slaaet; det var hele tolv Forestillinger med bevægelige Figurer og med Sang og Tale.

„Det var det Utroligste!“ sagde Folk.

Kloffen slog eet, og Moses stod paa Bjerget og nedskrev paa Lovens Tavler det første Troens Bud: „der er kun een eneste sand Gud.“

Kloffen slog to, da viste sig Paradisets Have hvor Adam og Eva mødtes, lykkelige begge To, uden at de saa Meget som et Klædestab; de behøvede det heller ikke.

Ved Slaget tre viste sig de hellige tre Konger, den Ene fulsort, det han ikke kunde gjøre ved, Solen havde sværtet ham. De kom med Røgelse og Kostbarheder.

Paa Slaget fire kom Aarstiderne: Foraaret med Rukkeren paa en udsprungen Bøgegryn, Sommeren med en Græshoppe paa det modne Korn, Efteraaret med en tom Storkerede, Fuglen var fløien bort, Vinteren med en gammel Krage, der kunde fortælle Historier i Kaffelovnstrogen, gamle Minder.

Slog Kloffen fem viste sig de fem Sandser: Synet kom som Brillemager, Hørelsen som Kobbersmed, Lugten folgte Violer og Skovmærker, Smagen var Røf og Følelsen Bedemand med Sørgeflor ned til Hælene.

Kloffen slog sex: der sad en Spiller, han fastede Tæring og denne vendte den høieste Side op, og der stod sex.

Saa kom de syv Ugedage eller de syv Dødsfynder, det vare Folk ikke enige om, de hørte jo sammen og vare ikke let at skille.

Saa kom et Munkechor og sang Ottesang.

Paa Slaget ni fulgte de ni Musser; een var ansat

ved Astronomien, Een ved det historiske Archiv, Resten hørte til Theatret.

Paa Slaget ti traadte atter Moses frem med Lovens Tabler, der stode alle Guds Bud og de vare ti.

Kloffen slog igjen, da hoppede og sprang smaa Dreng og Piger, de legede en Leg og sang dertil: „Bro, bro, brille, Kloffen er slaaet elleve!“ og det var den slaaet.

Nu slog den tolv, da traadte frem Bægteren med Raabuds og Morgenstjerne, han sang det gamle Bægtervers:

„Det var ved Midnatstide,
Vor Frelser han blev født!“

og idet han sang, voxte Roser, og de bleve til Englehoveder, baarne af regnbuefarvede Binger.

Det var yndigt at høre, det var deiligt at see. Det Hele var et mageløst Kunstværk, det Utroligste, sagde alle Mennesker.

Konstneren var en ung Mand, hjertensgod, barneglad, tro Ven og hjælpsom mod sine fattige Forældre; han fortjente Prindsessen og det halve Rige.

Afgjorelsens Dag var kommen, hele Byen stod i Stads og Prindsessen sad paa Landets Throne, der havde faaet nye Krølhaar, men dog ikke var blevet mere magelig og behagelig. Dommerne rundt om saae saa poliste hen til ham der skulde vinde, og han stod freidig og glad, hans Lykke var vis, han havde gjort det Utroligste.

„Nei, det skal nu jeg gjøre!“ raabte lige i det Samme en

lang knoklet Kraftkarl. „Jeg er Manden for det Utroligste!“ og saa spingede han en stor Dxe mod Konstværket.

„Krikk! kras! kvas!“ der laae det Hele. Hjul og Tjedre foer rundt om, Alt var ødelagt!

„Det kunde jeg!“ sagde Manden; „min Gjerning har slaaet hans og slaaet Eder Allesammen; jeg har gjort det Utroligste!“

„Ødelægge et saadant Konstværk!“ sagde Dommerne. „Sa det var det Utroligste!“

Hele Folket sagde det Samme, og saa skulde han have Prindsessen og det halve Rige, for en Lov er en Lov, selv om den er det Utroligste.

Der blæses fra Bolden og fra alle Byens Taarne: „Brylluppet skal feires!“ Prindsessen var slet ikke fornøiet for det, men yndig saa hun ud og kostelig var hun klædt paa. Kirken straaede med Lys, seent paa Aftenen, det tager sig bedst ud. Byens adelige Somfruer sang og førte Bruden frem, Ridderstabet sang og fulgte Brudgommen; han kneisede som om han aldrig kunde knækkes over.

Nu holdt Sangen op, der blev saa stille at man kunde have hørt en Knappenaal falde til Jorden, men midt i den Stilhed fløi med Bulder og Brag den store Kirkedør op og — „bum! bum!“ der kom hele Uhrværket marscherende midt igjennem Kirkegangen og stillede sig mellem Brud og Brudgom. Døde Mennesker kunne ikke gaae igjen, det vide vi meget godt, men et Konstværk kan gaae igjen, Legemet var slaaet i Stykker, men ikke Manden, Konstaanden spøgede, og det var ingen Spøg.

Konstværket stod der livagtigt som da det var heelt og urørt. Kloffeslagene lød, det ene paa det andet, lige til tolv, og Skikkelseerne der myldrede frem; først Moses; der lyfte ligesom Ildsluer ud af hans Bænde, han fastede Lovens tunge Steentavler paa Brudgommens Fødder og bandt dem til Kirsegulvet.

„Jeg kan ikke løfte dem igjen!“ sagde Moses. „Du har slaaet Armene af mig! staa som Du staaer!“

Nu kom Adam og Eva, de Bise fra Østerland og de fire Aarstider, hver sagde ham ubehagelige Sandheder, „skam Dig!“

Men han skammede sig ikke.

Alle de Skikkelser, hvert Kloffeslet havde at fremvise, traadte ud af Uhret, og alle vorte de i forfærdelig Størrelse, det var som om der ikke blev Plads for de virkelige Mennesker. Og da ved tolvte Slag Vægteren traadte ud med Rabuds og Morgenstjerne blev der et underligt Røre; Vægteren gik lige ind paa Brudgommen og slog ham for Bænden med Morgenstjernen.

„Dig der!“ sagde han, „Lige for Lige! Vi ere hevnede og Mester med! vi forsvinde!“

Og saa forsvandt hele Konstværket; men Lysene rundt om i Kirken blev til store Lysblomster, og de forgyldte Stjerner under Loftet sendte lange, klare Straaler, Orgelet klang af sig selv. Alle Mennesker sagde at det var det Utroligste, de havde oplevet.

„Vil De saa tilsige den Rigtige!“ sagde Prindsessen. „Han, som gjorde Kunstværket, han være min Egtemand og Herre!“

Og han stod i Kirken, det hele Folk var hans Følgeskab, Alle glædede sig, Alle velsignede ham; der var ikke Een, der var misundelig, — ja det var det Utroligste!

Hvad hele Familien sagde.

Hvad sagde hele Familien? Ja hør nu først, hvad den lille Marie sagde.

Det var den lille Maries Fødselsdag, den deiligste af alle Dage syntes hun. Alle smaa Venner og Veninder kom for at lege med hende, og den fineste Kjøle havde hun paa; den havde hun faaet af Bedstemoder, som var hos den gode Gud; men Bedstemoder havde selv sfaaret og syet den, før hun gik op i den lyse, deilige Himmel. Bordet i Maries Stue straaede med Foræringer; der var det nydeligste lille Kjøkken med Alt, hvad der hører til et Kjøkken, og en Duffe, der kunde dreie Dinene og sige „au!“ naar man trykkede den paa Maven; ja der var ogsaa en Billedbog med de deiligste Historier at læse, naar man kunde læse! Men skjønnere end alle Historier var dog det, at opleve mange Fødselsdage.

„Ja, det er yndigt at leve!“ sagde den lille Marie. Gudfader tilføiede, at det var det deiligste Eventyr.

I Stuen tæt ved gik begge Brødrene; de vare store

Drenge, den ene ni Aar, den anden elleve. De syntes ogsaa, at det var deiligst at leve, leve paa deres Vilis, ikke være Barn, som Marie, nei være raff Skoledreng, have „Udmærket“ i Charakterbogen og kunne flaaes med Kammeraterne i al Fornøielighed, løbe paa Skoiter om Vinteren og paa Velocipede om Sommeren, læse om Ridderborge, Vindebroer og Borgfængsler, høre om Opdagelser i det indre Afrika. Den ene af Drengene havde dog een Sorg derved, den, at der skulde opdages Alting, før han blev stor; saa vilde han paa Eventyr. Livet er det deiligste Eventyr, sagde jo Gudfader, og i det er man selv med.

Det var i Stuen at disse Børn levede og tumlede sig; ovenover boede en anden Green af Familien, ogsaa med Børn, men disse havde rystet Barnet af Ormet, saa store vare de; den ene Søn sytten Aar, den anden tyve, men den tredie meget gammel, sagde lille Marie, han var fem og tyve Aar og forlovet. De vare Alle lykkeligst stillede, havde gode Forældre, gode Klæder, gode Aandens Gaver, og de vilde hvad de vilde, „fremad! bort med alle de gamle Plankværfker! fri Udsigt i den hele Verden! den er den deiligste, vi kjende. Gudfader har Ret; Livet er det deiligste Eventyr!“

Fader og Moder, begge ældre Folk — naturligtviis ældre end Børnene maatte de være — de sagde med Smil om Munden, med Smil i Die og Hjerte: „Hvor de ere unge, de unge Menneffer! det gaaer ikke ganske i Verden, som de troe, men det gaaer. Livet er et felfomt, deiligt Eventyr!“

Ovenover, lidt nærmere Himlen, som man siger, naar

Folk boe paa Øvsten, boede Gudsader. Gammel var han og dog saa ung i Sindet, altid i godt Humeur, og saa kunde han fortælle Historier, mange og lange. Vidt i Verden havde han været, og fra alle Verdens Lande stode der yndige Ting i hans Stue. Der vare Billeder fra Loft til Gulv, og flere Ruder vare af rødt og af grønt Glas; saae man der igjennem, da laae hele Verden i Solskin, om der end var nok saa graat Veir udenfor. I en stor Glaskasse voxede grønne Planter, og i et Afslukke derinde svømmede Guldfiske; de saae paa En, ligesom om de vidste Saameget, de ikke vilde tale om. Altid duftede her af Blomster, selv ved Vintertid, og da brændte her en stor Ild i Kaminen; det var saa morsomt at sidde og see ind i den og høre, hvor det knittede og knagede. „Den læser gamle Grindringer for mig!“ sagde Gudsader, og det var ogsaa for lille Marie, som viste der sig mange Billeder i Ilden.

Men i det store Bogskab tæt ved stode de rigtige Bøger; een af disse læste Gudsader ofte i, og den kaldte han alle Børgernes Bog, det var Bibelen. Der stod i Billeder hele Verdens og alle Menneskers Historie, Skabelsen, Syndsfloden, Kongerne og Kongernes Konge.

„Alt, hvad der skeet er og skee vil, staaer i denne Bog!“ sagde Gudsader. „Saa uendelig Meget i een eneste Bog! tænkt derover! Ja Alt, hvad et Menneske har at bede om, er sagt og lagt i saa Ord i Bønnen: „Fader vor!“ den er en Naadens Draabe! den er Trøstens Perle fra Gud. Den lægges som Gave paa Barnets Bugge, lægges ved Barnets

Hjerte. Barnlille, gjem den vel! tab den aldrig, ihvor stor Du voger, og Du er ei forladt paa de veglende Veie! den lyser ind i Dig, og Du er ikke fortabt!"

Gudfaders Dine lyfte derved, de straalede af Glæde. En Gang, i de unge Aar, havde de grædt, „og det var ogsaa godt," sagde han, det var Provvelsens Tider, da saae det graat ud. Nu har jeg Solskin om mig og i mig. So ældre man bliver, desbedre seer man i Modgang og Medgang, at Vor Herre altid er med, at Livet er det deiligste Eventyr, og det kan kun han give os, og det varer ved ind i Ewighed!"

„Det er deiligt at leve!" sagde den lille Marie.

Det sagde ogsaa de smaa og de store Dreng; Fader og Moder, hele Familien sagde det, men fremfor Alle Gudfader, og han havde Erfaring, han var den Ældste af dem Alle, han kjendte alle Historier, alle Eventyr, og han sagde, og det lige ud af sit Hjerte: „Livet er det deiligste Eventyr!"

„Dandse, dandse Duffe min!“

„Ja, det er nu en Vise for meget smaa Børn!“ forsikrede Tante Malle; „jeg kan med bedste Villie ikke følge med!“

Men lille Amalie kunde det; hun var kun tre Aar, legede med Duffer og opdrog disse til at blive ligesaa kloge, som Tante Malle.

Der kom en Student i Huset; han læste Lectier med Brødrene; han talte saa meget til den lille Amalie og hendes Duffer, talte ganske anderledes end alle Andre; det var saa morsomt, fandt den Lille, og dog sagde Tante Malle, at han slet ikke forstod at omgaaes Børn; de smaa Hoveder kunde umuligt bære den Snak. Lille Amalie kunde det, ja lærte endogsaa udenad af Studenten en heel Vise: „Dandse, dandse Duffe min!“ og hun sang den for sine tre Duffer, de to vare nye, den ene en Frøken, den anden et Mandfolk, men den tredie Duffe var gammel og hed Vise. Hun fik ogsaa Sangen at høre og var med i den.

Dandse, dandse Duffe min!
 Nei, hvor Frøkenen er fiin!
 Cavaleren ligesaa,
 Han har Hat og Handsker paa,
 Buxer hvide, Kjole blaa,
 Riigtorn paa den store Taa.
 Han er fiin, og hun er fiin.
 Dandse, dandse Duffe min!

Her er gamle Lisemo'er!
 Hun er Duffe fra i Fjor;
 Haaret nyt, det er af Hør,
 Panden vasket er med Smør;
 Hun er ganske ung igjen.
 Kom Du med, min gamle Ven!
 I skal dandse alle Tre.
 Det er Penge værd at see.

Dandse, dandse Duffe min!
 Gjør de rette Dandsetrin!
 Foden ud ad, hold Dig rank,
 Saa er Du saa sød og slank!
 Neie, dreie, snurre rundt,
 Det er overmaade sundt!
 Det er nydeligt at see.
 I er' søde alle Tre!

Og Dufferne forstode Visen, lille Amalie forstod den,
 Studenten forstod den; han havde selv digtet den og sagde,

at den var saa udmærket; kun Tante Malle forstod den ikke; hun var kommen ud over Barnlighedens Plankeværk, „Plankeværk!“ sagde hun, men det var ikke lille Amalie, hun synger den.

Fra hende har vi den.

„Spørg Amagermo'er“!

Der var en ældgammel Gulerod,
 Saa knoldet, saa tyk og saa tung,
 Den havde et ganske forfærdeligt Mod,
 Den vilde gifte sig med en ung,
 En yndig ung, lille Gulerod
 Af Røddernes fineste Blod.
 — Og Brylluppet stod.
 Bevertningen var ubetalelig god,
 Den kostede slet ingen Penge;
 De slukkede Maaneskin og drak Dugg,
 Tog Blomsterfnug,
 Som det kom fra Mark og Enge.
 — Gammel Gulerod hilsede med et Bux,
 Og talte saa langt og saa længe,
 De Drd de klukkede Kluk i Kluk;
 — Ung Gulerod sagde ikke et Mux,

Sad uden at give et Smil eller Suk,
Ung og smuk.

Hvis ikke Du troer,
Spørg Amagermo'er!

Et Rødkaaleshoved var deres Præst,
Og Brudepiger Hvideroer;
Agurk' og Asparges sad som Gæstgjest,
Kartoflerne stod og sang Chor.

Og der blev dandsket af Lille og Stor.
Spørg Amagermo'er!

Gammel Gulerod sprang uden Strømper og Skoe,
Hu, hei! han revned' i Ryggen,
Og saa var han død, kunde aldrig groe.
Ung Gulerod loe,

Saa underligt vender sig Lykken.
Nu var hun Enke, nu var hun glad,
Nu kunde hun leve som helst hun gad,
Kunde svømme som Domsfru i Suppesad,
Ung og glad.

Hvis ikke Du troer,
Spørg Amagermo'er!

Den store Søslange.

Der var en lille Havfisk af god Familie, Navnet husker jeg ikke, det maa de Lærde sige Dig. Den lille Fisk havde attenhundrede Søsfende, alle lige gamle; de kjendte ikke deres Fader eller Moder, de maatte strax skjotte sig selv og svømme om, men det var en stor Fornøielse; Vand havde de nok at drikke, hele Verdenshavet, Jøden tænkte de ikke paa, den kom nok; hver vilde følge sin Lyst, hver vilde faae sin egen Historie, ja det tænkte heller Ingen af dem paa.

Solen skinnede ned i Vandet, det lystede om dem, det var saa klart, det var en Verden med de forunderligste Skabninger, og nogle saa gruelig store, med voldsomme Gab, de kunde sluge de attenhundrede Søsfende, men det tænkte de heller ikke paa, for Ingen af dem var endnu bleven slugt.

De Smaa svømmede sammen, tæt op til hverandre, som Sildene og Makrelerne svømme; men som de allerbedst svøm-

mede i Vandet og tænkte paa Ingenting, sank, med forfærdelig Dyb, ovenfra, midt ned imellem dem, en lang, tung Ting, der slet ikke vilde holde op; længere og længere strakte den sig, og hver af Smaafisken, som den ramte, blev qvaset eller fik et Knæk, som de ikke kunde forvinde. Alle Smaafisk, de store med, lige oppe fra Havets Glade og ned til dets Bund, foer i Forfærdelse tilside; den tunge, voldsomme Ting sænkede sig dybere og dybere, den blev længere og længere, milelang, gennem hele Havet.

Fisk og Snegle, Alt hvad svømmer, Alt hvad kryber, eller drives af Strømninger, fornam denne forfærdelige Ting, denne umaadelige, ubekjendte Havaal, der lige med Gæt var kommet ned ovenfra.

Hvad var det dog for en Ting? Ja det vide vi! det var det store, milelange Telegraph-Toug, Menneskene sænkede mellem Europa og Amerika.

Der blev en Forstrækkelse, der blev et Røre mellem Havets retmæssige Beboere, hvor Touget sænkedes. Flyvesfisken satte til Veirs over Havfladen, saa høit den kunde, ja Knurhanen tog Fart et heelt Bøssesfud over Vandet, for det kan den; andre Fisk søgte mod Havbunden, de foer med saadan Hastighed, at de kom længe før Telegraphtouget endnu var seet dernede; de skræmmede baade Rabliau og Flynder, som gif fredeligt i Havets Dyb og aad deres Medskabninger.

Et Par Sopolser bleve saa forstrækkede, at de spydede deres Mave ud, men levede endda, for det kunne de. Mange

Hummer og Tassekrabber gik ud af deres gode Harnisf og maatte lade Benene blive tilbage.

Under al den Skræk og Forvirring kom de attenhundrede Søfende fra hverandre, og mødtes ikke mere, eller kjendte ikke hverandre, kun en halv Snees blev paa samme Plet, og da de i et Par Timer havde holdt sig stille, forvandt de den første Skræk og begyndte at blive nysgjerrige.

De saae sig om, de saae op og de saae ned, og der i Dybden troede de at øine den forfærdelige Ting, som havde skræmmet dem, skræmmet Store og Smaa. Tingen laae henover Havbunden, saa langt de kunde øine; meget tynd var den, men de vidste jo ikke, hvor tyk den kunde gjøre sig, eller hvor stærk den var. Den laae ganske stille, men, tænkte de, det kunde være Lumskhed.

„Lad den ligge, hvor den ligger! Den kommer ikke os ved!“ sagde den forsigtigste af Smaafisfene, men den Allermindste af dem vilde ikke opgive at komme til Kundskab om hvad den Ting kunde være; ovenfra var den kommen ned, ovenfra maatte man bedst kunne hente Bessked, og saa svømmede de op mod Havsladen, det var blikstille Veir.

Der mødte de en Delphin; det er saadan en Springsfyr, en Havstryger, der kan slaae Kolbytter hen ad Havsladen; Dine har den at see med, og den maatte have seet og vide Bessked; den spurgte de ad, men den havde kun tænkt paa sig selv og sine Kolbytter, ikke seet Noget, vidste ikke at svare, og saa taug den og saae stolt ud.

Derpaa henvendte de sig til Sælhunden, der just duffede ned; den var høfligere, uagtet den æder Smaafisk; men i Dag var den mæt. Den vidste lidt Mere end Springfisken.

„Jeg har mangen Mat ligget paa en vaad Steen og seet ind mod Land, milevidt herfra; der er lumse Skabninger, de kaldes i deres Sprog Menneſter, de efterstræbe os, men oftest smutte vi dog fra dem, det har jeg forstaaet, og det har nu ogsaa den Havaal, I spørge om. Den har været i deres Magt, været oppe paa Landjorden, vist i umindelige Tider; derfra have de ført den paa Fartoi for at bringe den over Havet til et andet fjerntliggende Land. Jeg saa, hvilket Besvar de havde, men magte den kunde de, den var jo bleven mat paa Landjorden. De lagde den i Krands og Kræds, jeg hørte, hvor den ringlede og ranglede, da de lagde den, men den slap dog fra dem, slap herud. De holdt paa den af alle Kræfter, mange Hænder holdt fast, den smuttede dog og naaede til Bunds; der ligger den, tænker jeg, til videre!“

„Den er noget tynd!“ sagde de smaa Fisk.

„De have sultet den!“ sagde Sælhunden, „men den kommer sig snart, saaer sin gamle Dykkelse og Storhed. Jeg antager, at den er den store Søslange, som Menneſkene ere saa bange for og tale saa meget om; jeg havde før aldrig seet den og aldrig troet paa den; nu troer jeg, den er det!“ og saa duffede Sælhunden.

„Hvor han vidste Meget! Hvor han talte Meget!“ sagde de smaa Fisk. „Jeg har aldrig været saa klog før! — Naar det bare ikke er Løgn!“

„Vi kunne jo svømme ned og undersøge!“ sagde den Mindste; „paa Veien høre vi de Andres Mening!“

„Jeg gjør ikke et Slag med mine Finner, for at faae Noget at vide!“ sagde de Andre og dreiede af.

„Men jeg gjør det!“ sagde den Mindste og styrede afsted ned i det dybe Vand; men den var langt fra Stedet, hvor „den lange sænkede Ting“ laae. Den lille Fisk saae og søgte til alle Sider ned mod Dybet.

Aldrig før havde den fornummet sin Verden saa stor. Sildene gik i store Stimer, skinnende som en Ræmpebaad af Solv, Makrelerne fulgtes ogsaa ad og saae endnu prægtigere ud. Der kom Fisk i alle Skikkelser og med Tegninger i alle Farver; Medusaer, som halvgjennemfigtige Blomster, der lode sig bære og føre af Strømningerne. Store Planter voxte fra Havbunden, savnehoit Græs og palmeformede Træer, hvert Blad besat med skinnende Skaldyr.

Endelig vinede den lille Havfisk en lang mørk Stribe dernede og styrede mod den, men det var hverken Fisk eller Tong, det var Relingen af et stort sunket Fartoi, hvis overste og nederste Dæk var brudt itu ved Havets Tryk. Den lille Fisk svømmede ind i Rummet, hvor de mange Mennesker, der vare omkomne da Skibet sank, nu vare styllede borte, paa to nær: en ung Kvinde laae der udstrakt med et lille Barn i sine Arme. Vandet lettede dem og ligesom vuggede dem, de syntes at sove. Den lille Fisk blev ganske forstræffet, den var uvidende om, at de ikke kunde vaagne mere. Vandplanter

hang som Løvbærk ned over Kelingen, hen over de to smukke Liig af Moder og Barn. Der var saa stille, der var saa eensomt. Den lille Fisk skyndte sig bort saa hurtigt den kunde, ud hvor Vandet var klarere belyst og hvor der var Fisk at see. Den var ikke kommen langt, da mødte den en ung Hval, saa forfærdelig stor.

„Slug mig ikke!“ sagde den lille Fisk. „Jeg er ikke engang en Mundsmag, saa lille er jeg, og mig er det en stor Behagelighed at leve!“

„Hvad vil Du saa dybt hernede, hvor din Art ikke kommer?“ spurgte Hvalen. Og saa fortalte den lille Fisk om den lange forunderlige Al, eller hvad den Ting nu var, der ovenfra havde sanket sig ned og forstrækket selv de allermødeste Havstakninger.

„Ho, ho!“ sagde Hvalen og trak saa voldsomt Band til sig, at den maatte sætte en mægtig Bandstraale naar den kom op og trak Veiret. „Ho, ho!“ sagde den, „saa det var den Ting, som krillede mig paa Ryggen, idet jeg vendte mig! Jeg troede, at det var en Skibsmast, jeg kunde bruge til Klopind! Men paa dette Sted her var det ikke. Nei, langt længere ude ligger den Ting. Jeg vil dog undersøge den, jeg har ikke Andet at bestille!“

Og saa svømmede den fremad og den lille Fisk bagefter, ikke for nær, thi der kom ligesom en rivende Strøm, hvor den store Hval skød Fart gennem Vandet.

De mødte en Hai og en gammel Savfisk; de To havde

ogsaa hørt om den selsomme Havaal, saa lang og saa tynd; seet den havde de ikke, men det vilde de.

Nu kom der en Havkat.

„Jeg tager med!“ sagde han, den vilde samme Bei.

„Er den store Søslinge ikke tykkere end et Ankertoug, saa skal jeg bide den over i eet Bid!“ og den aabnede sit Gab og viste sine sex Rækker Tænder. „Jeg kan bide Mærke i et Skibsanker, sagtens kan jeg bide den Stilk over!“

„Der er den!“ sagde den store Hval, „jeg seer den!“ Han troede, han saae bedre end de Andre. „See hvor den løfter sig, see hvor den svaier, bugter og frummer sig!“

Det var dog ikke den, men en umaadelig stor Havaal, flere Alen lang, som nærmede sig.

„Den der har jeg seet før!“ sagde Savfisken, „den har aldrig gjort stort Rabalder i Havet, eller skræmmet nogen Storfisk!“

Og saa talte de til den om den nye Hal og spurgte, om den vilde med paa Opdagelse.

„Er den Hal længere end jeg!“ sagde Havaalen, „saa skal den ssee en Ulykke!“

„Det skal den!“ sagde de Andre. „Vi ere Nok til ikke at taale den!“ og saa skyndte de sig fremad.

Men da kom der Noget lige i Veien, et underligt Uhyre, større end dem Allesammen.

Det saae ud som en svømmende D, der ikke kunde holde sig oppe.

Det var en ældgammel Hval. Dens Hoved var overgroet med Havplanter, dens Ryg besat med Rynbdeyr og saa umaadelig mange Østers og Muslinger, at dens sorte Skind var ganske hvidspættet.

„Kom med, Gamle!“ sagde de. „Her er kommen en ny Fisk, som ikke skal taales.“

„Jeg vil hellere ligge, hvor jeg ligger!“ sagde den gamle Hval. „Lad mig i Ro! Lad mig ligge! Na ja, ja, ja! Jeg bærer paa en svær Sygdom! Min Rindring har jeg ved at naae op i Havfladen og faae Ryggen ovenfor! Saa komme de store, rare Søfugle og pille mig, det gjør saa godt, naar bare de ikke slaae Næbbet for dybt i, det gaaer tidt lige ind i mit Spæk. See engang dog! Hele Beenraden af en Fugl sidder mig endnu i Ryggen; Fuglen slog Kloerne for dybt og kunde ikke komme løs, da jeg gif tilbunds. Nu have Smaafiskenne pillet ham. See hvorledes han seer ud og jeg seer ud! Jeg har Sygdom!“

„Det er bare Indbildning!“ sagde Hvalen. „Jeg er aldrig syg. Ingen Fisk er syg!“

„Undskyld!“ sagde den gamle Hval; „Halen har Hudsygdom, Karpen skal have Kopper, og Alle have vi Indvoldsorme!“

„Brøvl!“ sagde Haien, han gad ikke høre Mere, de Andre ikke heller, de havde jo Andet at tage Vare.

Endelig kom de til Stedet, hvor Telegraphtouget laae. Det har et langt Reie paa Havbunden, fra Europa til Ame-

rifa, hen over Sandbanke og Havdynd, Klippegrund og Plantevildnis, hele Skove af Koraller, og saa vegle Strømmene dernede, Vandhvirvler dreie sig, Fisk myldre frem, flere i Flok end de tallose Fuglestarer, som Menneskene see i Træfuglstiden. Der er et Røre, en Pladsten, en Summen, en Susen: den Susen spoger der lidt af endnu i de store, tomme Havconchylier, naar vi holde dem for vort Øre.

Nu kom de til Stedet.

„Der ligger Dyret!“ sagde de store Fisk, og den lille sagde det ogsaa. De saae Touget, hvis Begyndelse og Ende svandt i deres Synsfreds.

Swampe, Polyper og Gorgoner svaiede fra Grunden, sænkede og boiede sig over det, saa at det snart skjultes, snart var at see. Søpindsvin, Snegle og Orme rørte sig om det; kæmpemæssige Edderkopper, der havde en heel Besætning af Krybdyr paa sig, spankede hen ad Touget. Mørkeblaa Søpølser, eller hvad det Kryb hedder; de æde med hele Kroppen, laae ligesom og lugtede til det nye Dyr, der havde lagt sig paa Havbunden. Flyneder og Rabliau vendte sig i Vandet for at høre efter fra alle Sider. Stjernefiskene, der altid borer sig ned i Dyndet og kun har de to lange Stilke med Dine udenfor, laae og gloede for at see hvad der kom ud af det Røre.

Telegraphytouget laae uden Bevægelse. Men Liv og Tanke var der i det; Mennesketanker gik igjennem det.

„Den Ting er lumsk!“ sagde Hvalen. „Den er istand til at flaae mig paa Maven, og den er nu min ømme Side!“

„Lad os føle os for!“ sagde Polypen. „Beg har lange Arme, jeg har smidige Fingre! jeg har rørt ved den, jeg vil nu tage lidt fastere.“

Og den strakte sine smidige, længste Arme ned til Touget og rundt om det.

„Den har ingen Skæl!“ sagde Polypen, „den har ingen Skind! Jeg troer, den aldrig føder levende Unger!“

Havaalen lagde sig langs Telegraphtouget og strakte sig saa langt den kunde.

„Den Ting er længere end jeg!“ sagde den. „Men det er ikke Længden om at gjøre, man maa have Hud, Mave og Smidighed.“

Hvalen, den unge, stærke Hval, neiede sig lige ned, dybere end den nogeninde havde været.

„Er Du Fisk eller Plante?“ spurgte den. „Eller er Du kun Ovenfras=Værk, der ikke kan trives hernele hos os?“

Men Telegraphtouget svarede ikke; det har det ikke paa den Led. Der gik Tanker igjennem det, Menneſketanker; de løde i eet Secund de mange hundrede Mile fra Land til Land.

„Vil Du svare eller vil Du knækkes?“ spurgte den glubende Hai, og alle de andre store Fisk spurgte om det Samme: „Vil Du svare eller vil Du knækkes?“

Touget rørte sig ikke, det havde sin aparte Tanke, og en saadan kan Den have, der er fyldt med Tanker.

„Lad dem kun knække mig, saa hales jeg op og kommer i

Stand igjen, det er skeet ved Andre af mit Slags, i mindre Farvande!"

Det svarede derfor ikke, det havde Andet at bestille, det telegrapherede, laae i lovligt Embede paa Havets Bund.

Ovenover gif nu Solen ned, som Menneskene kalde det, den blev som den rødeste Ild, og alle Himmelsens Skyer skinnede som Ild, den ene prægtigere end den anden.

„Nu faae vi den røde Belysning!" sagde Polyperne, „saa sees den Ting maaskee bedre, om saa behøves."

„Paa den, paa den!" raabte Havfatten og viste alle sine Tænder.

„Paa den, paa den!" sagde Sværdfisken og Hvalen og Havaalen.

De styrtede frem, Havfatten foran; men lige idet den vilde bide om Touget, jog i bar Hestighed Savfisken sin Sav lige ind i Bagdelen paa Havfatten; det var en stor Feiltagelse, og Ratten fik ikke Kræfter til Bid.

Der blev et Muddet nede i det Muddet: Storfisk og Smaafisk, Søpølser og Snegle løbe mod hverandre, aad hverandre, masede, qvasede. Touget laae stille og øvede sin Gjer-ning, og det skal man.

Den mørke Nat rugede ovenover, men Havets Milliarder og Milliarder levende Smaadyr lyste. Krebs, ikke saa store som et Knappenaalshoved, lyste. Det er ganske vidunderligt, men saaledes er det nu.

Havets Dyr saae paa Telegraphtouget.

„Hvad er dog den Ting, og hvad er den ikke?“

Ja, det var Spørgsmaalet.

Da kom der en gammel Havko. Menneskene kalde det Slags: Havfrue eller Havmand. En Hun var hun, havde Hale og to korte Arme at pjaske med, hængende Bryst, og Tang og Snylstedyr i Hovedet, og det var hun stolt af.

„Vil I have Kundskaab og Kjendskab?“ sagde hun, „saa er jeg nok den Eneste, der kan give den; men jeg forlanger herfor faresfri Græsgang paa Havbunden for mig og Mine. Jeg er Fisk som I, og jeg er ogsaa Krybdyr ved Døvelse. Jeg er den Klogeste i Havet; jeg veed om Alt, hvad der rører sig hernede, og om Alt, hvad der er ovenfor. Den Ting der, I grubliserer over, er ovenfra, og hvad deroppefra dumper ned, er dødt eller bliver dødt og magtesløst; lad den ligge for hvad den er. Den er kun Menneske=Paafund!“

„Jeg troer nu der er noget Mere ved den!“ sagde den lille Havfisk.

„Hold Mund, Makrel!“ sagde den store Havko.

„Hundesteile!“ sagde de Andre, og det var endnu mere fornærmeligt sagt.

Og Havkoen forklarede dem, at det hele Alarmsdyr, som forresten jo ikke sagde et Muf, var kun Paafund fra det tørre Land. Og den holdt et lille Foredrag over Menneskenes Trædsfhed.

„De ville have fat paa os,“ sagde den, „det er det Eneste,

de leve for; de spænde Garn ud, komme med Mading paa Krog for at lokke os. Denne der er et Slags stor Snøre, som de troe vi skulde bide paa, de ere saa dumme! Det er vi ikke! Rør kun ikke det Makværk, det trevler op, bliver til Smuld og Dynd, det Hele. Hvad ovenfra kommer, har Knæk, Bræk, duer ikke!"

"Duer ikke!" sagde alle Havskabningerne og holdt sig til Havkoens Mening for at have en Mening.

Den lille Havfisk beholdt sin egen Tanke. "Den umaa-delig lange, tynde Slange er maaskee den vidunderligste Fisk i Havet. Jeg har en Fornemmelse deraf."

"Den Vidunderligste!" sige vi Mennesker med, og sige det med Kjendskab og Forvisning.

Den store Søslange er det, omtalt længst forud i Sange og Sagn.

Den er født og baaren, sprungen ud fra Menneskets Snille og lagt paa Havets Bund, strækkende sig fra Østens Lande til Vestens Lande, bærende Budskab hurtig som Lysets Straale fra Solen til vor Jord. Den voxer, voxer i Magt og Udstrækning, voxer Aar for Aar, gennem alle Have, Jorden rundt, under de stormende Bølge og de glasflare Bølge, hvor Skipperen seer ned, som seilede han gennem den gennemsigtige Luft, seer mylrende Fisk, et heelt Farvespyrvarkeri.

Dybest nede strækker sig Slangen, en Betsignelsens Midgaardsorm, der bider i sin Hale, idet den omslutter

Jorden; Fisk og Krypdyr løbe med Panden imod, de forstaae dog ikke den Ting ovenfra: Menneskehedens tankefyldte, i alle Sprog forkyndende og dog lydlose Rundstabslange paa Godt og Ondt, den vidunderligste af Havets Vidundere, vor Tids den store Søslange.

Gartneren og Herskabet.

En Miils Wei fra Hovedstaden stod en gammel Herregaard med tykke Mure, Taarne og taffede Gable.

Her boede, men dog kun i Sommertiden, et rigt, høiadeligt Herskab; denne Gaard var den bedste og smukkeste af alle de Gaarde, det eiede; den stod som nystøbt udenpaa, og med Hygge og Beqvemmelighed indeni. Slægtens Vaaben var hugget i Steen over Porten, deilige Roser slængede sig om Vaaben og Karnap, et heelt Græstæppe bredte sig ud foran Gaarden; der var Rødtjørn og Hvidtjørn, der var sjældne Blomster, selv udenfor Driøhuset.

Herskabet havde ogsaa en dygtig Gartner; det var en Lyst at see Blomsterhaven, Frugt- og Rjøkkenhaven. Op til denne var endnu en Rest af Gaardens oprindelige gamle Have: nogle Buxbom-Hækker, beklippede saa at de dannede Kroner og Pyramider. Bag disse stode to mægtige gamle Træer; de vare altid næsten bladløse, og man kunde let falde paa at troe, at en Stormvind eller en Skypompe havde strøet dem over

med store Klumper Gjødning, men hver Klump var en Fuglerede.

Her byggede fra umindelige Tider en Brimmel sfrigende Naa-ger og Krager: det var en heel Fugleby, og Fuglene vare Herskabet, Eiendomsbesidderne, Herresædets ældste Slægt, det egenlige Herskab paa Gaarden. Ingen af Menneffene dernede kom dem ved, men de taalte disse lavt gaaende Skabninger, uagtet disse imellem knaldede med Bøsse, saa det krillede i Fuglenes Rygrad, saa at hver Fugl fløi op derved i Forskræf-felse og skreg: „Raf! Raf!“

Gartneren talte tidt til sit Herskab om at lade fælde de gamle Træer, de saae ikke godt ud, og kom de bort blev man rimeligviis fri for de sfrigende Fugle, de vilde søge andetsteds hen. Men Herskabet vilde hverken af med Træerne eller med Fuglebrimlen, det var Noget, Gaarden ikke kunde miste, det var Noget fra den gamle Tid, og den skulde man ikke aldeles flette ud.

„De Træer ere nu Fuglenes Arvegods, lad dem beholde det, min gode Larsen!“

Gartneren hed Larsen, men det har her nu ikke videre at betyde.

„Har De, lille Larsen, ikke Birkeplads nok? hele Blomsterhaven, Drivhusene, Frugt- og Rjoffenhaven?“

Dem havde han, dem pleiede, passede og opelskede han med Iver og Dygtighed, og det blev erkjendt af Herskabet, men de dulgte ikke for ham, at de hos Fremmede tidt spiste Frugter og saae Blomster, som overgik hvad de havde i deres

Have, og det bedrøvede Gartneren, for han vilde det Bedste og gjorde det Bedste. Han var god i Hjertet, god i Embedet.

En Dag lod Herfskabet ham kalde og fagde i al Mildhed og Herfskabelighed, at de Dagen forud hos fornemme Venner havde faaet en Art Ebler og Pærer, saa fæstholdige, saa velsmagende, at de og alle Gjæster havde udtalt sig i Beundring. Frugterne vare vistnok ikke indenlandske, men de burde indføres, blive hjemme her, om vort Klima tillod det. Man vidste at de vare kjøbt inde i Byen hos den første Frugthandler, Gartneren skulde ride derind og faae at vide, hvorfra disse Ebler og Pærer vare komne og da forskrive Podedqviste.

Gartneren kjendte godt Frugthandleren, det var netop til ham, han paa Herfskabets Begne folgte den Overflødighed af Frugt, der groede i Herregaardshaven.

Og Gartneren tog til Byen og spurgte Frugthandleren, hvorfra han havde disse høitpristede Ebler og Pærer.

„De ere fra Deres egen Have!“ fagde Frugthandleren og viste ham baade Eble og Pære, som han kjendte igjen.

Naa, hvor blev han glad, Gartneren; han skyndte sig til Herfskabet og fortalte, at baade Eblerne og Pærerne vare fra deres egen Have.

Det kunde Herfskabet slet ikke troe. „Det er ikke muligt, Carsten! kan De skaffe skriftlig Forsikkring fra Frugthandleren?“

Og det kunde han, skriftlig Attest bragte han.

„Det var da mærkeligt!“ sagde Herskabet.

Nu kom hver Dag paa Herskabsbordet store Skaaler med disse prægtige Æbler og Pærer fra deres egen Have; der sendtes skjepe- og tøndeviis af disse Frugter til Benner i Byen og udenfor Byen, ja selv til Udlandet. Det var en heel Fornøielse! dog maatte de tilføie, at det havde jo ogsaa været to mærkelig gode Somre for Træfrugterne, disse vare overalt i Landet lykkedes godt.

Nogen Tid gik; Herskabet spiste en Middag ved Hoffet. Dagen derpaa blev Gartneren kaldet til sit Herskab. De havde ved Taffelet faaet Meloner, saa saftfulde, smagfulde, fra Majestætens Dribhuus.

„De maa gaae til Hofgartneren, gode Lærser, og skaffe os nogle af Kærnerne fra disse kostelige Meloner!“

„Men Hofgartneren har faaet Kærnerne fra os!“ sagde Gartneren ganske fornøiet.

„Saa har den Mand vidst at bringe Frugten til en høiere Udvikling!“ svarede Herskabet. „Hver Melon var udmærket!“

„Ja, saa kan jeg være stolt!“ sagde Gartneren. „Jeg skal sige det naadige Herskab, Slotsgartneren har i Aar ikke haft Held med sine Meloner, og da han saa hvor prægtige vore stode og smagte dem, saa bestilte han tre af disse op paa Slottet!“

„Lærser! bild sig ikke ind, at det var de Meloner fra vor Have!“

„Jeg troer det!“ sagde Gartneren, gik til Slotsgartneren

og fik af ham skriftlig Bevidnelse om at Melonerne paa det kongelige Taffel vare komne fra Herregaarden.

Det var virkelig en Overraskelse for Herskabet, og det fortiede ikke Historien, det fremviste Attesten, ja der blev sendt Melonkjarner vidt om, ligesom tidligere Podeqvistene.

Om disse fik man Efterretninger at de sloge an, satte Frugt, ganske udmærket, og den var kaldt op efter Herskabets Herregaard, saa at det Navn derved nu var at læse paa Engelsk, Tydsk og Fransk.

Det havde man aldrig forud tænkt sig.

„Bare Gartneren ikke faaer for store Ideer om sig selv!“ sagde Herskabet.

Han tog det paa en anden Maade: han vilde just stræbe nu, at havde sit Navn som en af Landets bedste Gartnere, forsøge hvert Aar at bringe noget Fortrinligt af alle Havearter, og det gjorde han; men tidt fik han dog at høre, at de allerførste Frugter han havde bragt, Eblerne og Pærerne, vare de egenlige bedste, alle senere Arter stode langt under. Melonerne havde rigtignok været meget gode, men det var jo et ganske andet Slags; Jordbærrene kunde kaldes fortræffelige, men dog ikke bedre end de, de andre Herskaber havde, og da Røddikerne eet Aar ikke lykkedes, saa taltes kun om de uheldige Røddiker og ikke om hvad andet Godt der var bragt.

Det var næsten som om Herskabet følte Vettelse ved at sige:

„Det gik ikke i Aar, lille Pærse!“ De vare ganske glade ved at kunne sige: „det gik ikke i Aar!“

Et Par Gange om Ugen bragte Gartneren friske Blomster op i Stuen, altid saa smagfuldt ordnede; Farverne kom ved Sammenstillingen ligesom i et stærkere Lys.

„De har Smag, Varsen!“ sagde Herskabet, „det er en Gave, der er givet Dem af Vor Herre, ikke af Dem selv!“

En Dag kom Gartneren med en stor Kryстал-Skaal, i den laae et Akandebblad; hen paa dette var lagt, med sin lange, tykke Stilk ned i Vandet, en straalende, blaa Blomst, stor som en Solsikke.

„Hindostans Lotus!“ udbrød Herskabet.

En saadan Blomst havde de aldrig seet; og den blev om Dagen stillet hen i Solskinnet og om Aftenen i Reflex=Lys. Enhver som saae den, fandt den mærkværdig deilig og sjelden, ja det sagde selv den Fornemste af Landets unge Damer, og hun var Prindsesse; klog og hjertensgod var hun.

Herskabet satte en Værelse i at overrække hende Blomsten, og den kom med Prindsessen op paa Slottet.

Nu gik Herskabet ned i Haven for selv at plukke en Blomst af samme Slags, om en saadan endnu fandtes, men den var ikke at finde. Saa kaldte de paa Gartneren og spurgte, hvorfra han havde den blaa Lotus:

„Vi have søgt forgjeves!“ sagde de. „Vi have været i Drivhusene og rundt om i Blomsterhaven!“

„Nei, der er den rigtignok ikke!“ sagde Gartneren. „Den er kun en ringe Blomst fra Rjøkkenhaven! men, ikke sandt, hvor er den smuk! den seer ud som var den en blaa Ractus, og er dog kun Blomsten paa Urtestokken!“

„Det skulde De have sagt os strax!“ sagde Herskabet. „Vi maatte troe at det var en fremmed, sjelden Blomst. De har prostitueret os for den unge Prindsesse! hun saae Blomsten hos os, fandt den saa smuk, kjendte den ikke, og hun er ganske inde i Botaniken, men den Videnskab har ikke med Kjøkkenurter at gjøre. Hvor kunde det falde Dem ind, gode Pårser, at sætte en saadan Blomst op i Stuen. Det er at gjøre os latterlige!“

Og den smukke blaa' Pragtblomst, der var hentet fra Kjøkkenhaven, blev sat ud af Herskabs-Stuen, hvor den ikke hørte hjemme, ja Herskabet gjorde en Undskyldning hos Prindsessen, og fortalte at Blomsten var kun en Kjøkkenurt, som Gartneren havde fundet paa at stille frem, men at han derfor havde faaet en alvorlig Irettesættelse.

„Det var Synd og Uret!“ sagde Prindsessen. „Han har jo lukket vore Dine op for en Pragtblomst, vi slet ikke lagde Mærke til, han har viist os Deiligheden der, hvor vi ikke faldt paa at søge den! Slotsgartneren skal hver Dag, saalænge Urtestokkene have Blomst, bringe mig een op i min Stue!“

Og det skete.

Herskabet lod Gartneren sige, at han igjen kunde bringe dem en frisk Urtestok-Blomst.

„Den er i Grunden smuk!“ sagde de, „høist mærkværdig!“ og Gartneren fik Roes.

„Det kan Pårser godt lide!“ sagde Herskabet. „Han er et forkjælet Barn!“

I Efteraaret blev det en forfærdelig Storm; den tog til ud paa Matten, saa voldsomt, at mange store Træer i Udskanten af Skoven bleve rykkede op med Rod, og til stor Sorg for Herskabet, Sorg, som de kaldte det, men til Glæde for Gartneren, blæste de to store Træer om med alle Fuglerederne. Man hørte i Stormen Raagers og Kragers Skrig, de sloge med Bingerne paa Ruderne, sagde Folkene paa Gaarden.

„Nu er De da glad, Varsen!“ sagde Herskabet; „Stormen har fældet Træerne, og Fuglene have søgt til Skoven. Her er ikke mere Syn af gammel Tid; hvert Tegn og hver Hentydning er borte! os har det bedrøvet!“

Gartneren sagde ikke Noget, men han tænkte paa, hvad han længe havde tænkt, ret at benytte den prægtige Solskinsplads, han før ikke raadede over, den skulde blive til Havens Pryd og Herskabets Glæde.

De store omblæste Træer havde kvæst og knust de ældgamle Buxbom-Hækker, med hele deres Udsklipning. Han reiste her en Dykning af Bærter, Hjemlands-Planter fra Marken og Skoven.

Hvad ingen anden Gartner havde tænkt paa i rig Fylde at plante ind i Herskabshaven, satte han her i den Jord hver skulde have, og i Skygge og i Solskin som hver Art behøvede det. Han pleiede i Kjærlighed og det vorte i Herlighed.

Enebærbusken fra den jydsk Hede løftede sig, i Form og Farve som Italiens Cypress, den blanke piggede Christtjørn, altid grøn, i Vinterfulde og i Sommersol, stod deilig at see. Foran groede Bregnerne, mange forskjellige Arter, nogle saae

ud som vare de Børn af Palmetræet, og andre, som vare de Forældre til den fine, deilige Plantevært, vi kalde Venushaar. Her stod den ringeagtede Borre, der i sin Friskhed er saa smuk, at den kan tage sig ud i Bouquet. Borren stod paa det Tørre, men lavere, i den fugtigere Grund, groede Skræppen, ogsaa en ringeagtet Plante og dog ved sin Høide og sit mægtige Blad saa malerisk smuk. Favnehøi, med Blomst ved Blomst, som en mægtig, mangearmet Candelaber, løstede sig Kongelyset, plantet ind fra Marken. Her stod Skovmærker, Rodriver og Skovlilieconvaller, den vilde Calla og den trebladede, fine Skovhyre. Det var en Deilighed at see.

Foran, støttede til Staaltraads-Snore, voxte i Række ganske smaa Pæretræer fra fransk Jordbund; de fik Sol og god Pleie og vare snart store, saftfulde Frugter, som i Landet de kom fra.

Istedetfor de to gamle, bladløse Træer, blev sat en høi Flagstang, hvor Danebrogen vaiede, og tæt ved endnu en Stang, hvor i Sommertid og Høstens Tid Humleranken med sine duftende Blomster-Rogler snoede sig, men hvor i Vinteren, efter gammel Skik, blev ophængt en Havre-Rjærv, at Himlens Fugle kunde have Maaltid i den glade Zuul.

„Den gode Lærse bliver sentimental i sine ældre Aar!“ sagde Herskabet. „Men han er os tro og hengiven!“

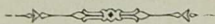
Ved Nytaar kom, i et af Hovedstadens illustrerede Blade, et Billede af den gamle Gaard; man saae Flagstangen og Havre-Neget for Himlens Fugle i den glade Zuul, og det stod omtalt og fremhævet som en smuk Tanke, at en gammel Skif her

var bragt i Hævd og Ære, saa betegnende just for den gamle Gaard.

„Alt hvad den Varsen gjør,“ sagde Herskabet, „slaaer man paa Tromme for. Det er en lykkelig Mand! vi maae jo næsten være stolte af at vi have ham!“

Men de vare slet ikke stolte deraf! de følte at de vare Herskabet, de kunde sige Varsen op, men det gjorde de ikke, de vare gode Mennesker og af deres Slags er der saa mange gode Mennesker, og det er glædeligt for enhver Varsen.

Saa, det er Historien om „Gartneren og Herskabet“. Nu kan Du tænke over den!

Anmærkning.

I forskjellige Blade og Tidskrifter herhjemme og ovre i Amerika, er i den sidste Tid spredte om enkelte af mine nyeste Eventyr og Historier, disse har jeg samlet i dette lille Hefte og tilføjet endnu een, i dette Aar skrevet, men ikke trykt: „Gartneren og Herskabet“.

Kjøbenhavn, i Marts, 1872.

H. C. Andersen.

Nye Eventyr og Historier

af

H. C. Andersen.

Tredie Række.

Anden Samling.

Nye Eventyr og Historier

af

H. C. Andersen.

Tredie Række. Anden Samling.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

1872.

Bianco Lunos Bogtrykkeri ved J. S. Mühle.

„R o l i g h e d“.

Det gamle Kjøbenhavn groer over Bolden,
Det kneiser ung ud mod de aabne Søer,
Hvor „Rosenvænget“ naaer til Dresund,
Og Kunstner-Navne lyse ud i Verden.

Her trives Roserne. Det vilde Viinløv
Udfolder Efteraarets Farvepragt,
Mens bag Kastanietræer og Hylde og Popler
Et Hjem sig løfter, minderigt fra Fortid.

Her Sangen lød: „Eleonora Ulfeldt“,
 Her Tænkeren sad under Poppelpilen
 Og lyttede til Manden i Naturen.

Det Hjem er nu et lille „Rosenborg“,
 Med Taarn og med Altaner ud mod Sundet,
 Hvor Malmø og Landskrona sees i Solskin
 Og Lycho Brabes D og Gyldenlund.
 I Karavane Skibe gaar forbi,
 Slig Evanesfloot, saa stor, kun sees i Sundet.

Naar saa i Aften Himlens Stjerner blinke,
 Og Fyret fra „Trekroner“ lyser vidt om,
 Hvert Fartoi ude tænder sin Lanterne,
 Troer man at see et festbelyst Venedig,
 En svømmende, illumineret By.

Dog skønnest er her inden fire Bægge,
 I Gjestfrihedens lykkelige Hjem.

Johannes Ewald sang udødeligt
 Rungstedts Lykksalighed. O, havde han
 I vor Tid levet og i dette Hjem,
 I dette Hjertelag, hos disse Venner,
 Han havde sjunget da en deilig Sang
 Om „Rolighed“ og Rosenvængets Roser.

Mit Hjem i Hjemmet, hvor bag Hylde's Hang
 Mit Liv fik Solskin og min Harpe Klang,
 Dig bringer jeg taknemlig, glad min Sang!

Gvad gamle Johanne fortalte.

Binden sufer i det gamle Piletræ!

Det er som hørte man en Sang; Binden synger den, Træet fortæller den. Forstaaer Du den ikke, spørg da den gamle Johanne i Fattighuset, hun veed Bested, hun er barnefødt her i Sognet.

For Aaringer tilbage, da Kongeveien endnu laae her, var Træet allerede stort og mærkbart. Det stod, hvor det staaer endnu, ud for Skrædderens hvidtede Bindingsværks Huus tæt op til Kæret, som den Gang var saa stort, at Dvæget blev vandet her, og hvor i den varme Sommer de smaa Bønderdrengene løb nøgne om og pjaskede i Vandet. Tæt op under Træet var reist af hugne Steen en Milepæl; nu er den falden om, Brombærgrene groe hen over den.

Hiinsides den rige Gaardmandsgaard blev den nye Kongevei lagt, den gamle blev Markvei, Kæret en Pyt, overgroet med Andemad; dumpede en Frø ned, skiltes det Grønne ad og man saa det sorte Vand; rundt om groede og groe Muffedonnere, Bukkeblade og gule Iris.

Skrædderens Huus blev gammelt og skjævt, Taget en Mistbænk for Mos og Huusløg; Dueflaget faldt sammen, og Støren byggede der; Svalerne hængte Rede ved Rede paa Husets Gavl og hen under Taget, ret som var her en Lykens Bo.

Det var her engang; nu var her blevet eensomt og stille. Ene og villiedvæst levede derinde „sølle Rasmus“, som de kaldte ham; han var født her, han havde leget her, han havde sprunget over Mark og Gjerde, pjasket som Lille i det aabne Rør, klattret op i det gamle Træ.

Det løftede med Pragt og Deilighed sine store Grene, som det løfter dem endnu, men Stormen havde allerede bredet Stammen lidt og Tiden givet det en Revne, nu har Veir og Vind lagt Jord i Revnen, der voxer Græs og Grønt, ja et lille Rønnebærtræ har der plantet sig selv.

Naar i Baar Svalerne kom, fløi de om Træ og om Tag, de klinede og bødede paa deres gamle Reder, sølle Rasmus lod sin Rede staae og falde, som den vilde; han hverken klinede eller støttede den: „hvad kan det hjælpe!“ var hans Mundheld, og det var ogsaa hans Faders.

Han blev i sit Hjem, Svalerne fløi derfra, men de kom igjen, de troe Dyr. Støren fløi, den kom igjen og fløitede sin Sang; engang forstod Rasmus at fløite omkap med den, nu hverken fløitede eller sang han.

Vinden susede i det gamle Piletræ, den suser endnu, det er som hørte man en Sang; Vinden synger den, Træet fortæller den; forstaaer Du den ikke, spørg da gamle Johanne

i Fattighuset, hun veed Bæf, hun er flog paa gammel Færd, hun er som en Kronikebog, med Opfkrift og gamle Minder.

Da Huset var nyt og godt, flyttede Landsbyfkrædderen Ivar Olfe herind med fin Kone Maren; ftræbsomme, hæderlige Folf begge to. Gamle Johanne var den Gang et Barn, hun var Datter af Træfkomanden, en af de Fattigfte i Sognet. Mangt et godt Smørrebrød fik hun af Maren, der ikke havde Savn paa Foden; hun stod fig godt med Herfkrædderfruen, altid loe hun og var glad, hun lod fig ikke forfnytte, fin Mund brugte hun, men ogsaa fine Hænder; hun førte Synaalen ligesaa rapt som Munden, og paffede dertil fit Huus og fine Børn; de vare nær ved Dufinet, hele elleve, den Tolvte udeblev.

„Fattigfolf har altid Røden fuld af Unger!“ brummede Herremanden, „kunde man drukne dem fom Rattetfvinger, og kun beholde Een eller To af de fterkefte, faa var det mindre Ulyffe!“

„Gud forbarme fig!“ fagde Fkrædderfruen. „Børn er dog en Guds Velfignelfe; de ere Fornøielfen i Huset. Hvert Barn er et Fædervor meer! Er det trangt og man har mange Munde at ferge for, faa fpænder man fig fterkere an, finder paa Raad og Gjærning i al Skiffelighed, Vor Herre flipper ikke, naar vi ikke flippe!“

Herregaardsfruen gav hende Medhold, nikkede venligt og flappede Maren paa Kinden; det havde hun mange Gange gjort, ja kyffet hende med, men da var Fruen et lille Barn,

og Maren hendes Barnepige. De To holdt af hinanden, og det Sindelag slap ikke.

Hvert Aar, ved Juletid, kom fra Herregaarden Vinterforraad til Skrædderens Huus: en Tønde Meel, et Eviin, to Gæs, en Tjerdning Smør, Ost og Æbler. Det hjalp der paa Spisefammeret. Ivar Olse saae da ogsaa ret fornøiet ud, men kom dog snart igjen med sit gamle Mundheld: „Hvad kan det hjælpe!“

Reent og net var der i Huset, Gardiner i Vinduerne og Blomster med, baade Nellike og Balsamine. Navneklud hang i Skilderi-Ramme og tæt ved hang et „Vindebrev“ paa Riim, det havde Maren Olse selv digtet; hun vidste hvorledes Rimene foie sig. Hun var næsten lidt stolt af Familienavnet „Olse“, det var det eneste Ord i det danske Sprog, der rimede paa Pølse. „Det er dog altid at have Noget forud for Andre!“ sagde hun og loe. Altid bevarede hun sit gode Humeur, aldrig sagde hun som Manden: „Hvad kan det hjælpe!“ Hendes Mundheld var: „Hold paa Dig selv og Vor Herre!“ Det gjorde hun og det holdt det Hele sammen. Børnene trivedes, voksede ud over Keden, kom vidt om og artede sig vel. Rasmus var den Mindste; han var saa deiligt et Barn, at en af de store Skilderimalere inde i Staden laante ham til at male af, og det saa nogen, som han var kommen til denne Verden. Det Billed hang nu paa Kongens Slot, der havde Herregaardsfruen seet det og kjendt lille Rasmus, uagtet han ikke havde Klæder paa.

Men nu kom den tunge Tid. Skrædderen fik Værk i

begge Hænder, der satte sig store Knuder, ingen Doctor kunde hjælpe, ikke engang den kloge Stine, som „doctorerede“.

„Man maa ikke forkynttes!“ sagde Maren. „Det hjælper aldrig at hænge med Hovedet! nu have vi ikke længer Faders to Hænder til Medhjælp, jeg maa da see at bruge mine des flinkere. Lille Rasmus kan ogsaa føre Naalen!“

Han sad allerede paa Bordet, fløitede og sang, han var en lystig Dreng.

Hele Dagen skulde han ikke sidde der, sagde Moderen, det var Synd mod det Barn; lege og springe skulde han ogsaa.

Træskomandens Johanne var hans bedste Vegekammerat; hun var af endnu mere Fattigfolk, end Rasmus. Kjøen var hun ikke; barbenet gif hun; Klæderne hang i Låser, Ingen havde hun til at hjælpe paa dem, selv at gjøre det faldt hende ikke ind; hun var Barn, og glad som en Fugl i Vor Herres Solskin.

Bed den steenreiste Milepæl, under det store Piletræ, legede Rasmus og Johanne.

Han havde høie Tanker; han vilde engang blive en fin Stradder og boe inde i Staden, hvor der var Mestere, der havde ti Svende paa Bordet, det havde han hørt af sin Fader; der vilde han være Svend, og der vilde han blive Mester, og saa skulde Johanne komme og besøge ham; og forstod hun da at luge, skulde hun lave Maden til dem Allesammen og have sin egen Storstue.

Johanne turde ikke rigtig troe derpaa, men Rasmus troede at det nok vilde skee.

Saa sad de under det gamle Træ, og Vinden susede i Grene og Blade, det var som om Vinden sang og Træet fortalte.

I Efteraaret faldt hvert eneste Blad, Regnen dryppede fra de nøgne Grene.

„De grønnes igjen!“ sagde Mo'er Else.

„Hvad kan det hjælpe!“ sagde Manden. „Nyt Aar, ny Sorg for Udkommet!“

„Spisefammeret er fyldt!“ sagde Konen. „Det kunne vi takke vor gode Frue for. Jeg er ved Helsen og har gode Kræfter. Det er syndigt af os at klage!“

Julen over blev Herskabet i deres Gaard paa Landet, men i Ugen efter Nytaar toge de ind til Staden, hvor de tilbragte Vinteren i Glæde og Fornøielse; de kom til Bal og Høitid hos Kongen selv.

Frueu havde faaet to kostelige Kjoler fra Frankrig; de vare af et saadant Tøi, et saadant Snit og en Syning, at Maren Skrædders aldrig havde seet sliig Herlighed. Hun udbad sig ogsaa hos Herskabsfruen, at hun turde komme op paa Gaarden med sin Mand, at han ogsaa kunde see de Kjoler. Slikt blev nok aldrig seet af en Landsbyskrædder, sagde hun.

Han saa dem og havde ikke Ord at sige før han kom hjem, og hvad han sagde, var kun, hvad han altid kom med: „hvad kan det hjælpe!“ og denne Gang blev hans Ord til Sandhed.

Herfskabet kom til Byen; Valler og Vystighed begyndte derinde, men i al den Herlighed døde den gamle Herre og Fruen kom slet ikke i de stadselige Klæder. Hun var saa forrigsfuld, og klædt fra Hals til Taa i sort, tæt Sørgeklædning; ikke saameget som en hvid Strimmel var at see; alle Tjenestefolkene vare i Sort, selv Stadskarreten blev overtrukken med sort, fiint Klæde.

Det var en iisnende Frostnat, Sneen lyfte, Stjernerne blinkede; den tunge Rustvogn kom med Riget fra Staden til Herregaards-Kirken, hvor det skulde sættes i Slægtens Familie-Begravelse. Forvalteren og Sognefogeden holdt ridende med Fakler foran Kirregaards-Laagen. Kirken var oplyst og Præsten stod i den aabne Kirkedør og tog mod Riget. Risten blev baaren op i Choret, hele Menigheden fulgte. Præsten talte, en Psalme blev sunget; Fruen var med i Kirke, hun var kjørt derhen i den sortbetrufne Stadskarreet, den var sort indeni og sort udenpaa, en saadan var aldrig før seet der i Sognet.

Om al den Sorgens Stads blev der talt hele Vinteren, ja det var „Herremands-Begravelse.“

„Der saae man, hvad den Mand betød!“ sagde Sognets Folk. „Han var hoibaaren født og han blev hoibaaren begravet!“

„Hvad kan det hjælpe!“ sagde Skrædderen. „Nu har han hverken Liv eller Guds. Vi have dog den ene Deel!“

„Tal dog ikke saadanne Ord!“ sagde Maren, „han har det evige Liv i Himmeriges Rige!“

„Hvem har sagt Dig det? Maren!“ sagde Skrædderen.

„Død Mand er god Gjødning! men den Mand her, var vist for fornem selv til at gjøre Gavn i Jorden, han skal ligge i Gravcapel!“

„Tal dog ikke saa ugudeligt!“ sagde Maren. „Seg siger Dig igjen: han har det evige Liv!“

„Hvem har sagt Dig det? Maren!“ gjentog Skrædderen. Og Maren kastede sit Forklæde over lille Rasmus; han maatte ikke høre den Tale.

Hun bar ham over i Tørvehuset og græd.

„Den Tale, Du hørte derovre, lille Rasmus, det var ikke din Faders, det var den Onde, der gik igjennem Stuen og tog din Faders Mæte! Læs dit Fadervor! Vi ville Begge læse det!“ Hun foldede Barnets Hænder.

„Nu er jeg glad igjen!“ sagde hun. „Hold fast paa Dig selv og Vor Herre!“

Sørgeaaret var tilende, Enkefruen gik klædt i halv Sorg, hun bar heel Glæde i Hjertet.

Der blev hntet om, at hun havde faaet en Beiler, og allerede tænkte paa Bryllup. Maren vidste Noget derom, og Præsten vidste lidt meer.

Palme-Søndag, efter Prædiken, skulde der lyses til Ægte-skab for Enkefruen og hendes Trolovede. Han var Pæle-hugger eller Billedhugger, Navnet paa hans Bestilling vidste man ikke ret, den Gang var Thorvaldsen og hans Konst endnu ikke ret i Folkemunde. Den nye Herregaards-Mand var ikke høiadelig, men dog en meget stadselig Mand; han

var En, der var Noget, som Ingen forstod, sagde de, han huggede Billeder, var dygtig i sin Gjerning, ung og fjøn.

„Hvad kan det hjælpe!“ sagde Skrædder Olse.

Palme-Søndag blev Egteskabet lyst fra Prædikestolen, derpaa fulgte Psalmesang og Altergang. Skrædderen, hans Kone og lille Rasmus vare i Kirken, Forældrene gik til Alters, Rasmus sad i Kirkestolen, han var ikke endnu confirmeret. Det havde i den sidste Tid skortet paa Klæder i Skrædderens Huus; de gamle, de havde, vare blevne vendte og vendte igjen, snede og lappede; nu vare de alle Tre i nye Klæder, men sort Tøi som til en Begravelse, de vare klædte i Overtrækket fra Sørgekarreten. Manden havde faaet Frakke og Buxer heraf, Maren en høihalsket Kjole og Rasmus en heel Klædning til at vore i til Confirmationen. Der var taget baade det udbvendige og indvendige Tøi af Sørgekarreten. Ingen behøvede at vide, hvad det før havde været brugt til, men Folk fik det dog snart at vide, den kloge Kone Stine og et Par andre ligesaa kloge Koner, som ikke levede af deres Klogskab, sagde, at de Klæder vilde bringe Sot og Syge i Huset, „man tør ikke klæde sig i Riigkarreet uden for at kjøre til Graven.“

Træskomandens Johanne græd, da hun hørte den Tale; og da det nu traf sig, at fra den Dag skrantede Skrædderen meer og meer, saa vilde det nok vise sig, hvem det kom til at gaae ud over.

Og det viste sig.

Første Søndag efter Trinitatis døde Skrædder Olse,

nu var Maren ene om at holde paa det Hele; hun holdt paa det, paa sig selv og Vor Herre.

Maret efter stod Rasmus til Confirmation; nu skulde han til Staden i Lære hos en Stor-Skrædder, rigtignok ikke med tolv Svende paa Bordet, men med een; lille Rasmus kunde regnes for en halv; glad var han, fornøiet saae han ud, men Johanne græd, hun holdt mere af ham end hun selv vidste. Skrædderkonen blev i det gamle Huus og fortsatte Professionen.

Paa den Tid var det, at den nye Kongevei blev aabnet; den gamle, forbi Piletræet og Skrædderens, blev Markvei, Kæret voxte til, der lagde sig Andemad hen over den Byt Vand, der var tilbage; Milepæsen faldt om, den havde ikke Noget at staae for, men Træet holdt sig kraftigt og kjønt; Vinden susede i Grene og Blade.

Svalerne fløi bort, Støren fløi bort, dog de kom igjen i Vaaren, og da de nu fjerde Gang vendte tilbage, kom ogsaa Rasmus til sit Hjem. Han havde bestaaet sit Svendestykke, var en kjon, men spinkel Karl; nu vilde han snøre sin Randsel, see fremmede Lande; dertil stod hans Hu. Men hans Moder holdt paa ham; Hjemmet var dog bedst! alle de andre Børn vare spredte om, han var den Yngste, Huset skulde være hans. Arbeide kunde han fuldtop faae, naar han vilde tage om paa Egnen, være reisende Skrædder, sye fjorten Dage i den Gaard, og fjorten Dage i den. Det var ogsaa at reise. Og Rasmus fulgte sin Moders Raad.

Saa sov han igjen under Fødehusets Tag, sad igjen under det gamle Piletræ og hørte det suse.

Godt saae han ud, fløite kunde han som en Fugl, og synge nye og gamle Viser. Velset var han paa de store Gaarde, især hos Klaus Hansens, den næstrigeste Bonde i Sognet.

Datteren Else var som den deiligste Blomst at see, og hun loe altid; der var jo Folk, som vare saa flemme at sige, at hun loe bare for at vise sine smukke Tænder. Dattermild var hun og altid i Humeur til at gjøre Narrestreger; Alt klædte hende.

Hun blev kjær i Rasmus og han blev kjær i hende, men Ingen af dem sagde det med rene Ord.

Saa gik han og blev tungsindig; han havde mere af sin Faders Sind end af sin Moders. Humeuret kom kun, naar Else kom, saa loe de begge To, skjemtede og gjorde Narrestreger, men uagtet der var god Velighed, sagde han dog ikke et lønligt Ord om sin Elskov. „Hvad kan det hjælpe!“ var hans Tanke, „Forældrene see efter Velstand for hende, og den har jeg ikke; klogest var det at tage bort herfra!“ men han kunde ikke komme fra Gaarden, det var som om Else havde en Traad fast i ham, han var som en afrettet Fugl for hende, han sang og fløitede til hendes Behag og efter hendes Villie.

Johanne, Træskomandens Datter, var Tjenesteqvinde der paa Gaarden, ansat til ringe Gjærning; hun fjørte Melkevognen ud paa Marken, hvor hun med de andre Piger malte Røerne, ja Gjødning maatte hun ogsaa fjøre, naar det

gjordes behov. Hun kom ikke op i Storstuen og saa ikke meget til Rasmus eller Else, men det hørte hun, at de To vare saa godt som Kjærestefolk.

„Der kommer Rasmus ind til Velstand!“ sagde hun. „Det kan jeg unde ham!“ Og hendes Dine bleve ganske vaade, her var da ikke Noget at græde over!

Der var Marked i Staden; Klaus Hansen fjørte derind og Rasmus var med, han sad ved Siden af Else, baade ud og hjem. Han var betagen af Elskov, men derom sagde han ikke et Ord.

„Han maa dog sige Noget til mig om den Sag!“ meente Pigebarnerne, og deri havde hun Ret. „Vil han ikke tale, skal jeg nok skræmme ham op!“

Og snart taltes der i Gaarden om, at den rigeste Gaardmand i Sognet havde friet til Else, og det havde han, men Ingen vidste, hvilket Svar hun havde givet.

Tankerne snurrede om i Hovedet paa Rasmus.

En Aften satte Else en Guldring paa sin Finger, og spurgte saa Rasmus, hvad det betød.

„Forlovelse!“ sagde han.

„Og med hvem troer Du?“ spurgte hun.

„Med den rige Gaardmand!“ sagde han.

„Der traf Du det!“ sagde hun, nikkede og smuttede bort.

Men han smuttede ogsaa bort, kom hjem i sin Moders Huus som et forvildet Menneske, snørede sin Randsel. Ud i den vide Verden vilde han; det hjalp ikke Moderen græd.

Han skar sig en Stok af den gamle Pæl, han fløitede,

som var han i godt Humeur, han skulde ud at see Alverdens Herlighed.

„Det er for mig til stor Bedrøvelse!“ sagde Moderen. „Men for Dig er det vel det Rigtigste og Bedste at komme afsted, saa maa jeg finde mig i det. Hold paa Dig selv og Vor Herre, saa saaer jeg Dig nok glad og fornøiet igjen!“

Han gik ad den nye Landevei, der saa han Johanne komme kjørende med et Ræs Gjødning, hun havde ikke bemærket ham, og han vilde ikke sees af hende; bag Grøstehækken satte han sig, der var han skjult — og Johanne kjørte forbi.

Ud i Verden gik han, Ingen vidste hvorhen, hans Moder tænkte, han kommer vel hjem igjen før Aar er omme; nu saaer han Nyt at see, Nyt at tænke paa, kommer saa i de gamle Følger, de kunne ikke stryges ud med noget Perserjern. Han har lidt formeget af sin Faders Sind, jeg saaer hellere at han havde mit, stakkels Barn! men han kommer nok hjem, han kan ikke give Slip paa mig og Huset!“

Moderen vilde vente Aar og Dag; Else ventede kun en Maaned, saa gik hun hemmeligt hen til den kloge Kone Stine Maadsdatter, som kunde „doctorere“, spaae i Kort og Kaffe og vidste mere end sit „Fadervor“. Hun vidste da ogsaa, hvor Rasmus var, det læste hun i Kaffegrundet. Han var i en fremmed Stad, men Navnet paa den kunde hun ikke læse. Der var i den Stad Soldater og yndelige Somfruer. Hans Tanker laae til at tage Musketten eller en af Somfruerne.

Det kunde Else ikke holde ud at høre. Hun vilde gjerne

give sine Sparepenge for at kjøbe ham fri, men Tugen maatte vide, at det var hende.

Og gamle Stine lovede, at han skulde komme tilbage, hun kunde en Kunst, en farlig Kunst for ham, den gjaldt, men det var det yderste Middel. Hun vilde sætte Gryden paa at koge efter ham, og da maatte han afsted, hvor i al Verden han var, han maatte hjem, hvor Gryden kogte og Kjæresten ventede ham; der kunde gaae Maaneder hen før han kom, men komme maatte han, hvis der var Liv i ham.

Uden Ro eller Hvile Nat og Dag, maatte han afsted over Sø og Bjerge, om Veiret var mildt eller haardt, om hans Fod blev nok saa træt. Hjem skulde han, hjem maatte han.

Maanen var i første Kvarteer; det maatte den være til den Kunst, sagde gamle Stine. Det var et stormende Veir, det knagede i det gamle Piletræ; Stine skar en Qvist af, bandt den i Knude, den skulde nok hjælpe til at trække Rasmus hjem til sin Moders Huus. Mos og Huusløg blev taget fra Taget, lagt i Gryden, der sættes paa Ilden. Else skulde rive et Blad ud af Psalmebogen, hun rev tilfældig det sidste Blad, det med Trykfeilene. „Det gjør lige godt!“ sagde Stine og kastede det i Gryden.

Mange Slags skulde til den Grød, der maatte koge og stadigt koge indtil Rasmus kom hjem. Den sorte Hane i gamle Stines Stue maatte miste sin røde Kam, den kom i Gryden. Elses tykke Guldring kom med deri, og den fik hun aldrig igjen, sagde Stine hende forud. Hun var saa

flog, Stine. Mange Ting, som vi ikke vide at nævne, kom i Gryden; den stod stadigt paa Ilden, eller paa gloende Emmer eller hed Aske. Kun hun og Else vidste det.

Maanen stod i Ny, Maanen stod i Næ; hver Gang kom Else og spurgte: „Seer Du ham ikke komme?“

„Meget veed jeg!“ sagde Stine, „og Meget seer jeg, men Veilængden for ham kan jeg ikke see. Nu er han over de første Bjerge! nu er han paa Søen i ondt Veir! Veien er lang gjennem store Skove, han har Vabler paa Fodderne, han har Feber i Kroppen, men affted maa han.“

„Nei! nei!“ sagde Else. „Jeg har ondt af ham!“

„Nu kan han ikke standses! for gjøre vi det, saa styrter han død om paa Vanderveien!“ —

Nat og Dag var gaaet. Maanen skinnede rund og stor, Vinden jufede i det gamle Træ, der viste sig paa Himlen en Regnbue i Maanefkin.

„Det er Befræstelsens Tegn!“ sagde Stine. „Nu kommer Rasmus.“

Men han kom dog ikke.

„Ventetiden er lang!“ sagde Stine.

„Nu er jeg træt af det!“ sagde Else. Hun kom sjeldnere til Stine, bragte hende ingen ny Gave.

Sindet blev lettere, og en skøn Morgen vidste de Alle i Sognet, at Else havde sagt Ja til den rigeste Gaardmand.

Hun tog over at see paa Gaard og Border, paa Dvæg og Indbo. Alt var i god Stand, der var ikke Noget at vente paa med Brylluppet.

Det blev holdt med stort Gilde i tre Dage. Der var Dands til Clarinet og Violiner. Ingen i Sognet var glemt ved Indbydelsen. Mo'er Else var der ogsaa; og da faa Stadsen var til Ende, Stafferne havde sagt Gjesterne Tak og Trompeterne blæste af, gik hun hjem med Levningerne fra Gildet.

Døren havde hun kun lukket med en Pind, den var tagen af, Døren stod aaben, og i Stuen sad Rasmus. Han var vendt hjem, kommen i denne Time. Herre Gud, hvor faae han ud, Skind og Been kun, bleg og gul var han.

„Rasmus!“ sagde Moderen. „Er det Dig jeg seer! — hvor seer Du sølle ud! men glad er jeg i mit Hjerte, at jeg har Dig!“

Og hun gav ham af den gode Mad, hun bragte hjem fra Gildet, et Stykke af Stegen og af Bryllupstørtten.

Han havde i den sidste Tid, sagde han, tænkt tidt paa sin Moder, sit Hjemsted og det gamle Piletræ. Det var underligt, hvor tidt han i sine Drømme havde seet det Træ og den barbenede Johanne.

Else nævnede han slet ikke. Sng var han og til Sengs maatte han; men vi troe ikke paa at Gryden var Skyld heri, eller at den havde øvet nogen Magt over ham; kun gamle Stine og Else troede det, men de talte ikke derom.

Rasmus laae i Feber, smitsom var den; Ingen søgte derfor til Skrædderens Huus, uden Johanne, Træskomandens Datter. Hun græd ved at see, hvor elendig Rasmus var.

Doctoren skrev op til ham fra Apotheket; han vilde ikke tage Medicamenterne. „Hvad kan det hjælpe!“ sagde han.

„So saa kommer Du Dig!“ sagde Moderen. „Hold fast paa Dig selv og Vor Herre! kunde jeg dog igjen see Dig faae Kjød paa Kroppen, høre Dig fløite og synge, saa vilde jeg gjerne lade mit Liv!“

Og Rasmus løstes af Sygdommen, men hans Moder fik den, Vor Herre kaldte hende og ikke ham.

Gensomt var der i Huset, fattigere blev der herinde. „Han er opslidt!“ sagde de i Sognet. „Sølle Rasmus.“

Et vildt Liv havde han ført paa sine Reiser, det, og ikke den sorte Gryde, som kogte, havde suget af hans Marv og givet ham Uro i Kroppen. Haaret blev tyndt og graat; rigtig bestille Noget gad han ikke. „Hvad kan det hjælpe!“ sagde han. Hellere søgte han Kroen end Kirken.

En Esteraarsaften kom han, i Regn og Blæst, besværligt den sølede Vej fra Kroen til sit Huus; hans Moder var for længe siden borte, lagt i sin Grav. Svalerne og Støren vare ogsaa borte, de troe Dyr; Johanne, Træsfomandens Datter, var ikke borte; hun indhentede ham paa Veien, hun fulgte ham et Stykke.

„Tag Dig sammen, Rasmus!“

„Hvad kan det hjælpe!“ sagde han.

„Det er et ilde Mundheld, Du har!“ sagde hun. „Hust paa din Moders Ord: hold paa Dig selv og Vor Herre! det gjør Du ikke, Rasmus! det maa man og det skal man.

Siig aldrig: hvad kan det hjælpe, saa rykker Du Roden op for al din Gjerning!"

Hun fulgte ham til hans Huusdør, der gif hun fra ham. Han blev ikke inde, han styrede hen under det gamle Piletræ, satte sig paa en Steen af den styrtede Milepæl.

Binden fufede i Træets Grene, det var som en Sang, det var som en Tale. Rasmus svarede paa den, han talte høit, men Ingen hørte det, uden Træet og den fufende Bind.

„Der kommer faadan en Kulde over mig! Det er nok Tid at gaae til Sengs. Sove! sove!"

Og han gif, men ikke mod Huset, henimod Kæret, der vaklede og faldt han. Regnen strømmede ned, Binden var saa iisnende kold, han fornam det ikke; men da Solen stod op og Kragerne fløi hen over Kærets Siv, vaagnede han, halvdød i Kroppen. Havde han lagt sit Hoved, hvor hans Fodder laae, da havde han aldrig reist sig, det grønne Andemad var blevet hans Liiglagen.

Op ad Dagen kom Johanne til Skrædderens Huus. Hun var hans Hjælp; hun fik ham paa Sygehuset.

„Vi have kjendt hinanden fra Smaa;" sagde hun, „din Moder har givet mig baade Ol og Mad, det kan jeg aldrig gjengjelde hende! Dit Helbred vil Du faae igjen, Du vil blive Menneske til at leve!"

Og Vor Herre vilde det, at han skulde leve. Men op og ned var det med Sundhed og Sind.

Svalerne og Stæren kom og fløi og kom igjen; Rasmus blev gammel før Aarene. Gensom sad han i Huset,

der meer og meer forfaldt. Fattig var han, fattigere nu end Johanne.

„Du har ikke Troen,“ sagde hun, „og have vi ikke Vor Herre, hvad have vi saa! — Du skulde dog gaae til Alters!“ sagde hun, „Du har nok ikke været der siden din Confirmation.“

„Ja, hvad kan det hjælpe!“ sagde han.

„Siger Du det og troer saadant, saa lad det være! uvillig Gjest seer Herren ikke ved sit Bord. Tænk dog paa din Moder og din Barndomstid! Du var dengang en rar, from Dreng. Maa jeg læse en Psalm for Dig!“

„Hvad kan det hjælpe!“ sagde han.

„Den trøster altid mig!“ svarede hun.

„Johanne, Du er nok bleven en af de Hellige!“ og han saae paa hende med matte, trætte Bine.

Og Johanne læste Psalmen, men ikke op af en Bog, hun havde ingen, hun kunde den udenad.

„Det var kjønne Ord!“ sagde han, „men jeg kunde ikke følge heelt med. Der er saa tungt inde i mit Hoved!“

Rasmus var bleven en gammel Mand, men Else var heller ikke længere ung, om vi skulde nævne hende, Rasmus nævnede hende aldrig. Hun var Bedstemoder; en lille, kaadmundet Pige var hendes Barnebarn, den lille legede med de andre Børn i Landsbyen. Rasmus kom, støttende sig paa sin Kjæp, han stod stille, saae paa Børnenes Leg, smilede til dem, gammel Tid skinnede ind i hans Tanker. Elses Barnebarn pegede paa ham, „følle Rasmus!“ raabte hun; de andre

Smaapiger tog Exempel af hende, „sølle Rasmus!“ raabte de og forfulgte med Skrig den gamle Mand.

Det var en graa, tung Dag, paa den fulgte fleer, men efter graae og tunge Dage kommer ogsaa en Solskins-Dag.

Det var en deilig Pintsemorgen, Kirken var pyntet med grønne Birketrene, der var en Duft af Skoven derinde og Solen skinnede hen over Kirkestolene. De store Alterlys vare tændte, der var Altergang, Johanne var mellem de Knælende, men Rasmus var ikke mellem dem. Just den Morgen havde Vor Herre kaldt ham.

Hos Gud er Naade og Barmhjertighed.

Mange Aar ere gaaede siden; Skrædderens Huus staaer der endnu, men Ingen boer der, det kan falde ved den første Nattestorm. Kæret er tilgroet med Rør og Bukkeblade. Vinden sufer i det gamle Træ, det er som man hørte en Sang; Vinden synger den, Træet fortæller den; forstaaer Du den ikke, spørg den gamle Johanne i Gattighuset.

Hun lever der, hun synger sin Psalme, den hun sang for Rasmus, hun tænker paa ham, beder til Vor Herre for ham, hun, den troe Sjæl. Hun kan fortælle om Tiden, som gik, Minderne, der suge i det gamle Træ.

Portnøglen.

Hver Nøgle har sin Historie og der er mange Nøgler: Kammerherrenøgle, Uhrnøgle, Sanct Peters Nøgle; vi kunne fortælle om alle Nøglerne, men nu fortælle vi kun om Kammerraadens Portnøgle.

Den var bleven til hos en Kleinsmed, men den kunde godt troe at det var hos en Grovsmed, saaledes tog Manden paa den, hamrede og filede. Den var for stor for Buxelomme, saa maatte den i Trakkelomme. Her laae den tidt i Mørke, men forresten havde den sin bestemte Plads paa Bæggen, ved Siden af Kammerraadens Silhouet fra Barndomstiden, der saa han ud som en Bolle med Kalvekros.

Man siger, at ethvert Menneske faaer i sin Charakteer og Handlemaade Noget af det Himmeltegn, han fødes under, Tyren, Vandskruen, Skorpionen, som de kaldes i Almanakken. Kammerraadinden nævnede ingen af disse, hun sagde, hendes Mand var født under „Hjulsbørens Tegn“, altid maatte han skubbes frem.

Hans Fader skubbede ham ind paa et Contor, hans Moder

skubbede ham ind i Ægtestanden, og hans Kone skubbede ham op til Kammerraad, men det Sidste sagde hun ikke, hun var en besindig, brav Kone, der taug paa rette Sted, talte og skubbede paa rette Sted.

Nu var han oppe i Aarene, „velproportioneret“, som han selv sagde, en Mand med Læsning, Godmodighed og dertil nøgleflog, Noget vi nærmere skulle forstaae. Altid var han i godt Humeur, alle Menneſker holdt han af og gad gjerne tale med. Gik han i Byen, var det svært at faae ham hjem igjen, naar ikke Mutter var med og skubbede ham. Han maatte tale med enhver Bekjendt, han mødte. Han havde mange Bekjendte, og det gik ud over Middagsmaden.

Fra Vinduet passede Kammerraadinden paa. „Nu kommer han!“ sagde hun til Pigen, „sæt Gryden paa! — Nu staaer han stille og taler med En, tag saa Gryden af, ellers bliver Maden kogt for meget! — Nu kommer han da! ja sæt saa Gryden paa igjen!“

Men derfor kom han ikke.

Han kunde staae lige under Husets Vindue og nikke op, men kom saa en Bekjendt forbi, da kunde han ikke lade være, han maatte sige ham et Par Ord; kom da, idet han talte med denne, en anden Bekjendt, saa holdt han den Første ved Knaphullet og tog den Anden i Haanden, mens han raabte paa en Tredie, der vilde forbi.

Det var en Taalmodighedsprøve for Kammerraadinden. „Kammerraad! Kammerraad!“ raabte hun da, „ja den

Mand er født under Hjulbørens Tegn, afsted kan han ikke komme, uden han skubbes frem!"

Han holdt meget af at gaae i Boglader, see i Bøger og Blade. Han gav sin Boghandler et lille Honorar for hjemme hos sig at turde læse de nye Bøger, det vil sige, have Lov til at skære Bøgerne op paa langs, men ikke paa tværs, thi da kunne de ikke sælges som nye. Han var en levende Avis i al Skikkelse, vidste Bested om Forlovelser, Bryllupper og Begravelser, Bogsnak og Bysnak, ja han henkastede hemmelighedsfulde Hentydninger om at vide Bested, hvor Ingen vidste den. Han havde det fra Portnøglen.

Allerede som unge Nygifte boede Kammerraadens i deres egen Gaard, og fra den Tid havde de samme Portnøgle, men ikke da kjendte de dens forunderlige Kræfter, dem lærte de først senere at kjende.

Det var i Kong Frederik den Sjettes Tid. Kjøbenhavn havde dengang ingen Gas, den havde Tranlygter, den havde intet Tivoli eller Casino, ingen Sporvogne og ingen Jernbaner. Det var Smaat med Fornøielse imod hvad det nu er. Om Søndagen gik man sig en Tour ud af Porten til Assistentens-Kirkegaarden, læste Indskrifterne paa Gravene, satte sig i Græsset, spiste af sin Madkurv og drak sin Snaps til, eller man gik til Frederiksberg, hvor der foran Slottet var Regiments-Musik og mange Mennesker for at see den kongelige Familie roe om i de smaa, snevre Canaler, hvor den gamle Konge styrede Baaden, han og Dronningen hilfede alle Mennesker, uden Stands-Forskjel.

Derud kom velstaaende Familier fra Byen og drak deres Aftenthee. Varmt Vand kunde de faae i et lille Bondehuus paa Marken udenfor Haven, men de maatte selv bringe Maskine med.

Derud drog Kammerraadens en Solskins Søndag-Eftermiddag; Tjenestepigen gik foran med Maskine og en Kurb med Madvarer og „en Sobian af Spendrups“.

„Tag Portnøglen!“ sagde Kammerraadinden, „at vi kunne slippe ind i vort Eget, naar vi komme tilbage; Du veed her luffes ved Mørkningen og Klokkestrængen er itu fra imorges! — Vi komme silde hjem! vi skal, efter at have været paa Frederiksberg ind i Casortis Theater paa Vesterbro og see Pantomimen: „Harlekin, Formand for Tærskerne“; der komme de ned i en Sky; det koster to Mark Personen!“

Og de gik til Frederiksberg, hørte Musikken, saae de kongelige Vaade med vaiende Flag, saae den gamle Konge og de hvide Svaner. Efter at have drukket en god Thee skyndte de sig afsted, men kom dog ikke betids i Theatret.

Viniedandsen var forbi, Styltedandsen var forbi, og Pantomimen begyndt; de kom som altid for silde, og deri var Kammerraaden Skyld; hvert Dieblig paa Veien standsede han for at tale med Bekjendte; inde i Theatret fandt han ogsaa gode Venner, og da Forestillingen var forbi, maatte han og hans Frue nødvendigviis følge med ind til en Familie paa „Broen“, for at nyde et Glas Punsch, det vilde blive et Ophold, kun paa ti Minutter, men disse drog rigtignok ud til en heel Time. Der blev talt og talt. Sær-

deles underholdende var en svensk Baron, eller var det en tydsk, det havde Kammerraaden ikke nøiagtig beholdt, men derimod den Kunst med Nøglen, han lærte ham, beholdt han for alle Tider. Det var overordenlig interessant! han kunde faae Nøglen til at svare paa Alt, hvad man spurgte den om, selv det Allerhemmeligste.

Kammerraadens Portnøgle egnede sig især dertil, den var tung i Kammen, og den maa hænge ned. Grebet af Nøglen lod Baronen hvile paa sin høire Haands Begesfinger. Løst og let hang den der, hvert Pulsflag i Fingerspidsen kunde sætte den i Bevægelse, saa at den dreiede, og skete det ikke, saa forstod Baronen umærkeligt at lade den dreie sig, som han vilde. Hver Dreining var et Bogstav fra A og saa langt ned i Alphabetet, man vilde. Naar det første Bogstav var fundet, dreiede Nøglen til modsat Side; derpaa søgte man det næste Bogstav, og saaledes fik man hele Ord, hele Sætninger, Svar paa Spørgsmaalet. Vogn var det Hele, men altid en Morstab, det var ogsaa saa temmelig Kammerraadens første Tanke, men den holdt han ikke, den gik med ham heelt op i Nøglen.

„Mand! Mand!“ raabte Kammerraadinden. „Vesterport lukkes Kloffen Tolv! vi komme ikke ind, vi have kun et Qvarteer at flynde os i.“

De maatte flynde sig; flere Personer, der vilde ind i Byen, kom dem snart forbi. Endelig nærmede de sig det yderste Bagthuus, da slog Kloffen Tolv, Porten smældede i; en heel Deel Mennesker stode lukkede ude og mellem disse

Kammerraadens med Pige, Maskine og tom Madkurv. Nogle stode der i stor Forstrækkelse, Andre i Ergrelse; hver tog det paa sin Maade. Hvad var der at gjøre.

Heldigvis var i den sidste Tid taget den Bestemmelse, at een af Byens Porte, Nørreport, blev ikke laaset af, der kunde Godgængere slippe igjennem Bagthuset ind i Byen.

Veien var ikke saa kort endda, men Veiret smukt, Himlen klar med Stjerner og Stjernesud, Frøerne kvækkede i Grøft og i Kær. Selskabet selv begyndte at synge, den ene Bise efter den anden, men Kammerraaden sang ikke, saae heller ikke efter Stjernerne, ja ikke engang efter sine egne Been, han faldt saa lang han var lige ved Grøstefanten, man kunde troe han havde drukkert for meget, men det var ikke Punschen, det var Nøglen, der var gaaet ham i Hovedet og dreiede der.

Endelig naaede de Nørrebroes Bagthuus, slap over Broen og ind i Staden.

„Nu er jeg glad igjen!“ sagde Kammerraadinden.
„Her er vor Port!“

„Men hvor er Portnøglen!“ sagde Kammerraaden.
Den var ikke i Baglommen, heller ikke i Sidelommen.

„Du Forbarmende!“ raabte Kammerraadinden. „Har Du ikke Nøglen? Den har Du tabt ved de Nøgleskonster med Baronem. Hvor komme vi nu ind! Klokkestrængen veed Du er itu fra imorges, Bægteren har ikke Nøgle til Huset. Vi ere jo i Fortvibelse!“

Tjenestepigen begyndte at hyle, Kammerraaden var den Eneste, der viste Fatning.

„Vi maae flaae en Rude ind til Spekhøkeren!“ sagde han, „faae ham op og saa slippe ind.“

Han slog een Rude, han slog to, „Petersen!“ raabte han og stak Paraplyskastet ind af Ruderne; da skreg høit derinde Kjeldermændens Datter. Kjeldermænden slog Boutiksdøren op med Raabet „Bægter!“ og før han ret fik seet Kammerraad-Familien, kjendte den og luffet den ind, pib Bægteren og i næste Gade svarede en anden Bægter og pib. Folk kom frem i Vinduerne. „Hvor er Ilden? Hvor er Spectakel?“ spurgte de, og spurgte endnu, da Kammerraaden allerede var i sin Stue, tog Frakken af og — i den laae Portnøglen, — ikke i Kommen, men i Foderet; der var den sluppen ned gennem et Hul, som ikke skulde være i Kommen.

Fra den Aften fik Portnøglen en særegen stor Betydning, ikke blot naar man gik ud om Aftenen, men naar man sad hjemme og Kammerraaden viste sin Aløgt og lod Nøglen give Svar paa Spørgsmaal.

Han tænkte sig det rimeligste Svar og saa lod han Nøglen give det, tilsidst troede han selv derpaa; men det gjorde ikke Apothekerens, en ung Mand i nær Slægt med Kammerraadinden.

Den Apotheker var et godt Hoved, et kritisk Hoved, han havde allerede fra Skoledreng leveret Kritiker over Bøger og Theater, men uden Navns Nævneelse, det gjør saa meget. Han var hvad man kalder Skjonaand, men troede aldeles ikke paa Aander, mindst paa Nogle-Aander.

„So jeg troer, jeg troer,“ sagde han, „velsignede Hr.

Kammerraad, jeg troer paa Portnøglen og alle Nøgle=Aander, saa fast som jeg troer paa den nye Videnskab, som begynder at kjendes: Borddandsen og Aanderne i gamle og nye Møbler. Har De hørt derom? Jeg har hørt! Jeg har tvivlet, De veed jeg er en Tvivler, men jeg er bleven omvendt ved at læse i et ganske troværdigt udenlandsk Blad en forfærdelig Historie. Kammerraad! vil De tænke Dem, ja jeg giver Historien som jeg har den. To kloge Børn havde seet Forældrene vække Aanden i et stort Spisebord. De Smaa vare alene og vilde nu forsøge paa samme Maade at gnide Liv i en gammel Commode. Livet kom der, Aanden vaagnede, men den taalte ikke Børne=Commando; den reiste sig, det knagede i Commoden, den skød Skufferne ud og lagde med sine Commode=Been Børnene hver i sin Skuffe, og saa løb Commoden med dem ud af den aabne Dør, ned ad Trappen og ud paa Gaden, hen til Canalen, hvor den styrtede sig ud og druknede begge Børnene. De smaa Piig kom i christen Jord, men Commoden blev bragt paa Raadstuen, dømt for Barnemord og levende brændt paa Torvet. Jeg har læst det!" sagde Apothekeren, "læst det i et udenlandsk Blad, det er ikke Noget jeg selv har fundet paa. Det er Nøglen tage mig sandt! nu bander jeg en høj Ed!"

Kammerraaden fandt, at en saadan Tale var for grov en Spøg, de To kunde aldrig tale om Nøglen. Apothekeren var nøgledum.

Kammerraaden skred frem i Nøgle=Kundskab; Nøglen var hans Morskab og Klogskab.

En Aften, Kammerraaden var ved at gaae i Seng, han stod halv afklædt, da bankede det paa Døren ud til Gangen. Det var Kjeldermænden, som kom saa seent; han var ogsaa halv afklædt, men han havde, sagde han, faaet pludselig en Tanke, som han var bange for, at han ikke kunde holde paa Natten over.

„Det er min Datter, Lotte=Lene, jeg maa tale om. Hun er en kjon Pige, hun er confirmeret, nu vilde jeg gjerne see hende godt anbragt!“

„Seg er endnu ikke Entemand!“ sagde Kammerraaden og smaaloe, „og jeg har ingen Søn, jeg kan hyde hende!“

„De forstaaer mig nok, Kammerraad!“ sagde Kjeldermænden. „Spille Claveer kan hun, synge kan hun; det maa kunne høres her op i Huset. De veed ikke Alt, hvad det Pigebarn kan hitte paa, hun kan tale og gaae efter alle Menneſter. Hun er ſkabt for Komedien, og det er en god Bei for nette Piger af god Familie, de kunne gifte sig et Grevſkab til, dog derom er ikke Tanke hos mig eller Lotte=Lene. Synge kan hun, Claveer kan hun! ſaa gif jeg forleden med hende op paa Sangſkolen. Hun ſang; men hun har ikke, hvad jeg kalder Al=Bas hos Fruentimmer, ikke Canarifugl=ſkrig op i de høieſte Toner, ſom man nu forlanger af Sangerinderne, og ſaa raadede man hende aldeles fra den Bei. Naa, tænkte jeg, kan hun ikke blive Sangerinde, ſaa kan hun altid blive Skueſpillerinde, der horer da kun Mæle til. I Dag talte jeg derom til Inſtructeuven, ſom de kalde ham.“ „Har hun Læsning?“ ſpurgte han; „nei,“ ſagde jeg, „aldeles ingen!“

— „Læsning er nødvendig for en Kunstnerinde!“ sagde han; den kan hun faae endnu, meente jeg, og saa gif jeg hjem. Hun kan gaae ind i et Leie-Bibliothek og læse hvad der er, tænkte jeg. Men saa sidder jeg nu i Aften og klæder mig af, og da falder det mig ind: hvorfor leie Bøger, naar man kan faae dem at laane. Kammerraaden har fuldt op af Bøger, lad hende læse dem; der er Læsning nok, og den kan hun have frit!“

„Lotte=Lene er en rar Pige!“ sagde Kammerraaden, „en kjon Pige! Bøger skal hun faae til Læsning. Men har hun dette, som man kalder Fut i Anden, det Geniale, Geniet? Og har hun, hvad her er ligesaa vigtigt, har hun Lykke med sig?“

„Hun har vundet to Gange i Bare-Lotteriet“, sagde Kjeldermændene, „een Gang vandt hun et Klædeskab, og een Gang sex Par Lagener, det kalder jeg Lykke og den har hun!“

„Jeg vil spørge Nøglen!“ sagde Kammerraaden.

Og han stillede Nøglen paa sin høire Pegesfinger og paa Kjeldermændens høire Pegesfinger, lod Nøglen dreie sig og give Bogstav paa Bogstav.

Nøglen sagde: „Seier og Lykke!“ og saa var Lotte=Lenes Fremtid bestemt.

Kammerraaden gav hende strax to Bøger til Læsning: „Dyveke“ og Knigges „Omgang med Mennesker.“

Fra den Aften begyndte et Slags nærmere Bekjendtskab mellem Lotte=Lene og Kammerraadens. Hun kom derop i Familien, og Kammerraaden fandt, at hun var en forstandig

Pige, hun troede paa ham og Nøglen. Kammerraadinden faae i den Frimodighed, hvormed hun hvert Dieblif viste sin store Uvidenhed, noget Barnligt, Ufkyldigt. Ægteparret hver paa sin Viis syntes om hende og hun om dem.

„Der lugter saa yndigt deroppe!“ sagde Lotte=Lene.

Der var Lugt, en Duft, en Æbleduft paa Gangen, hvor Kammerraadinden havde henlagt en heel Tønde „Graa=stener“=Æbler. Der var ogsaa en Nøgelse=Duft af Roser og Lavendler gjennem alle Stuer.

„Det giver noget Fiint!“ sagde Lotte=Lene. Hendes Dine frydedes dernæst ved de mange smukke Blomster, Kammerraadinden her altid havde; ja midt om Vinteren blomstrede her Sireen og Kirsebærgreen. De affaarne bladløse Grene bleve satte i Vand, og i den varme Stue bare de snart Blomst og Blad.

„Man skulde troe at Livet var borte i de nøgne Grene, men see dog, hvor det staaer op fra de Døde.“

„Det er aldrig før faldet mig ind!“ sagde Lotte=Lene.
„Naturen er dog yndig!“

Og Kammerraaden lod hende see sin „Nøglebog“, hvori stod opstrevet mærkelige Ting, Nøglen havde sagt; selv om en halv Æblefage, der var forspundet fra Skabet, netop den Aften Tjenestepigen havde sin Kjæreste i Besøg.

Og Kammerraaden spurgte sin Nøgle: „Hvem har spiiist Æblefagen, Ratten eller Kjæresten?“ og Portnøglen svarede: „Kjæresten!“ Kammerraaden troede det allerede før

han spurgte, og Tjenestepigen tilstod: den forbandede Nøgle vidste jo Alt.

„Sa er det ikke mærkeligt!“ sagde Kammerraaden. „Den Nøgle, den Nøgle! og om Lotte=Lene har den sagt: „Seier og Lykke!“ — Det skal vi nu see! — Jeg svarer for det.“

„Det er yndigt!“ sagde Lotte=Lene.

Kammerraadens Frue var ikke saa tillidsfuld, men hun sagde ikke sin Tvivl naar Manden hørte paa det, men betroede senere Lotte=Lene, at Kammerraaden, da han var et ungt Menneske, havde været aldeles forfalden til Theatret. Havde Nogen den Gang skubbet til ham, da var han bestemt traadt op som Skuespiller, men Familien skubbede fra. Paa Scenen vilde han, og for at komme der skrev han en Komædie.

„Det er en stor Hemmelighed, jeg betroer Dem, lille Lotte=Lene. Komædien var ikke daarlig, den blev antagen paa det Kongelige og peben ud, saa at man aldrig siden har hørt om den, og det er jeg glad ved. Jeg er hans Kone og kjender ham. Nu vil De gaae samme Vei; — jeg ønsker Dem alt Godt, men jeg troer ikke det gaaer, jeg troer ikke paa Portnøglen!“

Lotte=Lene troede paa den, og i den Tro mødtes hun med Kammerraaden.

Deres Hjerter forstode hinanden i al Tugt og Ære.

Pigebarnet havde iøvrigt flere Dygtigheder, som Kammerraadinden satte Priis paa. Lotte=Lene forstod at lave Stivelse af Kartofler, sye Silkehandsker af gamle Silkestrømper, overtrække fine Silke=Dandseskoe, uagtet hun havde Raad til at

kjøbe alt sit Løi nyt. Hun havde hvad Spekhøkeren sagde: Skil-linger i Bordskuffen og Obligationer i Pengekassen. Det var egentlig en Kone for Apothekerens, tænkte Kammerraadinden, men hun sagde det ikke, og lod heller ikke Nøglen sige det. Apothekerens skulde snart sætte sig ned, have eget Apotek og det i en af de nærmeste, største Provindsbyer.

Lotte = Lene læste stadigt „Dyveke“ og Knigges „Om-gang med Mennesker.“ Hun beholdt de to Bøger i to Aar, men saa kunde hun ogsaa den ene udenad, Dyveke, alle Rollerne, men hun vilde kun optræde i den ene, Dyvekes, og ikke optræde i Hovedstaden, hvor der er saa megen Misun-delse, og hvor de ikke vilde have hende. Hun vilde begynde sin Kunstnerbane, som Kammerraaden kaldte det, i en af Landets større Provindsbyer.

Nu traf det sig ganske forunderligt, at det netop var sammesteds, hvor den unge Apotheker havde sat sig ned som Byens yngste, om ikke eneste Apotheker.

Den store, forventningsfulde Aften kom, Lotte = Lene skulde optræde, vinde Seier og Rykke, som Nøglen havde sagt. Kammerraaden var der ikke, han laae til Sengs og Kam-merraadinden pleiede ham; han skulde have varme Servi-etter og Camillethee: Servietterne om Livet og Theen i Livet.

Egteparret overværede ikke „Dyveke-Forestillingen“, men Apothekerens var der og skrev Brev herom til sin Slægtning, Kammerraadinden.

„Dyveke-Kraven var det bedste!“ skrev han. „Harde Kammerraadens Portnøgle været i minomme, jeg havde

taget den frem og pebet i den, det fortjente hun og det fortjente Nøglen, der saa skammelig har løiet hende paa: „Seier og Lykke“.

Kammerraaden læste Brevet. Det hele var Ondskab, sagde han, Nøglehad, der gik ud over den uskyldige Pige.

Og saasnart han reiste sig fra Sengen og var Menneske igjen, sendte han en lille men giftspydig Skrivelse til Apothekerens, der igjen svarede, som om han slet ikke havde forstaaet Andet end Spøg og godt Humeur i den hele Epistel.

Han takkede for dette som for hvert fremtidigt, velvilligt Bidrag til Rundgjørelsen om Nøglens uforlignelige Værd og Betydning; dernæst betroede han Kammerraaden, at han, udenfor sin Apotheker-Virksomhed, skrev paa en stor Nøgle-Roman, i hvilken alle de handlende Personer vare Nøgler, ene og alene Nøgler; „Portnøglen“ var naturligviis Hovedpersonen, og Kammerraadens Portnøgle var ham Forbilledet, begavet med Seerblik og Spaadoms Evne; om den maatte alle de andre Nøgler dreie sig: den gamle Kammerherre-Nøgle, der kjendte Hoffets Glands og Festligheder; Uhrnøglen, lille, fiin og fornem, til fire Skilling hos Isenkræmmeren; Nøglen til Kirkestolen, den regner sig med til Geistligheden og har, ved at sidde en Nat over i Nøglehul i Kirken, seet Aander; Spisefammer-, Brændekammer- og Biinkjelder-Nøglen, alle træde op, neie sig og dreie sig om Portnøglen. Solstraalerne lyse den op til Sol, Vinden, Verdens-Aanden, farer ind i den saa det fløiter. Den er Nøglen for alle Nøgler, den var Kammerraadens Port-

nogle, nu er den Himmelportens Nøgle, den er Pave=Nøgle, den er ufeilbarlig!"

„Dndskab!“ sagde Kammerraaden. „Pyramidal Dndskab!“

Han og Apothekeren saae aldrig oftere hinanden. — So, ved Kammerraadindens Begravelse.

Hun døde først.

Der var Sorg og Savn i Huset. Selv de affkaarne Kirsebærgrene, som havde sat friske Skud og Blomster, sørgede og visnede hen; de stode glemte, hun pleiede dem ikke.

Kammerraaden og Apothekeren gif bag efter hendes Kiste, Side om Side, som de to nærmeste Slægtninge, her var ikke Tid eller Stemning til at mundhugges.

Lotte=Lene bandt Sorgeslor om Kammerraadens Hat. Hun var der i Huset, forlængst vendt tilbage, uden Seier og Lykke paa Konstens Bane. Men den kunde komme, Lotte=Lene havde en Fremtid. Nøglen havde sagt det, og Kammerraaden havde sagt det.

Hun kom op til ham. De talte om den Afdøde og de grød, Lotte=Lene var blød, de talte om Konsten og Lotte=Lene var stærk.

„Theaterlivet er yndigt!“ sagde hun, „men der er saa meget Brøvl og Misundelse! jeg gaaer heller min egen Vej. Først mig selv, saa Konsten!“

Rnigge havde talt sandt i sit Capitel om Skuespillere, det indsaae hun, Nøglen havde ikke talt sandt, men derom talte hun ikke til Kammerraaden; hun holdt af ham.

Portnøglen var iøvrigt under hele Sørgeaaret hans Trøst og Opmuntring. Han gav den Spørgsmaal, og den gav ham Svar. Og da Aaret var omme og han og Lotte = Vene en stemningsfuld Aften sad sammen, spurgte han Nøglen:

„Gifter jeg mig, og med hvem gifter jeg mig?“

Der var Ingen, der skubbede til ham, han skubbede til Nøglen, og den sagde: „Lotte = Vene!“

Saa var det sagt, og Lotte = Vene blev Kammerraadinde.

„Seier og Lykke!“

De Ord vare sagte, forud — af Portnøglen.

Krøblingen.

Der var en gammel Herregaard med unge, prægtige Herregaardsfolk. Rigdom og Belsignelse havde de, fornøie sig vilde de og Godt gjorde de. Alle Mennesker vilde de gjøre glade som de selv vare det.

Iuleaften stod et deiligt pyntet Iuletræ i den gamle Ridderfal, hvor da Ilden brændte i Kaminerne og der var hængt Granqviste om de gamle Skilderier. Her samledes Herskabet og Gjesterne, der blev Sang og Dands.

Tidligere paa Aftenen var allerede Iuleglæde i Folkestuen. Og saa her stod et stort Grantræ med tændte røde og hvide Lys, smaa Danebrogsflag, udklippede Svaner og Fiskenet af broget Papir fyldte med „Godtgodter“. De fattige Børn fra Sognet vare indbudne; hver havde sin Moder med. Hun saae ikke meget hen til Træet, hun saae hen til Iulebordene, hvor der laae Udent og Vinneb, Kjoletøi og Buxetøi. Ja derhen saae Modrene og de voksne Børn, kun de bitte smaa strakte Hænderne mod Lysene, Flitterguldet og Fanerne.

Hele den Forsamling kom tidligt paa Eftermiddagen, fik

Sulegrød og Gaafesteg med Rødkaal. Naar saa Suletræet var seet og Gaverne uddeelte, fik hver et lille Glas Punsch og æblefyldte Æblestiver.

De kom hjem i deres egen fattige Stue, og der blev talt om „den gode Levemaade“, det vil sige Fødevarerne, og Gaverne bleve endnu engang rigtigt besete.

Der var nu Have=Kirsten og Have=Ole. Gifte med hinanden havde de Huset og det daglige Brød ved at luge og grave i Herregaardshaven. Hver Sulefest fik de deres gode Deel af Foræringerne; de havde ogsaa fem Børn, alle fem bleve klædte op af Herskabet.

„Det er godgjørende Folk, vort Herskab!“ sagde de. „Men de have da ogsaa Raad til det, og de have Fornøielse deraf!“

„Her ere komne gode Klæder at flide for de fire Børn!“ sagde Have=Ole. „Men hvorfor er her ikke Noget til Krøblingen? Ham pleie de dog ogsaa at betænke, skjøndt han ikke er med ved Gildet!“

Det var det ældste af Børnene, de kaldte „Krøblingen“, han havde ellers Navnet Hans.

Som Lille var han det flinkeste og livligste Barn, men saa blev han med Gæt „flat i Benene“, som de kaldte det, han kunde ikke staae eller gaae og nu laae han til Sengs paa femte Aar.

„Ja, Noget fik jeg jo ogsaa til ham!“ sagde Moderen. „Men det er ikke Noget videre, det er bare en Bog, han kan læse i!“

„Den skal han ikke blive fed af!“ sagde Faderen.

Men glad ved den blev Hans. Han var en rigtig opvakt Dreng, der gjerne læste, men brugte ogsaa sin Tid til Arbeide, for saavidt som han, der altid maatte ligge til Sengs, kunde gjøre Gavn. Han var nævenyttig, brugte sine Hænder, strikede Uldstrømper, ja hele Sengetæpper; Fruen paa Gaarden havde rost og kjøbt dem.

Det var en Eventyrbog, Hans havde faaet; i den var Meget at læse, Meget at tænke over.

„Den er ikke til noget Slags Nytte her i Huset!“ sagde Forældrene. „Men lad ham læse, saa gaaer den Tid, han kan ikke altid binde Hoser!“

Foraaret kom; Blomster og Grønt begyndte at spire, Ufrudt med, som man jo nok kan kalde Nælderne, uagtet der staaer saa kjønt om dem i Psalmen:

„Gif alle Konger frem i Nød,
 I deres Magt og Valde,
 De mægted' ei det mindste Blad
 At sætte paa en Nælde.“

Der var Meget at gjøre i Herregaardshaven, ikke blot for Gartneren og hans Lærlinger, men ogsaa for Have=Kirsten og Have=Ole.

„Det er et heelt Slid!“ sagde de, „og have vi saa revet Gangene og faaet dem rigtigt pene, saa trædes de strax ned igjen. Her er et Kyfind med Fremmede paa Herregaarden. Hvor det maa koste! men Herfskabet er rige Folk!“

„Det er loierligt fordeelt!“ sagde Ole. „Vi ere Alle Vor Herres Børn, siger Præsten. Hvorfor da saadan Forfsjel!“

„Det kommer fra Syndesaldet!“ sagde Kirsten.

Derom talte de igjen om Astenen, hvor Krøbling-Hans laae med Eventyrbogen.

Trange Kaar, Slid og Slæb, havde gjort Forældrene haarde i Hænderne men ogsaa haarde i deres Dom og Mening; de kunde ikke magte den, ikke klare den, og talte sig nu mere gnavne og brede.

„Somme Mennesker faae Velstand og Lykke, Andre kun fattigdom! Hvorfor skal vore første Forældres Ulydighed og Nysgjerrighed gaae ud over os. Vi havde ikke baaret os saaledes ad som de To!“

„Jo vi havde!“ sagde lige med Et Krøbling-Hans.
„Det staaer Altsammen her i denne Bog!“

„Hvad staaer i Bogen?“ spurgte Forældrene.

Og Hans læste for dem det gamle Eventyr om Brændehuggeren og hans Kone: de skjendte ogsaa over Adams og Evas Nysgjerrighed, der var Skyld i deres Ulykke. Saa kom Vandets Konge forbi. „Følg hjem med!“ sagde han, „saa skal I faae det lige saa godt som jeg, syv Retter Mad og en Skue-Net. Den er i luffet Terrin, den maae I ikke røre, for saa er det forbi med Herrelivet!“ „Hvad kan der være i Terrinen?“ sagde Konen. „Det kommer ikke os ved!“ sagde Manden. „Ja jeg er ikke nysgjerrig!“ sagde Konen, „jeg gad bare vide, hvorfor vi ikke tør løfte Laaget; der er vist noget Delicat!“ „Bare der ikke er nogen Mechanik ved!“ sagde Manden, „saadan et Pistolskud, der knalder af og vækker hele Huset!“ „Gaa!“ sagde Konen og rørte ikke ved Terrinen.

Men om Natten drømte hun, at Laaget selv løftede sig, der kom en Duft af den deiligste Punsch, som man faaer den ved Bryllupper og Begravelser. Der laae en stor Solbstilling med Indskrift: „Drikke I af denne Punsch, saa blive I de to Rigeste i Verden og alle andre Menneſker blive Stoddere!“ — og saa vaagnede Konen i det Samme og fortalte Manden sin Drøm.“ „Du tænker for meget paa den Ting!“ sagde han. „Vi kunne jo lette med Lempe!“ sagde Konen. „Med Lempe!“ sagde Manden. Og Konen løftede ganske sagte Laaget. — Da sprang der to smaa bevre Muus ud og væk vare de i et Mueſchul. „God Nat!“ sagde Kongen. „Nu kunne I gaae hjem og lægge Eder i Eders Eget. Skjend ikke meer paa Adam og Eva, I selv have været lige saa nyſgjerrige og utaknemmelige!“ — —

„Hvorfra er den Historie der kommen i Bogen?“ sagde Have=Ole! „Det er ligesom den ſkulde gjelde os. Den er meget til Eftertænkſomhed!“

Næste Dag gik de igjen paa Arbeide; de bleve riftede af Solen og vaade til Skindet af Regnveiret; inde i dem vare gnavne Tanter, dem tyggede de Drøv paa.

Det var endnu lys Aften hjemme, de havde ſpiift deres Melkegrød.

„Læs for os igjen Historien om Brændehuggeren,“ sagde Have=Ole.

„Der er ſaa mange yndelige i den Bog!“ sagde Hans. Saa mange, I ikke kjende!“

„Sa dem bryder jeg mig ikke om!“ sagde Have=De.
 „Seg vil høre den, jeg kjender!“

Og han og Konen hørte den igjen.

Meer end een Aften kom de tilbage til den Historie.

„Rigtigt klare mig det Hele, kan den dog ikke!“ sagde Have=De. „Det er med Menneskene som med fød Mælk, den skjørner; nogle blive til fiin Skjorost, og andre til den tynde, vandede Balle! somme Folk have Lykke i enhver Ting, sidde til Høibords alle Dage og kjende hverken Sorg eller Savn!“

Det hørte Krøbling=Hans. Sølle var han i Benene, men klogtig i Hovedet. Han læste op for dem af Eventyr=bogen, læste om „Manden uden Sorg og Savn.“ Sa hvor var han at finde og findes maatte han:

Kongen laae syg og kunde ikke helbredes, uden ved at blive iført den Skjorte, som var bleven baaret og slidt paa Kroppen af et Menneske, der i Sandhed kunde sige, at han aldrig havde kjendt Sorg eller Savn.

Bud blev sendt til alle Verdens Lande, til alle Slotte og Herregaarde, til alle velstaaende og glade Mennesker, men naar man rigtig frittede ud, havde dog hver af dem prøvet Sorg og Savn.

„Det har jeg ikke“, sagde Svinehyrden, der sad paa Grøsten, løe og sang. „Seg er det lykkeligste Menneske!“

„Giv os da din Skjorte,“ sagde de Udsendte, „den skal Du faae betalt med et halvt Kongerige.“

Men han havde ingen Skjorte, og kaldte sig dog det lykkeligste Menneske.

„Det var en fin Karl!“ raabte Have=Ole, og han og hans Hustru loe, som de ikke havde leet i Aar og Dag.

Da kom Skoleholderen forbi.

„Hvor I ere fornøiede!“ sagde han, „det er sjældent Nyt her i Huset. Har I vundet en Umbe i Lotteriet?“

„Nei, det er ikke af det Slags!“ sagde Have=Ole. Det er Hans, der læste for os af Eventyrbogen, han læste om „Manden uden Sorg og Savn“, og den Karl han havde ingen Skjorte. Det tør op for Dinene, naar man hører Sligt, og det af en trykt Bog. Hver har nok sit Læs at trække; man er ikke ene om det. Heri er altid en Trøst!“

„Hvorfra har I den Bog?“ spurgte Skoleholderen.

„Den fik vor Hans ved Juletid for over et Aar siden. Herfskabet gav ham den. De veed, han har saadan Lyst til Læsning og er jo Krøbling! Vi havde den Gang heller seet, at han havde faaet to Blaarlærreds Skjorter. Men Bogen er mærkelig, den kan ligesom svare paa Ens Tanker!“

Skoleholderen tog Bogen og aabnede den.

„Lad os faae den samme Historie igjen!“ sagde Have=Ole, „jeg har den endnu ikke rigtig inde. Saa maa han ogsaa læse den anden om Brændehuggeren!“

De to Historier vare og bleve nok for Ole. De vare som to Solstraaler ind i den fattige Stue, ind i den forfuede Tanke, som lod dem være tvære og gnavne.

Hans havde læst den hele Bog, læst den mange Gange.

Eventhyrene bare ham ud i Verden, der hvor han jo ikke kunde komme, da Benene ikke bare ham.

Skoleholderen sad ved hans Seng; de talte sammen, og det var fornøieligt for dem begge To.

Fra den Dag kom Skoleholderen oftere til Hans, naar Forældrene vare paa Arbeide. Det var som en Fæst for Drengen, hver Gang han kom. Hvor lyttede han efter, hvad den gamle Mand fortalte ham, om Jordens Størrelse og mange Lande, og at Solen var dog næsten en halv Million Gange større end Jorden og saa langt borte, at en Kanonkugle, i sin Fart, brugte fra Solen til Jorden hele fem og tyve Aar, medens Lysstraalerne kunde naae Jorden i otte Minutter.

Om alt Dette veed nu hver dygtig Skoledreng Besked, men for Hans var det nyt og endnu vidunderligere end Alt, hvad der stod i Eventyrbogen.

Skoleholderen kom et Par Gange om Aaret til Bords hos Herstabet, og ved en saadan Leilighed fortalte han, hvilken Betydning Eventyrbogen havde i det fattige Huus, hvor alene to Historier i den vare blevne til Bækkelse og Velsignelse. Den svagelige, flinke, lille Dreng havde ved sin Læsning bragt Eftertanke og Glæde i Huset.

Da Skoleholderen tog hjem fra Herregaarden, trykkede Fruen ham et Par blanke Solbdalere i Haanden til lille Hans.

„De maae Fader og Moder have!“ sagde Drengen, da Skoleholderen bragte ham Pengene.

Dg Have=Ole og Have=Kirsten sagde: „Krøbling=Hans er dog ogsaa til Gavn og Betsignelse!“

Et Par Dage efter, Forældrene vare ved Arbeide paa Herregaarden, holdt Herstabsvognen udenfor; det var den hjertensgode Frue, som kom, glad over, at hendes Gulegave var bleven til saadan Trost og Fornøielse for Drengen og Forældrene.

Hun medbragte fint Brød, Frugt og en Flaske sød Saft; men hvad der var endnu fornøieligere, hun bragte ham, i forgyldt Buur, en lille sort Fugl, der kunde fløite ganske hyndeligt. Buret med Fuglen blev sat op paa den gamle Dragkiste, et Stykke fra Drengens Seng, han kunde see Fuglen og høre den; ja Folk heelt ude paa Landeveien kunde høre dens Sang.

Have=Ole og Have=Kirsten kom først hjem efter at Fruen var kjørt bort; de fornam, hvor glad Hans var, men syntes dog, at der kun var Besværighed ved den Gave, der var givet.

„Rige Folk tænke nu ikke saa vidt om!“ sagde de. „Skal vi nu ogsaa have den at passe. Krøbling=Hans kan jo ikke gjøre det. Enden bliver at Ratten tager den!“

Otte Dage gik, der gik endnu otte; Ratten havde i den Tid mange Gange været i Stuen, uden at skræmme Fuglen, endfjæge at gjøre den Fortræd. Da haandte der sig en stor Begivenhed. Det var Eftermiddag, Forældrene og de andre Børn vare paa Arbeide, Hans ganske alene; Eventyrbogen havde han i Haanden og læste om Fiskerens Kone, der fik alle

sine Ønsker opfyldte; hun vilde være Konge, det blev hun; hun vilde være Keiser, det blev hun; men saa vilde hun være den gode Gud, — da sad hun igjen i Muddergroften, hun var kommen fra.

Den Historie havde nu slet ingen Hentydning til Fuglen eller Ratten, men det var just den Historie, han læste i, da Begivenheden indtraf; det huskede han altid fiden.

Buret stod paa Dragflisten, Ratten stod paa Gulvet og saae stift med sine grøngule Øine op paa Fuglen. Der var Noget i Rattens Ansigt, som om den vilde sige til Fuglen: „Hvor Du er yndig! jeg gad æde Dig!“

Det kunde Hans forstaae; han læste det lige ud af Rattens Ansigt.

„Væk, Kat!“ raabte han. „Vil Du see til at komme ud af Stuen!“

Det var som den tog sig sammen til at springe.

Hans kunde ikke naae den, havde ikke Andet at kaste efter den, end sin kjæreste Skat, Eventyrbogen. Den kastede han, men Bindet sad løst, det fløi til een Side, og Bogen selv med alle sine Blade fløi til en anden Side. Ratten gik med langsomme Trin lidt tilbage i Stuen og saae paa Hans, ligesom den vilde sige:

„Bland Dig ikke i den Sag, lille Hans! jeg kan gaae og jeg kan springe, Du kan ingen af Delene!“

Hans holdt Die med Ratten og var i stor Uro; Fuglen blev saa urolig. Intet Menneſke var der at kalde paa; det var som om Ratten vidste det; den lavede sig igjen til at

springe. Hans viftede med sit Sengetæppe, Hænderne kunde han bruge; men Ratten brød sig ikke om Sengetæppet; og da ogsaa det var kastet efter den, uden Nytte, satte den i eet Spring op paa Stolen og ind i Vindueskarmen, her var den Fuglen nærmere.

Hans kunde fornemme sit eget varme Blod i sig, men det tænkte han ikke paa, han tænkte kun paa Ratten og Fuglen; ude af Sengen kunde Drengen jo ikke hjælpe sig, staae paa Benene kunde han ikke, gaae endnu mindre. Det var som om hans Hjerte vendte sig inden i ham, da han saa Ratten springe fra Vinduet lige hen paa Dragkisten, stode til Buret saa at det væltede. Fuglen slagrede forvildet om derinde.

Hans gav et Skrig, der gik et Ryk i ham, og uden at tænke derved, sprang han ud af Sengen, hen mod Dragkisten, rev Ratten ned, og holdt fast i Buret, hvor Fuglen var som i stor Forfærdelse. Han holdt Buret i Haanden og løb med det ud af Døren ud paa Veien.

Da strømmede Taarerne ham ud af Øinene; han jubede og raabte ganske høit: „Seg kan gaae! Seg kan gaae!“

Han havde faaet sin Forlighed igjen; Sligt kan hænde og med ham hændte det.

Skoleholderen boede tæt ved; til ham løb han ind paa sine bare Fodder, kun i Skjorte og Trøie og med Fuglen i Buret.

„Seg kan gaae!“ raabte han. „Herre, min Gud!“ og han hulkede i Graad af bare Glæde.

Og Glæde blev der i Huset hos Have=Ole og Have=

Kirsten. „Gladere Dag kunne vi ikke opleve!“ sagde de begge To.

Hans blev kaldet op paa Herregaarden; den Bei havde han ikke gaaet i mange Aar; det var som om Træerne og Noddebustene, dem han saa godt kjendte, nikkede til ham og sagde: „Goddag, Hans! velkommen herude!“ Solen skinnede ham ind i Ansigtet, lige ind i Hjertet.

Herstabet, de unge, velsignede Herregaardsfolk, lod ham sidde hos sig og saae ligesaa glade ud, som om han kunde have været af deres egen Familie.

Gladest var dog Herstabsfruen, som havde givet ham Eventyrbogen, givet ham den lille Sangfugl, den var nu rigtignok død, død af Skrækken, men den havde været ligesom Midlet til hans Helbredelse, og Bogen havde været ham og Forældrene til Bækkelse; den havde han endnu, den vilde han gemme og læse, om han blev nok saa gammel. Nu kunde han ogsaa være dem hjemme til Gavn. Han vilde lære et Haandværk, helst blive Bogbinder, „thi,“ sagde han, „saa kan jeg faae alle nye Bøger at læse!“

Ud paa Eftermiddagen kaldte Herstabsfruen begge Forældrene op til sig. Hun og hendes Huusbond havde talt sammen om Hans; han var en from og flink Dreng, havde Bæselyst og Nemme. Vor Herre er altid for en god Sag.

Den Aften kom Forældrene rigtig glade hjem fra Gaarden, især Kirsten, men Ugedag efter græd hun, for da reisste lille Hans; han var kommen i gode Klæder; han var en god Dreng; men nu skulde han over det salte Vand, langt

bort, sættes i Skole, en latinist, og der vilde gaae mange Aar, før de saa ham igjen.

Eventyrbogen fik han ikke med, den vilde Forældrene beholde til Minde. Og Fader læste tidt i den, men aldrig uden de to Historier, for dem kjendte han.

Og de fik Breve fra Hans, det ene gledere end det andet. Han var hos rare Mennesker, i gode Aar; og allerfornøieligst var det at gaae i Skole; der var saa Meget at lære og vide; han ønskede nu bare at blive hundrede Aar og saa en Gang Skoleholder.

„Om vi skulle opleve det!“ sagde Forældrene, og de trykkede hinanden i Hænderne, som ved Altergang.

„Hvad der dog er hændet Hans!“ sagde Ole. „Vor Herre tænker ogsaa paa Fattigmands Barn! just med Krøblingen skulde det vise sig! er det ikke som om Hans kunde læse det op for os ud af Eventyrbogen!“

Tante Tandpine.

Hvorfra vi har Historien? —

— Vil Du vide det?

Vi har den fra Tjerdingen, den med de gamle Papirer i.

Mangen god og sjelden Bog er gaaet i Spekhøkeren og Urtekræmmeren, ikke som Læsning, men som Nødvendigheds Artikel. De maae have Papir til Kræmmerhuus for Stivelse og Kaffebonner, Papir om Spegesild, Smør og Ost. Skrevne Sager ere ogsaa brugelige.

Tidt gaaer i Bøtte, hvad der ikke skulde gaae i Bøtte.

Jeg kjender en Urtekræmmerdreng, Søn af en Spekhøker; han er gaaet tilveirs fra Kjelderens til Stue=Boutiken; et Menneske med stor Læsning, Kræmmerhuus=Læsning, baade den trykte og den skrevne. Han har en interessant Samling, og i den flere vigtige Actstykker fra Een og Anden altfor beskæftiget tankespredt Embedsmands Papirskurv; eet og andet fortroligt Brev fra Veninde til Veninde: Scandale=Meddelelser,

som ikke maatte gaae videre, ikke omtales af noget Menneske. Han er en levende Redningsanstalt for en ikke ringe Deel af Literaturen og har i den et stort Omraade, han har Forældrenes og Principalens Bod og har der reddet mangen Bog eller Blade af en Bog, der nok kunde fortjene at læses to Gange.

Han har viist mig sin Samling trykte og skrevne Sager fra Botten, rigest fra Spekhøkerens. Der laae et Par Blade af en større Skriverbog; den særdeles smukke og tydelige Haandskrift tildrog sig strax min Opmærksomhed.

„Det har Studenten skrevet!“ sagde han, „Studenten, som boede her ligeoverfor og døde for en Maaned siden. Han har lidt svært af Tandpine, seer man. Det er ganske morsomt at læse! Her er kun lidt endnu af det Skrevne, det var en heel Bog og lidt til; mine Forældre gav et halvt Pund grøn Sæbe for det til Studentens Vertinde. Her er, hvad jeg fik holdt tilbage.

Seg laante det, jeg læste det og nu meddeler jeg det. Overskriften var:

Tante Tandpine.

I.

— Tante gav mig Slik-Sodt, da jeg var Lille. Mine Tænder holdt det ud, bleve ikke fordærvede; nu er jeg bleven ældre,

bleven Student; hun forkjæler mig endnu med Sødt, siger at jeg er Digter.

Jeg har i mig Noget af Poeten, men ikke nok. Tidt naar jeg gaaer i Byens Gader synes det mig, som gaaer jeg i et stort Bibliothek; Husene ere Bogreoler, hver Etage en Hylde med Bøger. Der staaer en Hverdagshistorie, der en god gammel Komedie, videnskabelige Bærker i alle Fag, her Smuds-Literatur og god Læsning. Jeg kan phantasere og philosophere over alt det Bogværk.

Der er Noget i mig af Poeten, men ikke nok. Mange Mennesker have vist ligesaa Meget i sig deraf som jeg, og bære dog ikke Skilt eller Halsbaand med Navnet Poet.

Der er givet dem og mig en Guds gave, en Belsignelse, stor nok for En selv, men altfor lille til at stykkes ud igjen til Andre. Den kommer som en Solstraale, fylder Sjæl og Tanke; den kommer som en Blomsterduft, som en Melodi man kjender og husker dog ikke hvorfra.

Forleden Aften, jeg sad i min Stue, trængte til Læsning, havde ingen Bog, intet Blad, faldt i det Samme et Blad, friskt og grønt, fra Vindetræet. Lustningen bar det ind af Vinduet til mig.

Jeg betragtede de mange forgrenede Aarer; et lille Kryb bevægede sig hen over disse, som vilde det gjøre et grundigt Studium af Bladet. Da maatte jeg tænke paa Menneske-Viisdom; vi kravle ogsaa om paa Bladet, kjende kun det, og saa holde vi strax Foredrag over det hele store Træ, Roden,

Stammen og Kronen; det store Træ: Gud, Verden og Udødelighed, og kjende af det Hele, kun et lille Blad!

Som jeg sad der, fik jeg Besøg af Tante Mille.

Jeg viste hende Bladet med Knybet, sagde hende mine Tanker derved, og hendes Dine lyfte.

„Du er Digter!“ sagde hun, „maaskee den største vi har! skulde jeg opleve det, saa gaaer jeg gjerne i min Grav. Du har altid, lige fra Brygger Rasmussens Begravelse, forhauset mig ved din mægtige Phantasi!“

Det sagde Tante Mille og kyskede mig.

Hvem var Tante Mille og hvem var Brygger Rasmussen?

II.

Moders Tante blev af os Børn kaldt Tante, vi havde intet andet Navn til hende.

Hun gav os Syltetøi og Sukker, uagtet det var en stor Fortræd for vore Tænder, men hun var svag ligeoverfor de søde Børn, sagde hun. Det var jo grusomt at negte dem den Smule Sødte, som de holde saa meget af.

Og derfor holdt vi saa meget af Tante.

Hun var gammel Frøken, saa langt jeg kan huske tilbage, altid gammel! Hun stod stille i Alderen.

I tidligere Aar led hun meget af Tandpine og talte altid derom, og saa var det, hendes Ven, Brygger Rasmussen, var vittig og kaldte hende Tante Tandpine.

Han bryggede ikke i de sidste Aar, levede af sine Rente-Penge, kom tidt til Tante og var ældre end hun. Han havde slet ingen Tænder, kun nogle sorte Stumper.

Som Ville havde han spiiist for meget Sukker, sagde han til os Børn, og saa kom man til at see saaledes ud.

Tante havde vist aldrig i sin Barndom spiiist Sukker; hun havde de deiligste hvide Tænder.

Hun sparede ogsaa paa dem, sov ikke med dem om Natten! sagde Brygger Rasmussen.

Det var nu at være ond, vidste vi Børn, men Tante sagde, han meente ikke Noget med det.

En Formiddag ved Frokosten, fortalte hun en fæl Drøm, hun havde om Natten: at een af hendes Tænder var falden ud.

„Det bethder,“ sagde hun, „at jeg mister en sand Ven eller Veninde!“

„Var det en falsk Tand!“ sagde Bryggeren og smaaloe, „saa kan det kun bethde at De mister en falsk Ven!“

„De er en uhøflig gammel Herre!“ sagde Tante vred, som jeg aldrig har seet hende før eller siden.

Senere sagde hun, at det kun var Dril af hendes gamle Ven; han var det ædleste Menneske paa Jorden, og naar han engang døde, blev han til en lille Guds Engel i Himlen!

Jeg tænkte meget over den Forvandling og om jeg vilde være istand til at kjende ham i den nye Skikkelse.

Da Tante var ung og han ogsaa ung, friede han til hende. Hun betænkte sig for længe, blev siddende, blev altfor

længe siddende, blev altid gammel Frøken, men altid trofast Veninde.

Dg saa døde Brygger Rasmussen.

Han blev kjørt til Graven i den dyreste Liigvogn og havde stort Følge, Folk med Ordener og i Uniform.

Tante stod sørgeklaedt ved Vinduet med alle os Børn, paa den lille Broder nær, som Storken havde bragt for en Uge siden.

Nu var Liigvognen og Følget forbi, Gaden tom, Tante vilde gaae, men det vilde jeg ikke, jeg ventede paa Englen, Brygger Rasmussen; han var jo nu bleven et lille vinget Guds Barn, og maatte vise sig.

„Tante!“ sagde jeg. „Troer Du ikke, at han kommer nu! eller at naar Storken igjen bringer os en lille Broder, han da bringer os Englen Rasmussen.“

Tante blev aldeles overvældet af min Phantasi, og sagde: „Det Barn bliver en stor Digter!“ og det gjentog hun i hele min Skolegang, ja efter min Confirmation og nu ind i Studenter-Aarene.

Hun var og er mig den meest deeltagende Veninde, baade i Digter-Pine og i Tandpine. Jeg har jo Anfald af begge to.

„Skriv bare alle dine Tanker ned,“ sagde hun, „og put dem i Bordskuffen; det gjorde Jean Paul; han blev en stor Digter, som jeg rigtignok ikke holder af, han spænder ikke! Du maa spænde! og Du vil spænde!“

Natten efter den Tale laae jeg i Længsel og Vaande, i Trang og Lyst til at blive den store Digter, Tante saae og

fornam i mig; jeg laae i Digter-Pine! men der er en værre Pine: Tandpine; den masede og qvasede mig; jeg blev en krympende Orm, med Krydderpose og spansk Flue.

„Det kjender jeg!“ sagde Tante.

Der var et Sorgens Smil om hendes Mund; hendes Tænder skinnede saa hvide.

*

*

*

Men jeg maa begynde et nyt Afsnit i min og Tantes Historie.

III.

Jeg var flyttet ind i en ny Huusleilighed og havde boet der en Maaned. Herom talte jeg med Tante.

„Jeg boer hos en stille Familie; den tænker ikke paa mig, selv om jeg ringer tre Gange. Forresten er det et sandt Spectakel-Huus med Lyd og Larm af Veir og Vind og Mennesker. Jeg boer lige over Porten; hver Bogn, som kjører ud eller ind, faaer Skilderierne paa Væggen til at bevæge sig. Porten smælder og rusker i Huset, som var det en Fordrystelse. Ligger jeg i Sengen, gaae Stødene gjennem alle mine Lemmer; men det skal være nervestyrkende. Blæser det, og blæse gjør det altid her til Lands, saa dingle de lange Vindues-Kramper udenfor frem og tilbage og slaae mod Muren. Naboens Portkloffe til Gaarden ringer ved hvert Vindstød.

Vore Huusbeboere komme klatvils hjem, silbdigt paa Aftenen, heelt ud paa Matten; den Løgerende, lige over mig,

som om Dagen giver Timer i Basunblæsen, kommer senest hjem og lægger sig ikke, før han først har gaaet en lille Midnatstour, med tunge Trin og jernbeslaaede Støvler.

Dobbelte Vinduer er der ikke, men der er en knækket Rude, den har Vertinden klistret Papir over, Vinden blæser alligevel ind gennem Sprækken og frembringer en Lyd som af en summende Bremse. Det er Sovemusik. Falder jeg saa endelig i Søvn, da bliver jeg snart vækket af Hane-gal. — Hane og Høne melde fra Høns-Afslukket hos Kjeldermændene, at det vil snart blive Morgen. De smaa Norbakter, de have ikke Stald, de ere toirede i Sandhullet under Trappen, sparke mod Døren og Panelet for at røre sig.

Dagen dæmmer; Portneren, som med Familie sover paa Dvisten, buldrer ned ad Trappen; Trætoslerne klappre, Porten smældes, Huset ryster, og er det overstaaet, begynder den Vogerende oven over at øve sig i Gymnastik, løfter i hver Haand en tung Bernfugle, som han ikke kan holde paa; den falder og falder igjen, medens paa samme Tid Husets Ungdom, som skal i Skole, kommer styrkende skrigende. Jeg gaaer til Vinduet, aabner det for at faae frisk Luft, og det er vederqvægende, naar jeg kan faae den, og ikke Somfruen i Baghuset vasker Handster i Pletvand, det er hendes Levebrød. Forresten er det et rart Huus og jeg boer hos en stille Familie."

Det var det Referat, jeg gav Tante om min Huusleilighed; jeg gav det liovligere, det mundtlige Foredrag har friskere Ord-Lyd end det skrevne.

„Du er Digter!“ raabte Tante. „Skriv bare din Tale

op, saa er Du ligesaa god som Dickens! ja mig interesserer Du nu meget meer! Du maler, naar Du taler! Du beskriver dit Huus, saa man seer det! Det gyser i En! — Digt videre! Læg noget Levende ind i det, Menneſter, yndige Menneſter, helst ulhyffelige!”

Huſet ſkrev jeg virkelig ned, ſom det ſtaaer med Lyd og Ryder, men kun med mig ſelv, uden Handling. Den kom ſenere!

IV.

Det var ved Vintertid, ud paa Aftenen, efter Komædie= Tid, et frygteligt Veir, Sneestorm, ſaa at man næſten ikke kunde trænge ſig frem.

Tante var i Theatret og jeg var der for at følge hende hjem, men man havde Beſvær med at gaae ſelv, end ſige følge Andre. Hjevognene vare alle tagne i Beſlag; Tante boede langt ude i Byen, min Bolig var derimod tæt ved Theatret, havde det ikke været Tilfældet, maatte vi have ſtaaet i Skilderhuus indtil videre.

Vi ſtavrede frem i den dybe Snee, omſuust af de hvirvlende Sneefnocker. Jeg løſtede hende, jeg holdt hende, jeg ſtodte hende frem. Kun to Gange faldt vi, men vi faldt blødt.

Vi naaede min Port, hvor vi ryſtede os; ogſaa paa Trappen ryſtede vi os og havde dog endnu Snee nok til at fylde Gulvet med inde i Forſtuen.

Vi fik af os Overtøi og Nedertøi, og alt hvad Tøi der kunde faſtes. Vertinden laante Tante tørre Strømper og en

Morgenkappe; det var nødvendigt, sagde Bertinden og tilføiede, som sandt var, at Tante umuligt kunde komme hjem denne Nat, had hende tage til Takke med hendes Dagligstue; der vilde hun rede Seng paa Sophaen foran den altid aflaaefede Dør ind til mig.

Og det skete.

Ilde brændte i min Kaffelovn, Theemaskinen kom paa Bordet, der blev hyggeligt i den lille Stue, om ikke saa hyggeligt som hos Tante, hvor der ved Vintertid er tykke Gardiner for Døren, tykke Gardiner for Vinduerne, dobbelte Gulvtæpper med tre Lag tykt Papir under; man sidder der som i en veltilproppet Flaske med varm Luft; dog som sagt, der blev ogsaa hyggeligt hjemme hos mig; Vinden susede udenfor.

Tante talte og fortalte; Ungdomstid kom igjen, Bryggeren kom igjen, gamle Minder.

Hun kunde huske, jeg fik den første Tand og Familieglæden herover.

Den første Tand! Usthylds Tand, skinnende som en lille hvid Melkedraabe, Melketanden.

Der kom een, der kom flere, et heelt Geled, Side om Side, oven og neden, de deiligste Barnetænder, og dog kun Fortropperne, ikke de rigtige, som skulde vare ved for hele Livet.

Ogsaa de kom og Viisdoms Tænderne med, Fløimænd i Rækken, fødte under Pine og stor Besvær.

De gaae igjen, hver en eneste! de gaae for Tjenestetiden er omme, selv den sidste Tand gaaer, og det er ingen Festdag, det er en Veemodsdag.

Saa er man gammel, selv om Humeuret er ungt.

Slig Tanke og Tale er ikke fornøielig og dog kom vi til at tale om alt Dette, vi kom tilbage i Barndomsaaarene, talte og talte, Kloffen blev tolv før Tante gik til Ro i Stuen tæt ved.

„God Nat, mit søde Barn!“ raabte hun, „nu sover jeg, som om jeg laae i min egen Dragkiste!“

Og hun var til Ro; men Ro blev der ikke hverken i Huset eller udenfor. Stormen ruskede i Vinduerne, slog med de lange, dinglende Jernkramper, ringede med Naboens Dørkloffe i Baggaarden. Den Vogerende ovenpaa var kommen hjem. Han gik endnu en lille Nattetour op og ned; smed Støvlerne, gik saa til Sengs og til Hvile, men han snorker saa man med gode Øren kan høre det gennem Loftet.

Jeg fandt ikke Hvile, jeg kom ikke til Ro; Veiret lagde sig heller ikke til Ro; det var umaneerligt livligt. Blæsten susede og sang paa sin Maade, mine Tænder begyndte ogsaa at blive livlige, de susede og sang paa deres Maade. De sloge an til stor Tandpine.

Det trak fra Vinduet. Maanen skinnede ind paa Gulvet. Lysningen kom og gik, som Skyerne kom og gik i Stormveiret. Der var en Uro i Skygge og Lys, men tilsidst saae Skyggen paa Gulvet ud som Noget; jeg saae paa dette Bevægelige og fornam en iisnende kold Blæst.

Paa Gulvet sad en Skikkelse, tynd og lang, som naar et Barn tegner med Griffel paa Tablen Noget, der skal ligne et Menneske; en eneste tynd Streg er Legemet; en Streg og

een til ere Armene; Benene ere ogsaa hver kun en Streg, Hovedet en Mangelant.

Snart blev Skikkelsen tydeligere, den fik et Slags Rjoletoi, meget tyndt, meget fiint, men det viste, at den hørte til Hunkjønnet.

Jeg hørte en Summen. Var det hende eller Binden, der furrede som Bremse i Rudesprækken.

Nei, det var hende selv, Fru Tandpine! hendes Forfærdelighed *Satania infernalis*, Gud frie og bevare os fra hendes Besøg.

„Her er godt at være!“ summede hun; „her er godt Qvarter! fumpet Grund, Mosegrund. Her have Myggene summet med Gift i Braadden, nu har jeg Braadden. Den maa hvæsses paa Mennefsketænder. De skinne saa hvide paa ham her i Sengen. De have trodset Sødte og Suurt, Hedt og Koldt, Røddeffal og Blommesteen! men jeg skal rokke dem, blokke dem, gjøde Roden med Trækvind, give dem fodkoldt!“

Det var en forfærdelig Tale, en forfærdelig Gjest.

„Naa, saa Du er Digter!“ sagde hun, „ja jeg skal digte Dig op i alle Pinens Versemaal! jeg skal give Dig Bær og Staal i Kroppen, faae Traad i alle dine Nervetraade!“

Det var som gif der en gloende Sjl ind i Kindbenet; jeg vred og vendte mig.

„Et udmærket Tandværk!“ sagde hun, „et Orgel at spille paa. Mundharpe-Concert, storartet, med Pauker og Trompeter, Fløite piccolo, Basun i Viisdomstanden. Stor Poet, stor Musik!“

So hun spillede op og forfærdelig saae hun ud, selv om man ikke saae mere af hende end Haanden, den ffiggegraa, iiskolde Haand, med de lange fylethnde Fingre; hver af dem var et Piinsels-Redskab: Tømmeltot og Sliffepot havde Rivtang og Skrue, Pøngemand endte i en spids Sjl, Guldbrand var Bridbor og Lillesfinger Sprøtte med Myggegift.

„Sag skal lære Dig Versemaal!“ sagde hun. „Stor Digter skal have stor Tandpine, lille Digter lille Tandpine!“

„O lad mig være lille!“ bad jeg. „Lad mig slet ikke være! og jeg er ikke Poet, jeg har kun Anfald af at digte, Anfald, som af Tandpine! far hen! far hen!“

„Erkjender Du da, at jeg er mægtigere end Poesien, Philosophien, Mathematiken og hele Musiken!“ sagde hun. „Mægtigere end alle disse afmalede og i Marmor hugne Fornemmelser! jeg er ældre end dem Allesammen. Jeg blev født tæt ved Paradisets Have, udenfor, hvor Vinden blæste og de vaade Paddehatte groede. Jeg fik Eva til at klæde sig paa i det kolde Veir, og Adam med. Du kan troe, der var Kraft i den første Tandpine!“

„Jeg troer Alt!“ sagde jeg. „Far hen! far hen!“

„Ja, vil Du opgive at være Digter, aldrig sætte Vers paa Papir, Table eller noget Slags Skrivemateriale, saa skal jeg slippe Dig, men jeg kommer igjen, digter Du!“

„Jeg sværger!“ sagde jeg. „Lad mig bare aldrig see eller fornemme Dig mere!“

„See mig skal Du, men i en fyldigere, en Dig fjærere Skikkelse, end jeg er det nu! Du skal see mig som Tante Wille;

og jeg vil sige: Digt, min søde Dreng! Du er en stor Digter, den største maaskee vi har! men troer Du mig, og begynder at digte, saa sætter jeg dine Vers i Musik, spiller dem paa din Mundharpe! Du søde Barn! — Husk paa mig, naar Du seer Tante Mille!"

Saa forsvandt hun.

Jeg fik til Afsted ligesom et gloende Sylestik op i Kjaebenet; men det dulmede snart, jeg ligesom gled paa det bløde Band, saae de hvide Akander med de grønne brede Blade bøie sig, sænke sig ned under mig, visne, løse sig op, og jeg sank med dem, løsnedes i Fred og Hvile — —

— „Døe, smelte hen som Sneen!" sang og klang det i Bandet, „dunste hen i Skjen, fare hen som Skjen! — —"

Ned til mig gennem Bandet skinnede store, lysende Navne, Indskrifter paa vaiende Seiers-Faner, Udbodeligheds Patentet — skrevet paa Døgnfluens Vinge.

Sønnen var dyb, Søvn uden Drømme. Jeg hørte ikke den susende Vind, den smældende Port, Naboens ringende Portklokke, eller den Vogerendes svære Gymnastik.

Uyfsalighed!

Da kom der et Stormkast, saa at den aflaaefede Dør ind til Tante sprang op. Tante sprang op, kom i Skoene, kom i Klæderne, kom ind til mig.

Jeg sov som en Guds Engel, sagde hun, og nænte ikke at vække mig.

Jeg vaagnede af mig selv, slog Dinene op, havde reent glemt, at Tante var her i Huset, men snart huskede jeg det, huskede mit Tandpine-Syn. Drøm og Virkelighed gik over i hinanden.

„Du har vel ikke skrevet Noget iaftes, efter at vi sagde hinanden Godnat?“ spurgte hun. „Gid at Du havde! Du er min Digter, og det bliver Du!“

Jeg hystes at hun smilede saa lumselig. Jeg vidste ikke om det var den skikkelige Tante Mille, som elskede mig, eller den Forfærdelige, jeg i Nat havde givet Løfte.

„Har Du digtet, søde Barn!“

„Nei, nei!“ raabte jeg. „Du er jo Tante Mille.“

„Hvem anden!“ sagde hun. Og det var Tante Mille.

Hun kyssede mig, kom i Droske og førte hjem.

Jeg nedskrev, hvad her staaer skrevet. Det er ikke paa Vers og det skal aldrig blive trykt — —.

Saa her holdt Manuscriptet op.

Min unge Ven, den vordende Urtekræmmervend, kunde ikke opdrive det Manglende, det var gaaet ud i Verden, som Papir om Spegebild, Smør og grøn Sæbe; det havde opfyldt sin Bestemmelse.

Bryggeren er død, Tante er død, Studenten er død, ham fra hvem Tankegnisterne gik i Botten.

Alt gaaer i Botten.

Det er Enden paa Historien, — Historien om Tante Tandpine.

In d h o l d.

	Side
/ Hvad gamle Johanne fortalte	1.
/ Portnøglen	23.
/ Krøblingen	41.
/ Tante Tandpine	57.

C-F97-UE77

